

T.C.
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**OKULUN SAHİP OLDUĞU TEKNOLOJİK
İMKANLAR İLE
EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN GÜNCEL
TEKNOLOJİLERİ KULLANMA DÜZEYİ**

Yüksek Lisans Tezi

HARUN YURDUSEV

İstanbul, 2006

T.C.
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**OKULUN SAHİP OLDUĞU TEKNOLOJİK
İMKANLAR İLE
EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN GÜNCEL
TEKNOLOJİLERİ KULLANMA DÜZEYİ**

Yüksek Lisans Tezi

HARUN YURDUSEV

Danışman : PROF. DR. ASUMAN TÜRKEL

İstanbul, 2006

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No.
TABLO LİSTESİ.....	IV
ŞEKİL LİSTESİ	VI
KISALTMALAR.....	VIII
ÖZET	VIII
ABSTRACT	IX
BÖLÜM I – LİDERLİK VE YÖNETİCİLİK	1
1.1 Liderlik.....	1
1.1.1 Liderliğin Tanımı.....	1
1.1.2 Liderliğin Güç Kaynakları	3
1.1.2.1 Yasal Güç	3
1.1.2.2 Ödül Gücü	3
1.1.2.3 Zorlayıcı Güç.....	3
1.1.2.4 Uzmanlık Gücü.....	4
1.1.2.5 Karizmatik Güç	4
1.1.3 Okul Liderinin Özellikleri.....	4
1.1.3.1 Vizyon.....	5
1.1.3.2 Yaratıcılık.....	5
1.1.3.3 Duyarlılık	6
1.1.3.4 Yetkelendirme (Delege Etme).....	6
1.1.3.5 Değişim Yönetimi	6
1.1.4 Yöneticilik ve Liderlik.....	7
1.2 Okul Ve Yönetim.....	7
1.2.1 Okul	7
1.2.1.1 Okulun Örgüt Özellikleri	8
1.2.1.2 Okulun Görevleri.....	9
1.2.2 Yönetim.....	10
1.2.2.1 Okul Yönetiminin Önemi	10
1.2.2.2 Okul Yönetimi ve Okul Yöneticisi.....	11
1.2.2.3 Yönetim Süreçleri.....	13
1.3 Yönetici	15
1.3.1 Yönetim ve Yönetici	15
1.3.2 Yönetici Davranış Biçimleri.....	17
1.3.2.1 Açık Davranış.....	18
1.3.2.2 Yükselcek Yönetici	18
1.3.2.3 Yükselen Yönetici Davranışı	18
1.3.2.4 Yükselemeyen Yönetici Davranışı	19
1.3.2.5 Merasim Sever Yönetici	19
1.3.2.6 Durumu Kurtarma Davranışı.....	19
1.3.2.7 Suçu Yükleme Davranışı	19
1.3.2.8 Büropatik Davranış.....	19

1.3.3 Yöneticide Bulunması Gereken Özellik	19
1.3.4 Yöneticinin Kişilik Özellikleri.....	20
1.3.5 Yöneticinin Sorumlulukları	20
1.4 Okul Yöneticisi.....	21
1.4.1 Okul Yöneticisinin Rolü	23
1.4.2 Okul Yöneticisinin Görevi.....	23
1.4.3 Okul Yönetiminde Yeni Bir Davranış	25
1.5 Okul Yöneticisinin Yeterliliği	26
1.5.1 Yöneticide Yeterlik.....	26
1.5.2 Yöneticide Uzmanlaşma.....	27
1.5.3 Yöneticinin Mesleki Yeterlilik Düzeyinin Düşmesi	28
BÖLÜM II – TEKNOLOJİ VE EĞİTİM.....	30
2.1 Bilgi ve İletişim Teknolojileri	30
2.1.1 Bilgisayar Nedir?.....	30
2.1.1.1 Bilgisayarın Tarihçesi.....	33
2.1.1.2 Bilgisayarın Kullanım Alanları	35
2.1.2 İnternet	36
2.1.2.1 Ağ Nedir?.....	36
2.1.2.2 İnternet Nedir?.....	37
2.1.2.3 İnternetin Tarihçesi.....	39
2.1.2.4 İnternete Bağlanma Yöntemleri	41
2.1.2.5 İnternet Adresleme Sistemi	45
2.1.2.6 e-Posta Nedir?	46
2.1.2.7 İnternet`in Durumu	46
2.2 Bilgisayarların Eğitimde Kullanımı.....	51
2.2.1 Eğitimde Bilgisayarların Tarihçesi.....	51
2.2.2 Bilgisayarların Eğitimde Kullanım Alanları	52
2.2.2.1 Yönetim Amaçlı Kullanım.....	53
2.2.2.2 Öğretim Amaçlı Kullanım	54
2.3 Bilgisayar Kaygısı	55
2.3.1 Öğretmen Niteliği ve Kaygılar.....	56
2.3.2 Teknoloji Stresi	57
2.3.3 Teknoloji Kaygısı	57
2.3.4 Bilgisayar Kaygısı	58
2.3.4.1 Bilgisayar Kaygısının Nedenleri	60
2.3.4.2 Bilgisayar Kaygısının Psikolojik Nedenleri.....	60
2.3.4.3 Bilgisayar Kaygısının Eğitimsel Nedenleri.....	62
2.3.4.4 Bilgisayarı Kullanma Korkusu (Makine Korkusu)	65
2.3.5 Bilgisayarların Eğitimde Kullanılmasında Kaygılar	67
2.3.6 Bilgisayar Kaygısının Giderilmesi	67
BÖLÜM III – ARAŞTIRMA.....	72
3.1 Problem	72
3.2 Problem Cümlesi	80
3.3 Amaç	80

3.4 Önem.....	82
3.5 Sayıtlar	82
3.6 Sınırlılıklar	83
3.7 Terimler Ve Tanımlar	83
3.8 Araştırma Yöntemi	84
3.9 Evren Örneklem.....	85
3.10 Verilerin Toplanması	85
3.11 Uygulama	86
3.12 Verilerin Analizi	86
BÖLÜM IV - BULGULAR	87
4.1 Okul Yöneticilerinin Kişisel Bilgileri ile İlgili Bulgular	87
4.2 Okul Bilgileri ile İlgili Bulgular	89
4.3 Okul Yöneticisinin Güncel Teknolojiyi Kullanma Düzeyi ile İlgili Bulgular ..	94
4.4 Okulun Tekn. İmkanları ile İlgili Çaprazlama Bilgilerden Oluşan Bulgular....	97
4.5 Okul Yöneticisinin Kişisel Bilgileri ile Teknoloji Kullanma İmkanları Arasında Çaprazlama Bilgilerden Oluşan Bulgular	105
4.6 Okulun Teknolojik İmkanları ve Okul Yöneticisinin Teknolojiyi Kullanması ile İlgili Çaprazlama Bilgilerden Oluşan Bulgular.....	125
BÖLÜM V : SONUÇ, ÖNERİ VE TARTIŞMALAR.....	132
5.1 SONUÇ	132
5.1.1 Okul İdarecilerinin Kişisel Bilgilerine Ait Sonuçlar	132
5.1.2 Okulun Sahip Olduğu Teknolojik İmkanlar İle İlgili Sonuçlar.....	132
5.1.3 Okulların Okul Türleri Değişkenine İlişkin Sonuçlar	133
5.1.4 Eğitim Yöneticilerinin Güncel Tekn. Kul. Düzeyi ile İlgili Sonuçlar.....	134
5.1.5 Eğitim Yöneticilerinin Cinsiyet Değişkenine Ait Sonuçlar	134
5.1.6 Eğitim Yöneticilerinin Görev Değişkenine Ait Sonuçlar	134
5.1.6 Eğitim Yöneticilerinin Hizmet Yılı Değişkenine Ait Sonuçlar	135
5.2 ÖNERİLER	135
5.3 TARTIŞMA.....	137
EKLER.....	140
EK 1 Okul Yöneticilerine Uygulanan Anket Formu	141
EK 2 Anketin Uygulanabilmesi İle İlgili Valilik İzin Belgesi	143
KAYNAKÇA.....	144
ÖZGEÇMİŞ	

TABLO LİSTESİ

Sayfa No.

Tablo 2-1 Yıllara Göre Bilgisayar Sayısı Rakamları ve Bilgisayar Penetrasyon Oranları.....	35
Tablo 2-2 TTNNet İnternet Servis Sağlayıcı Çevirmeli(Dial-Up) Paketleri ve Ücretleri	42
Tablo 2-3 Türk Telekom 145, 0822 Dial Up Aramaları'na ilişkin Telefon Tarifeleri	42
Tablo 2-4 Türk Telekom ADSL İnternet Erişimi Tarifesi.....	43
Tablo 2-5 Türksat Firmasının Kablo İnternet erişimi tarifesi.....	44
Tablo 2-6 Türk Telekom Kiralık Hat Tarifesi	44
Tablo 2-7 Ülkelere Göre Domain Sayıları	47
Tablo 2-8 Türkiye Pazarı İnternet Kullanıcı Adedi ve İnternet Penetrasyonu	48
Tablo 2-9 Türkiye`de Alt Alan Adlarının Yıllara Göre Dağılımı	49
Tablo 2-10 Türkiye`de İnternette Ziyaret Edilen Site Çeşitleri.....	50
Tablo 2-11 Hanehalkı Bireylerinin İnternet Kullanma Amaçları.....	50
Tablo 4.1 Okul Yöneticilerinin Görev Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi	87
Tablo 4.2 Okul Yöneticilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi.....	87
Tablo 4.3 Okul Yöneticilerinin Hizmet Yılı Değişkenine Göre Frekans, Yüzde ve Ortalama Testi	88
Tablo 4.4 Okul Yöneticilerinin İdari Hizmet Yılı Değişkenine Göre Frekans, Yüzde ve Ortalama Testi	88
Tablo 4.5 Okul Yöneticilerinin Branş Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi	88
Tablo 4.6 Okul Türü Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi	89
Tablo 4.7 Okulun Bilgisayar laboratuvarı Var mı? Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi.....	89
Tablo 4.8 Okulun Projeksiyon Cihazı Var mı? Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi	89
Tablo 4.9 Okulun Bilgisayar Öğretmeni var mı? Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi	90
Tablo 4.10 Okuldaki Eğitimci Sayısı Değişkenine Göre Frekans, Yüzde ve Ortalama Testi	90
Tablo 4.11 Okuldaki Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Frekans, Yüzde ve Ortalama Testi	90
Tablo 4.12 Okulda Yönetim Amaçlı Kullanılan Bilgisayar Sayısı Değişkenine Göre Frekans, Yüzde ve Ortalama Testi	91
Tablo 4.13 Okulda Öğrencilerin Kullandığı Bilgisayar Sayısı Değişkenine Göre Frekans, Yüzde ve Ortalama Testi	91
Tablo 4.14 Okuldaki Bilgisayarların Türü Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi	91
Tablo 4.15 Okuldaki İnternet Bağlantı Türü Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi.....	92
Tablo 4.16 Okuldaki Öğretmenlerin Kullandığı Bilgisayarlarda İnternet Bağlantısı Var mı? Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi	92
Tablo 4.17 Okuldaki Öğrencilerin Kullandığı Bilgisayarlarda İnternet Bağlantısı Var mı? Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi	92
Tablo 4.18 Okuldaki e-Postaların Kontrolünden Sorumlu Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi	93
Tablo 4.19 Okulun Web Sitesinin Sorumlusu Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi.....	93
Tablo 4.20 Okulun İhtiyaç duyduğu Teknik Malzeme Çevre Tarafından Karşılıyor mu? Değişkenine Göre Frekans, Yüzde ve Ortalama Testi.....	93
Tablo 4.21 Okul Yöneticisi Olarak Okulda Zimmetli Bilgisayarınız var mı? Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi	94
Tablo 4.22 Okul Yöneticisi Olarak İnternet bağlantınız var mı? Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi.....	94
Tablo 4.23 Okul Yöneticisinin Evinde bilgisayar var mı? Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi	94
Tablo 4.24 Okul Yöneticisinin Bilgisayarı Kullanma Sıklığı Değişkenine Göre Frekans, Yüzde ve Ortalama Testi	95
Tablo 4.25 Okul Yöneticisinin Bilgisayarı Kullanma Amacı Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi.....	95
Tablo 4.26 Okul Yöneticisi Bilgisayar Alanında Yeterli Mi? Değişkenine Göre Frekans, Yüzde ve Ortalama Testi	95
Tablo 4.27 Okul Yöneticisinin İnterneti Kullanma Sıklığı Değişkenine Göre Frekans, Yüzde ve Ortalama Testi	96
Tablo 4.28 Okul Yöneticisinin İnterneti Kullanma Amacı Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi	96

.....	96
Tablo 4.29 Okul Yöneticisi İnternet Alanında Yeterli Mi? Değişkenine Göre Frekans, Yüzde ve Ortalama Testi	96
Tablo 4.30 Okul Yöneticisi Olarak Teknolojiyi Daha Etkin Kullanmadaki Engel Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi	97
Tablo 4.31 Okulun Bilgisayar laboratuarı Var mı? – Okul Türü Çaprazlama Cetveli	97
Tablo 4.32 Okulun Projeksiyon Cihazı Var mı? – Okul Türü Çaprazlama Cetveli	98
Tablo 4.33 Okulun Bilgisayar Öğretmeni Var mı? – Okul Türü Çaprazlama Cetveli	99
Tablo 4.34 Okulda Yönetim Amaçlı Kullanılan Bilgisayar Sayısı – Okul Türü Çaprazlama Cetveli ..	99
Tablo 4.35 Okulda Öğrencilerin Kullandığı Bilgisayar Sayısı – Okul Türü Çaprazlama Cetveli.....	100
Tablo 4.36 Okulda İnternet Bağlantı Türü – Okul Türü Çaprazlama Cetveli	101
Tablo 4.37 Öğretmenlerin Kullandığı Bilgisayarlarda İnternet Bağlantısı Var Mı? – Okul Türü Çaprazlama Cetveli	101
Tablo 4.38 Öğrencilerin Kullandığı Bilgisayarlarda İnternet Bağlantısı Var Mı? – Okul Türü Çaprazlama Cetveli	102
Tablo 4.39 Okulda e-Posta Sorumlusu - Okul Türü Çaprazlama Cetveli	102
Tablo 4.40 Okulda Web Sitesi Sorumlusu - Okul Türü Çaprazlama Cetveli	103
Tablo 4.41 Okulda Bilgisayar Lab. Var mı? - Bilgisayar Öğretmeni Çaprazlama Cetveli	104
Tablo 4.42 Okulda Bilgisayar Lab. Var mı? - Öğrenci Sayısı Çaprazlama Cetveli	104
Tablo 4.43 Okulda Web Sitesi Sorumlusu - Bilgisayar Öğretmeni Çaprazlama Cetveli	105
Tablo 4.44 Okul Yöneticisine Ait Zimmetli Bilgisayar Var mı? – Okul Yöneticisinin Görevi Çaprazlama Cetveli	105
Tablo 4.45 Okul Yöneticisine Ait Bilgisayarın İnternet Bağlantısı Var mı? – Okul Yöneticisinin Görevi Çaprazlama Cetveli	106
Tablo 4.46 Okul Yöneticisinin Evinde Bilgisayar Var mı? – Okul Yöneticisinin Görevi Çaprazlama Cetveli	106
Tablo 4.47 Okul Yöneticisinin Bilgisayarı Kullanma Sıklığı – Okul Yöneticisinin Görevi Çaprazlama Cetveli	107
Tablo 4.48 Okul Yöneticisinin Bilgisayarı Kullanma Amacı – Okul Yöneticisinin Görevi Çaprazlama Cetveli	108
Tablo 4.49 Bilgisayar Alanında Yeterli Misiniz? – Okul Yöneticisinin Görevi Çaprazlama Cetveli	108
Tablo 4.50 İnterneti Kullanma Sıklığı – Okul Yöneticisinin Görevi Çaprazlama Cetveli	109
Tablo 4.51 İnterneti Kullanma Amacı – Okul Yöneticisinin Görevi Çaprazlama Cetveli	110
Tablo 4.52 İnternet Alanında Yeterli misiniz? – Okul Yöneticisinin Görevi Çaprazlama Cetveli	110
Tablo 4.53 Teknolojiyi Daha Etkin Kullanmadaki Engel – Okul Yöneticisinin Görevi Çaprazlama Cetveli	111
Tablo 4.54 Yöneticinin Evinde Bilgisayar Var mı? – Cinsiyet Çaprazlama Cetveli.....	112
Tablo 4.55 Bilgisayarı Kullanma Sıklığı – Cinsiyet Çaprazlama Cetveli	112
Tablo 4.56 Bilgisayarı Kullanma Amacı – Cinsiyet Çaprazlama Cetveli	113
Tablo 4.57 Bilgisayar Alanında Yeterlilik – Cinsiyet Çaprazlama Cetveli.....	113
Tablo 4.58 İnterneti Kullanma Sıklığı – Cinsiyet Çaprazlama Cetveli	114
Tablo 4.59 İnterneti Kullanma Amacı – Cinsiyet Çaprazlama Cetveli	115
Tablo 4.60 İnternet Alanında Yeterlilik – Cinsiyet Çaprazlama Cetveli.....	115
Tablo 4.61 Teknolojiyi Daha Etkin Kullanmadaki Engel – Cinsiyet Çaprazlama Cetveli.....	116
Tablo 4.62 Evde Bilgisayarınız Var mı? – Hizmet Yılı Çaprazlama Cetveli.....	116
Tablo 4.63 Bilgisayarı Kullanma Sıklığı – Hizmet Yılı Çaprazlama Cetveli.....	117
Tablo 4.64 Bilgisayarı Kullanma Amacı – Hizmet Yılı Çaprazlama Cetveli.....	117
Tablo 4.65 Bilgisayar Alanında Yeterlilik – Hizmet Yılı Çaprazlama Cetveli	118
Tablo 4.66 İnterneti Kullanma Sıklığı – Hizmet Yılı Çaprazlama Cetveli	118
Tablo 4.67 İnterneti Kullanma Amacı – Hizmet Yılı Çaprazlama Cetveli	119
Tablo 4.68 İnternet Alanında Yeterlilik – Hizmet Yılı Çaprazlama Cetveli	120
Tablo 4.69 Teknolojiyi Daha Etkin Kullanmadaki Engel – Hizmet Yılı Çaprazlama Cetveli	120
Tablo 4.70 Evde Bilgisayarınız Var mı? – Branş Çaprazlama Cetveli	121
Tablo 4.71 Bilgisayarı Kullanma Sıklığı – Branş Çaprazlama Cetveli	121
Tablo 4.72 Bilgisayarı Alanında Yeterlilik – Branş Çaprazlama Cetveli.....	122
Tablo 4.73 İnterneti Kullanma Sıklığı – Branş Çaprazlama Cetveli	123
Tablo 4.74 İnternet Alanında Yeterlilik – Branş Çaprazlama Cetveli.....	123
Tablo 4.75 Tekn. Etkin Kullanmadaki Engel – Branş Çaprazlama Cetveli	124

ŞEKİL LİSTESİ

	Sayfa No.
Şekil 2-1 Örnek Bir Yerel Ağ Yapısı.....	37
Şekil 2-2 İnternetin Temsili Yapısı.....	39
Şekil 2-3 Türkiye`de Toplam Alan Adlarının Yıllara Göre Dağılımı	49
Şekil 4-1 Okulun Bilgisayar lab. Var mı? - Okul Türü – Teknik Malzemenin Çevre tarafından Karşılanması Çaprazlamasını İçeren Yüzelik Pasta Grafiği.....	125
Şekil 4-2 Okulun Bilgisayar Öğretmeni - Okul Türü – Okul Web Sitesi Sorumlusu Çaprazlamasını İçeren Yüzelik Pasta Grafiği	126
Şekil 4-3 Öğrenci Sayısı - Okul Türü – Öğrencilerin Kullandığı Bilgisayar Sayısı Çaprazlamasını İçeren Yüzelik Pasta Grafiği	127
Şekil 4-4 Okul Yöneticisi Branşı - Görev – Teknolojiyi Daha Etkin Kullanmadaki Engel Çaprazlamasını İçeren Yüzelik Pasta Grafiği	128
Şekil 4-5 Okul Yöneticisi Hizmet Yılı - Branş – Bilgisayar Alanında Yeterlilik Çaprazlamasını İçeren Yüzelik Pasta Grafiği	129
Şekil 4-6 Okul Yöneticisi Hizmet Yılı - Görev – İnterneti Kullanma Sıklığı Çaprazlamasını İçeren Yüzelik Pasta Grafiği	130
Şekil 4-7 Okul Yöneticisinin Evinde Bilgisayar Var mı? – Okulda Bilgisayar laboratuvarı Var mı? – Okul Yöneticisinin Bilgisayar Alanında Yeterliliği Çaprazlamasını İçeren Yüzelik Pasta Grafiği	131

KISALTMALAR

bs.	Baskı, basım
C.	Cilt
çev.	Çeviri
D.E.	Devam ediyor
DİE	Devlet İstatistik Enstitüsü
diğ.	Diğerleri
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
M.Ü.	Marmara Üniversitesi
ODTÜ	Ortadoğu Teknik Üniversitesi
Ünv.	Üniversite
s.	Sayfa
S.	Sayı
X	Ortalama

ÖZET

Günümüzde insanların bilgiye daha hızlı ve güvenilir bir şekilde ulaşma, bilgiyi üretme, paylaşma ve saklama ihtiyaçları doğrultusunda giderek daha fazla önem kazanan bilişim teknolojileri, sunduğu hizmetlerle eğitim, sağlık, güvenlik, iletişim, ticaret, sanayi sektörleri gibi pek çok alanda uygulama alanı bulmaktadır. Bu kavramın gerektirdiği teknolojik altyapı konusunda yatırım yapan, gelişime kendini uyarlayabilen ve sürekli kendini yenileyen kurumlar diğer kurumlara göre daha avantajlı bir konuma sahip olmaktadır.

Örgütün etkili kullanılabilmesi için, yöneticinin erkini etkili kullanabilmesi gerekir. Bir yöneticinin yönetim yöntem ve kuramlarında, insan ilişkilerinde bilgili, becerili olması yanında bilişim teknolojilerini de etkin kullanabilmesi yönetimde yeterli olması için gereklidir.

Bu araştırmada; “Okulun Sahip Olduğu Teknolojik İmkanlar İle Eğitim Yöneticilerinin Güncel Teknolojileri Kullanma Düzeyi” konularında inceleme yapma ve önerilerde bulunma amaçlanmaktadır. Bu amaçla hazırlanan anket yoluyla okul yöneticilerinin görüşleri analiz edilmiş ve bulgu sonuçlarına göre okulların teknolojik durumu ve okul yöneticilerinin bilişim teknolojilerini kullanma düzeyleri durumlarına yönelik çeşitli öneriler dile getirilmeye çalışılmıştır.

Araştırma İstanbul İli Kağıthane İlçesi sınırları içindeki okulları ve okul yöneticilerini kapsamaktadır.

Bu çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm Lider ve Yönetici kavramları, İkinci Bölüm Bilgi Teknolojileri hakkındaki “İlgili yayımlar” dır. Üçüncü bölümde araştırmanın yöntemi hakkında bilgiler verilmiştir. Dördüncü bölüm elde edilen bulgulardan oluşmaktadır. Beşinci bölümde ise araştırmanın sonuçları, önerileri ve tartışmalar ele alınmıştır.

Bu araştırmada bazı önemli sonuçlar elde edilmiş ve bu sonuçlara göre önerilerde bulunulmuştur.

ABSTRACT

Information Technologies become more important day by day because of the need to reach the knowledge rapidly, safely and also to produce, share and keep it. So it gives the opportunities to practice the services in lots of fields such as Education, Health, Safety, Communication, Commerce and Industry.

The administrator has to use his authority effectively if he wants to make the organization effective. It is essential that an administrator must be qualified in using Information Technologies effectively besides being good at administration methods and theories and also human relations.

This research aims making searches about the technological facilities schools have and the level of the use of contemporary Technologies by the administrators of education and making some recommendations. The opinions of school administrators were analyzed through the questionnaires prepared for this purpose and according to results some various recommendations were made about the technological conditions of schools and the level of the use of Information Technologies by administrators.

The research contains the schools and their administrators in Kağıthane, a district in İstanbul.

It consists of five parts. The first part is “The Concept of Leader and Administrator”, the second one is “The Information Technologies”, in the third part some information is given about the methods of the research and in the fourth part, the results of research are stated. The last part consists of results of research, recommendations and discussions.

In this research, some important results have been appeared and with the regard of them some recommendations are made.

BÖLÜM I – LİDERLİK VE YÖNETİCİLİK

1.1 Liderlik

1.1.1 Liderliğin Tanımı

İnsanlar grup halinde yaşayan sosyal nitelikli canlılar oldukları kadar oluşturdukları grupları yönetecek ve hedeflere götürecektir liderlere de ihtiyaç duyan varlıklardır. Birey kendi arzu ve ihtiyaçlarından bir kısmını gerçekleştirmek, kişisel hedeflerine erişebilmek için bir gruba ihtiyaç duyar ve grup halinde hareket etme zorunluluğunu hisseder. Yalnız insan zayıftır, güçsüzdür, cesaretsizdir, arzu ve enerjileri azalmış, korkudan yetenekleri büzülmüş durumdadır. İnsanları belirli hedeflere götürebilmek için bu hedeflere ulaşmada onların sağlayacakları kişisel arzu ve ihtiyaçlar ile çıkarların neler olduğunu takip etmek, daha sonra da bu insanları bir grup etrafında toplayarak güçlerini, cesaretlerini, arzu ve isteklerini artırmak gerekir. Grubu oluşturacak insanların bireysel çıkarları somut olarak belirlemek güç ise bu takdirde onların milli duygularına, müşterek olan sosyal, ahlaksal ve dinsel değerlere hitap etmek gerekecektir. Şu halde belirli amaç ve hedeflere yönelmiş insan gruplarının oluşturulması ve harekete geçirilmesi her insanda kolay kolay bulunmayan ayrı bir beceri ve ikna etme yeteneklerini gerektirmektedir. Liderlik konusunda ortaya atılan birçok tanımlar incelendiği ve bir sentez oluşturulmaya çalışıldığı takdirde bu kavram, bir grup insanı belirli amaçlar etrafında toplayabilme ve bu amaçları gerçekleştirmek için onları harekete geçirme yetenek ve bilgilerinin toplamıdır diye tanımlayabiliriz (Eren, 2001, s.427).

Liderlik kavramı ile ilgili günümüze kadar birçok tanımlama yapılmıştır. Değişik hareket noktalarından kaynaklanan araştırmalar sonucu elde edilen farklı liderlik tanımlarından bazıları, liderliği bir süreç ve bir özellik olarak açıklamışlardır. Süreç olarak liderlik belirli şartlar altında, belirli kişisel veya grup amaçlarını gerçekleştirmek üzere, bir kimsenin başkalarının faaliyetlerini etkilemesi ve yönlendirmesi süreci olarak tanımlanabilir. (Hamner ve Organ, 1978' den aktaran Koçel, 1998) Özellik olarak liderlik ise, bu etkiyi başarılı bir biçimde kullanılabileceği düşünülen kişilere atfedilen özelliklerin grubudur. Örgütsel başarı

açısından son derece önemli olan liderlik, gerçekte liderin yaptıkları ile ilgili bir süreçtir. Lider ise, diğer bireylerin davranışlarını etkileyebilen ve kendisi de gruba dahil olan kişidir. Diğer bir deyişle, bir grup insanın kendi kişisel ve grup amaçlarını gerçekleştirmek üzere takip ettikleri, emir ve talimatları doğrultusunda hareket ettikleri kişi ya da başkalarının belirli bir amaç doğrultusunda davranmaya sevk eden, etkileyen kişi olarak tanımlamak mümkündür. Lider kavramından yola çıkarak liderliği; bir grup insanı belli amaçlar etrafında toplayabilme ve bu amaçları gerçekleştirebilmek için onları harekete geçirme bilgi ve yeteneklerinin toplamı olarak tanımlamak mümkündür.

Bu bağlamda liderlik sürecinin temelini bir kişinin, diğerlerini etkileyebilmesi oluşturmaktadır. Liderlik konusu ile ilgili araştırmalar genel olarak liderin, başkalarının nasıl etkileyebildiği veya neden bir grup insan lider olarak beliren kişi tarafından etkilendiğini, bu etkilenmede hangi mekanizmaların rol oynadığını bulmaya yönelik olarak yapılmıştır. Etkileme olayı liderin kullandığı güç kaynakları ile yakından ilgilidir.

Liderlik, sadece örgütün üst kademesini işgal edenlere has bir süreç değildir. Örgütün her kademesi için liderlikten söz edilir. Liderlik süreci, değişik boyutlar, kalıplar ve kapsama sahip olabilir. Değişik kademelerde gerçekleştirilen liderlikler arasındaki farklılıklar, daha çok kendilerini izleyenlerin sayısı, gerçekleştirmek istedikleri amaçların niteliği ve içinde buldukları koşullardır (Koçel, 1993, s.5).

Uzun bir süre liderlik fikrine önem verilmiş, liderlik ve yöneticilik kavramları özleştirilmiştir. 1930'lardan sonra liderliğin önemi anlaşılmaya başlanmış, Max Weber gibi kuramcılar değişik tanımlamalarla bu kavrama açıklık getirmeye çalışmışlardır. 1938'de ise Chester Bernard, liderliğe yeni bir boyut kazandırmıştır. Bernard'a göre liderlik "Bir üstün astlarının davranışlarını etkileme ve onları belirli etkinlik dizisini izlemeye ikna etme yeteneğidir." (Özçer, 1998, s.3).

Stogdill (1974) ise ayrıntılı araştırmalardan sonra liderlik kavramını şöyle sonuçlandırdı; "Liderlik kavramı olarak tanımlanırsa, kişisel özellik, davranış, diğer insanlar üzerinde etki, karşılıklı iyi etkileşim bir yönetici olarak diğerleri tarafından dikkate alınmış, kabullenmiş kişi demektir." Drucker (1997)'e göre liderlik; yüksek

mevki, ayrıcalıklar, ünvan veya para değil, sorumluluktur.

1.1.2 Liderliğin Güç Kaynakları

Liderin beş farklı güç kaynağı vardır. Bunlar; 1) Yasal Güç, 2) Ödül Gücü, 3) Zorlayıcı Güç, 4) Uzmanlık Gücü ve 5) Karizmatik Güç'tür (Çelik, 1999, s.27).

1.1.2.1 Yasal Güç

Yasal güç, liderin hiyerarşik yapı içindeki konumuna ya da rolüne bağlı olarak sahip olduğu yetkiye dayalı güçtür. Yasal güç, liderin astları üzerindeki yetkisine dayanan ve astlar tarafından kabul edilen bir güçtür.

Örneğin, okullarda yöneticinin büyük bir yasal gücü vardır. Okul yöneticisi okulun hiyerarşik yapısı içinde öğretmenlere karşı gücünü kullanabilmektedir.

1.1.2.2 Ödül Gücü

Liderler genellikle örgütteki ödül gücünden yararlanarak astlarının yeteneklerini değerlendirirler. Liderler işgörenlerin istediği ödülü kontrol ederler. Kime ne kadar ödül verileceğini liderler belirler. Örneğin, ödül gücü ücret, yükseltme, değerlendirme ve övgü güçleri kapsayabilir. Eğitim sistemimizde okul yöneticilerinin doğrudan öğretmenlerin ücretini belirleme gibi bir yetkileri yoktur. Ancak, Öğretmenlerin sicilini değerlendirme, yükseltme ve aylıkla ödüllendirme gibi konularda okul yöneticisi ödül gücünü kullanabilir.

1.1.2.3 Zorlayıcı Güç

Bu güç ödül gücünün karşıtı olan bir güçtür. Zorlayıcı güç, liderin direktiflerine karşı astların itaatsizlik göstermesi durumunda kontrol etme ve cezalandırma gücünü yansıtmaktadır. Örneğin zorlayıcı güçler, rütbe indirimi, ücret artışını engelleme, davranışları cezalandırma, kötü sicil notu verme gibi güçleri içermektedir. Okul yöneticisinin yasal gücüne bağlı olarak zorlayıcı gücü de bulunmaktadır. Okul yöneticisinin öğretmeni azarlaması, düşük sicil notu vermesi ya da yasalara aykırı davranması durumunda onu cezalandırması zorlayıcı gücünü oluşturmaktadır.

1.1.2.4 Uzmanlık Gücü

Bu güç, grubun ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak liderin sahip olduğu özel yetenek ve bilgilerdir. Lider analiz etme, uygulama ve kontrol etme yeteneğine sahiptir. Çağdaş okul örgütlerinde uzmanlık gücü, daha çok okul yöneticisinin eğitim ve deneyim durumuna bağlıdır.

1.1.2.5 Karizmatik Güç

Karizmatik güç, liderin izleyenler üzerinde sahip olduğu güçlü etkiye dayanır. Bu karizmaya dayalı güç, liderin izleyenler üzerindeki çekiciliğini ve saygısını yansıtmaktadır.

Okul yöneticisi formal bir eğitim lideridir. Okul yöneticisi liderlik güçlerinden yasal güç, ödül gücü ve zorlayıcı gücü bir arada bulundurmaktadır. Bu üç gücün kullanılması okul yöneticisini formal bir lider haline getirir. Ancak liderlik açısından Önemli olan bu güçler yanında, kişisel güçlerin de kullanılmasıdır. Her okul yöneticisinin karizmatik güçleri kullanması mümkün değildir. Başka bir deyişle, her okul yöneticisi karizmatik bir lider olamaz. Buna karşılık, okul yöneticisi liderlik güçlerinden uzmanlık gücünü kullanabilir.

İlköğretim yöneticileri üzerinde yapılan bir araştırmada yüksek uzmanlık gücüne sahip olan yöneticilerin, öğretmenlerin morali ve iş doyumunu üzerinde olumlu bir etki oluşturdukları görülmüştür. Okul yöneticisinin uzmanlığa dayalı gücünün yüksek olmasının aynı zamanda öğretmenlerin okulu geliştirme etkinliklerine katılması, yeni teknolojileri uygulaması ve öğrenciler üzerindeki başarısını da olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir (Balderson, 1975, s.115).

1.1.3 Okul Liderinin Özellikleri

Peters ve Austin'in mükemmelin özelliklerini araştırdıkları kitapları A Passion for Excellence'da vardıkları sonuç, liderlik olmadığında, kurumların hiçbir düzeyinde iyileştirmenin sürekliliği garanti edilemez. Dünyadaki toplam kalite yönetimi girişimlerinin %80'inin ilk iki yılda başarısızlığa uğradıkları gözlenmektedir. Bunun temel nedeni üst yönetim desteği ve inancı ile liderlik eksikliği olarak gösterilmektedir. Dolayısıyla "başarılı bir öğrenen okul nasıl

yaratılabilir?"'in yanıtı da liderlikte aranmalıdır (Ensari, 1999, s.44). Mükemmel bir okul liderinde bulunması gereken nitelikler beş ana başlık altında özetlenebilir:

1.1.3.1 Vizyon

Vizyon bir fikir değildir, insanların yüreklerinde tutuşan etkili bir güçtür. Gelecek yaşam için paylaşılan bir resim oluşturmak, organizasyon içinde derinden paylaşılan amaç, değer ve görev duyguları olmadan belli bir bütünlük duygusunu koruyabilmiş olmak zorundadır. Organizasyonlar insanları belli bir kimlik ve kader duygusu etrafında toplar, insanlar kendilerine söylendiği için değil, kendi istedikleri için öğrenirler (Senge, 1996). Organizasyonun gideceği yola daha hızlı ve çabuk gitmesini vizyonu kolaylaştırır. Ancak vizyon bütün bireylerin vizyonu olmalıdır. Tepedeki yöneticilerin belirleyip hadi bu vizyona ulaşalım demesi yanlış olacaktır.

Okul lideri, kurumunun vizyonunu oluşturmak, geliştirmek, sahiplenmek ve yaymaktan sorumludur. Bu vizyonun amacı kurumun öğrencileri, çalışanları, velileri ve toplum için benimsediği değerleri, umutları ve yüksek amaçları açıkça onaya koymak, gözler önüne sermektir.

Eğer bir vizyonda gerçek bir görme gücü (vizyon) varsa, insanlar kendilerine öyle söylendiği için değil, kendi istedikleri için kendilerini aşar ve öğrenirler. Ne var ki, bir çok liderin sahip bulunduğu kişisel vizyonlar, bir organizasyonu harekete geçiren paylaşılan vizyonlara dönüşmeden kalırlar (İnceler, 1997, s.62).

1.1.3.2 Yaratıcılık

Kendine özgü problemler, kendilerine özgü çözümler gerektirir. Güç problemlere, esnek düşünebilmeye olanak veren, hayal gücüne dayalı, ancak aynı zamanda iyi tasarlanmış, radikal çözümler bulunması olarak tanımlayabileceğimiz yaratıcılık, liderliğin önemli bileşenlerinden birisini oluşturur. Yaratıcı düşünce geliştirilebilen bir beceridir. Takım çalışması da yaratıcı gücün geliştirilmesinde yardımcı olur. Yaratıcı düşünebilmenin temel nitelikleri karmaşıklıklar, soyut kavramlar karşısında rahat olmak, çeşitli problem çözme yaklaşımlarını kullanabilmek, verileri tanımlamaktan çok sentezleyebilmek, güç sorunlar üzerinde ısrarlı ve kararlı olmak, hata yapmaktan korkmamak, safça sorgulamak, saçma

görünse de, hangi kaynaktan gelse de tüm olası çözümleri dikkate almak, verileri organize edebilmek, tüm olasılık ve görüş açılarını düşünmek ve çözümlere yönelik tüm kaynakları okuyarak ve araştırarak farkında olmaktır. İyi yaklaşım önemsiz ayrıntıların üzerine çıkarak, durumu belirli bir ortamda değerlendirip en iyi çözümü tasarlayabildikten sonra tekrar aşağıya inip yapılması gerekenleri yapabilmek yeteneğidir.

1.1.3.3 Duyarlılık

Okullarda kişiler arası ilişkiler temel ve en önemli süreç olduğundan, bu kurumlardaki liderlerin davranışları, onlarla ilişkide olanların tepkilerini şekillendirmede ve ortak bir kültür oluşturulmasında motivasyonu sağlayacak belirleyici temel öğedir.

Bu nedenlerle, kişilerle ilişkilerdeki ve başkaları üzerinde yaratılan etkinin bilincine varmadaki duyarlılık, ana unsurlardan biri olarak kabul edilmiştir. Bu duyarlılığın geliştirilmesindeki en önemli etkenlerden birisi insanın öncelikle bilinçlenmesidir.

1.1.3.4 Yetkelendirme (Delege Etme)

Yetkelendirme bireysel potansiyeli serbest bırakarak onun gelişip büyümesine ve sınırsız iyileştirme için kapasitesin artırmasına olanak verir. Yetkelendirme herkesin yaratıcı olması ve ne isterse yapabilmesi anlamına gelmemektedir. Yetkelendirme, insanların kendi vizyonlarını gerçekleştirmek üzere yeni çalışma yolları bulmada açık, yaratıcı ve yenilikçi olmaları için cesaretlendirilmeleridir.

Eğitim kurumlarında bir taraftan sınıf öğretmenine çok yüksek düzeyde bir otonomi verilirken, diğer taraftan genel yönetimde sorumluluk ve yetki devri düşük düzeydedir, Delege etmedeki başarısızlık, kaçınılmaz olarak katılımı bir sınırlamaya ve bunun doğal sonucu olarak güven eksikliğine neden olur.

1.1.3.5 Değişim Yönetimi

Değişim yönetiminde liderlik, öğrenmenin kolaylaştırılması, insanların değişime tepki vermeleri yerine onu kabul etmeye yönlendirilmesi gibi konulara

odaklanır. Okul yöneticileri zaten dönüşüm süreçlerinin en karmaşığı olan, çocuğun eğitimini yönetmektedir.

Lider ve değişim eş anlamlıdır; hiçbir lider süregelen durumu koruyabildiğinden dolayı yüceltilmemiştir (Ensari, 1999, s.46).

1.1.4 Yöneticilik ve Liderlik

Yöneticilik ve liderliğin birbiri ile benzer ve farklı olan yönlerini ortaya koymayı amaçlayan birçok araştırma yapılmasına rağmen, liderlik ve yöneticilik birbirine yakın ve iç içe kavramlar olduğu için kesin olarak birbirinden ayrılması belki zordur. Farklı yönetsel davranışlar farklı liderlik uygulamaları olarak düşünülebilir. Ancak "yenileme" ve "koruma" sözcükleri liderlikle yöneticiliği birbirinden ayırt eden anahtar sözcükler olarak karşımıza çıkmaktadır (Aydın, 1993). Yöneticilik, sistemler, süreçler, teknoloji, hedefler, standartlar, ölçümler, kontrol, stratejik planlama ile ilgili örgütsel yapıyı koruyan ve devam ettiren faaliyetlerle ilgilenir. Liderlik ise insanlarla, örgüt kültürüyle, gelecekle, ilke ve amaçlara bağlılıkla, girişimcilikle ve yaratıcılıkla ilgili neler yapılabileceğim düşünen bir yenilikçiliktir. Gelecek bilimci Joel Parker. yöneticilik ve liderlik arasındaki farkı ayırt etmek için yöneticilerin paradigmaları olduğunu ve paradigmalara yönettiğim, liderlerin ise paradigmalar arasında yol gösterici olduğunu belirtir (Clemmer, 2000, aktaran Uysal, 2001, s.78).

Yönetici-lider ayırımında göze çarpan en büyük farklılık, yöneticinin var olan kalıplar içerisinde faaliyet göstermesi, kuralları takip etmesi, liderin ise bunun tam tersi olarak yeniliği takip etmesi ve bunu organizasyona adapte etmesidir (Bennis ve Nannus, 1985, s.63).

1.2 OKUL VE YÖNETİM

1.2.1 Okul

Bir okulun amacı, etkili bir öğrenme ve öğretmeyi gerçekleştirmedir. Bunun için gerekli uygun ortamı hazırlamak ve önceden hazırlanmış eğitim programını

uygulamaya koymaktır. Okul yönetimi bunu yaparken, okulun çevresinde meydana gelen değişmelere de uyum sağlamak durumundadır. Sorun dış çevreye uyum sağlamakla da bitmemektedir. Sistemin iç öğeleri arasında uyum sağlanarak öğelerin bütünleştirilmesi de gerekmektedir. Sistemin bütünleştirilmesi sistemin modelinin korunması açısından olduğu kadar, sistemin iç gerilimi açısından da önemli ve gereklidir (Aydın ve diğerleri, 1991, s.21).

1.2.1.1 Okulun Örgüt Özellikleri

Okul dediğimiz örgütün en önemli ve açık özelliği, üzerinde çalıştığı hammadenin toplumundan gelen ve topluma giden insan oluşudur. Böylece, okulun birey boyutu kurum boyutundan daha duyarlı, informal yanı formal yanından daha ağır, etki alanı yetki alanından daha geniştir. Gerçekten sosyal bir sistem olarak kurulması ve çalışması gereken okul ortamında, davranış bilimleri ve insan ilişkilerinin yeri bu bakımlardan büyük önem taşır. Böylece okul yöneticisi, daha çok informal bir ortam içinde çalışmak, yetkiden fazla etki yollarına başvurmak ve davranış bilimlerinde iyi yetişmiş olmak zorundadır (Bursalıoğlu, 1982, s.50).

Okulun örgüt özelliklerinden ikincisi, okulda çeşitli değerlerin bulunması ve çalışmasıdır. Okulun başlıca görevi, içinde olduğu kadar dışında da çatışan bu sosyal, politik ve ekonomik değerleri uzlaştırmak ve dengeleştirmektir. Onun için okulu sadece bir öğrenim kurumu, öğretmeni sadece bir öğrenim aracı olarak görmek ve böyle kalmasını istemek, değerler arasındaki bu çatışmayı azaltmak şöyle dursun, belki artıracaktır. Okul bireyin topluma uymasına sağlamak için kurulmuş bir örgüt olduğundan, koşullarını, bireye açıklamak zorundadır. Okul yöneticisinin sorumluluğu ise, çatışan değerlerin uzlaştırılması eyleminde, kamu yararı kavramına sadık kalması ve onu savunmasıdır. Okulun dışında, içinde ve hatta yöneticinin kafasında çarpışan bu değerlerde bu efsanenin ışığını izleyen yönetici, tarafsız bir yönetici rolüne girebilmiş olacaktır (Bursalıoğlu, 1982, s.51).

Üçüncü özellik olarak, okul denilen örgütün ürünün değerlendirme güçlüğü gelir. Okulun amaçları, diğer örgütlere oranla daha karmaşık ve çatışkındır. Bu karmaşıklık bir yandan eğitimcilerin eleştirilmesini artırmaktadır. Daha önemlisi,

okulun değerlendirilmesini zorlaştırmaktadır. Okulculuğun iki temel eylemi olan öğretim ve öğrenmenin ürünü insan davranışındaki değişiklikler olduğundan; bunları beklemek, gözlemek ve değerlendirmek, hem sabır hem de beceri isteyen bir girişimdir. Bu yüzden diğer örgütlerin aksine olarak, okulun üretim hataları derhal fark edilmez ve hatalı üretim çok zaman topluma öylece girmiş olur. Bu üretim niteliğinin kontrol ve değerlendirilmesinde, birinci derecede sorumlu olan okul yöneticisidir. Zaten, ileri memleketlerin eğitim sistemlerinde, müfettiş değerlendirme görevlerinden birçoğu okul yöneticisine geçmiştir. Eğer yönetici, iyi adam olma eğiliminde değil ise bu değerlendirmeyi tarafsız ölçülerle yapabilir ve hatalı üretimi fark edebilir. Bu hatayı düzeltecek olanların başında, üreticiler yani ana, baba ve öğretmen gelmektedir (Bursalıoğlu, 1982, s.51).

1.2.1.2 Okulun Görevleri

Okul ortamında yönetim sisteminin görevleri dört boyutta toplanabilir. Eğitimin temel amaçlarına ilişkin ana politikalarının hazırlanması, bunun gerçekteşmesini sağlayacak uygulama politikalarının hazırlanması, meşrulaşan bu politikaların teknik ve işletmecilik yönleri ve yönetim süreçlerinden gereğince yararlanılmasıdır. Okul ve toplum, karşılıklı konulmuş iki ayna gibidir. Birinin tüm olarak diğerini etkilemesi beklenmemelidir. Okulun görevleri aslında eğitimin görevleridir ve bunları sosyal, politik, ekonomik olarak gruplandırır. Okulun sosyal görevi çocuğu sosyalleştirmek, yani çocuğa kültürü aşılamaktır. Okul bu görevini yaparken, kültürü hem korur hem de değiştirir. Böylece kültürün hem yenileşmesini, hem kararlılığını sağlamak zorundadır.

Okulun politik görevi yetiştirdiği kuşağın toplumdaki devlet sistemini bağlılık göstermesini ve liderlik yetenekleri olan öğrencilerin seğilmesi ve eğitilmesini gerçekteştirmektir. Okulun ekonomik görevi ise ekonominin beyin gücü ve insan gücü gereksinimini karşılamaktır. Okulun bu görevini yerine getirebilmesi, önceliğinin bir yatırım olarak görülmesine, sonra bu yatırımın memleketteki yetenek kaynaklarından çok yararlanılacak biçimde yapılmasına bağlıdır. İkinci bakımdan, ekonomik görev seğici bir mekanizma kurmak zorundadır (Bursalıoğlu, 1982, s.54,55).

1.2.2 Yönetim

İnsanların toplum halinde yaşadıkları ve toplum olarak çalıştıkları her zaman ve yerde yönetim var olmuştur, insanlık tarihinin en uzun, yorucu ve kanlı mücadeleleri çoğu zaman bu kelimenin etrafında cereyan etmiştir. Aynı toplumda fertlerin, yeryüzünde ise toplumların birbirleri üzerinde hakimiyet sağlama amaçları bu mücadelenin odak noktasını oluşturmaktadır (Genç, 1997, s.15).

Amaçların etkili ve verimli olarak gerçekleştirilmesi maksadıyla bir insan grubunda, işbirliği ve koordinasyon sağlamaya yönelik faaliyetlerden oluşan yönetim uygulamaları toplumsal yaşam kadar eskidir. Oysa yönetim ve örgütlerle ilgili sistematik bilgi topluluğu niteliğini taşıyan yönetim bilimi XX. Yüzyılın ürünüdür (Baransel, 1993, s.1).

Yönetim düşüncesinin gelişimi değişik yazarlar tarafından değişik şekilde sınıflandırılmıştır. Yönetim teorileri, klasikler, neo-klasikler ve modern görüş olarak üç temel gruba ayrılmaktadır (Erdoğan, 1994, s.56).

Stoner ve Wankel (1986), yönetimin gelişmesini klasik yönetim kuramları, davranışsal okul, insan ilişkileri, sistem ve durumsallık yaklaşımları şeklinde sıralamaktadırlar (Özdemir, 1997, s.1).

1.2.2.1 Okul Yönetiminin Önemi

Okul adı verilen eğitim örgütünün eğitim sistemi içindeki yeri gerek sayıca fazla oluşundan gerekse görev ve özelliğinden dolayı önemlidir. Okul kurumu eğitim sisteminin en stratejik parçası aynı zamanda halka açık ve halk ile ilişkisi en fazla olan sosyal bir örgüttür (Ilgar, 1996, s.83).

Okul yönetiminin önemi, aslında, yönetimin görevinden doğmaktadır. Yönetimin görevi, örgütü amaçlarına uygun olarak yaşatmaktır. Okul yönetiminin görevi de okulu amaçlarına uygun olarak yaşatmaktır. Okul yönetimin önemini ayrıca, okul yöneticisinin yetki ve sorumluluğunu da belirtir. Yönetimin çok yönlü tanımları, yöneticiye çok yönlü yetki ve sorumluluklar yüklemiş bulunmaktadır. Bunlar okul yönetiminin değerini yükselttiği kadar önemini de arttırmaktadır

(Bursalioğlu,1982, s.7).

Okul yönetiminin önemini, okul yöneticisinin yetki ve sorumluluğu da belirler. Gerçekte müdür atama ile geldiğinden formal yetkilerinden güç alan bir üsttür. Ancak okuldaki diğer öğeler tarafından benimsenirse, liderlik statüsü kazanabilir (Ünal, Ada, 2001, s.75).

Okul yöneticisinden, yetki, sorumluluk ve görevlerinin yaralanmayı gerektirdiği çeşitli bilim ve alanlarda derinleşmiş olmasını beklemek insafsızlık olur. Ancak kendisine verilen yetkileri kullanabilmesi ve yüklendiği görevleri yerine getirebilmesi için, bu bilim ve alanlara yabancı olmaması gerekir. Böylece, bunlardan yararlanma yollarını bileceği gibi, bunların uzmanları ile işbirliği yapabilmeyi de başaracaktır. Çünkü yönetici ile uzman arasındaki anlaşmazlıkların gerçek nedeni, her ikisinin kendilerini, ayrı dünyaların adamları gibi saymalarıdır. Halbuki mesleğinde çok yanlı yetişmiş bir yönetici, örgütteki çeşitli uzmanlarla daha kolay işbirliği yapabilecektir. Ayrıca bunlar arasındaki koordinasyon rolünü, daha rahat oynayabilecektir. Eğitimin artık ayrı kalmış bireyle olmaktan çıkmış bulunması gerçeği, eğitim yönetimini çok yanlı bir meslek durumuna getirmiştir. İşte bu yanlar, aynı zamanda, okul yönetiminin önemini ve okul yöneticisinin hayat alanını genişletmektedir (Bursalioğlu, 1982, s.8,9).

1.2.2.2 Okul Yönetimi ve Okul Yöneticisi

Yönetimin görevi, örgütü amaçlarına uygun olarak yaşatmaktır. Yönetimin rolü, düzenleme, bütünleşme ve yönlendirmedir. Bunun içine, işlerin ve yapacakların belirlenmesi, eğitilmesi, değerlendirilmesi, yönlendirilmesi, motive edilmesi, haberleşme kanallarının oluşturulması, karar süreçlerinin düzenlenmesi, etkileme yollarının geliştirilmesi ile alınan sonuçların değerlendirilmesi gibi yönetsel işler girmektedir.

Kaliteli bir öğretim için kaliteli yönetim ve örgütlenme, okullarındaki yönetimin gelişmesini sağlar.

1.2.2.2.1 Okul Yönetimi ve Yönetme

Yönetme, bir kuruluşun tüm çalışanlarını uygulama ve başarıyı arttıracak biçimde, uyumlu hale dönüştürme demektir. Ayrıca emretmek, kumanda etmek, karar vermek ve uygulamak gibi çalışmalarda başarıyı arttıracak şekilde uyumu da sağlamaktır.

Okul yönelimi, kamu yönetiminin özel bir alanı olarak düşünülebilirler. Okul yönetimi; eğitim alanına ilişkin politika, karar ve amaçların gerçekleştirilmesi ile ilgilidir. Bunu yaparken; okul yöneticileri de insan ve madde kaynaklarını eşgüdümlemek, karar vermek, grup çalışmalarını yönlendirmek için genel yönetim kuram ilke, teknik ve yönetimlerinden yararlanır. Bu yüzden okul yönetimini genel yönetimin eğitim alanına uygulanması olarak tanımlayanlar da vardır (Binzet, 1998, s.87,88).

Okul yönetimiyle ilgili görevlerin yürütülmesinde kullanılacak "genel yönetim yöntemleri" olarak beş yönetim belirlendiği görülmektedir. Bunlar;

1. Gereksinmelerin tanımlanması, problemlerin belirlenmesi
2. Kaynakların belirlenmesi
3. Politikaların belirlenerek seçenek önerilerinin hazırlanması
4. Planların yapılması ve uygulanması
5. Gelişmelerin değerlendirilmesidir.

Özetlersek; yöneticinin özelliklerini belirleyen görev ve sorumlulukların temelinde, çalışma ortamında yöneticinin, o kurumun beklentileri ile kişilerin beklentilerini bağdaştırır olmasının da istenmesidir.

1.2.2.2 Okul Yöneticileri

Okul yöneticileri eğitim sürecinin ülke çıkarları doğrultusunda ve çağdaş eğitim anlayışına uygun olarak yürütülmesine gerekli katkıda bulunabilmek için başarılı yönetsel eylemlerde bulunmak zorundadırlar. Başarılı yönetsel eylemlerde bulunabilmek, örgütteki insan ve madde kaynaklarının etkili bir biçimde

kullanılmasını gerektirir.

Okul yöneticisi bu görevlerini başarı ile yaparken bir çok teknikleri yerinde kullanması için bazı özellikleri kendinde toplaması gerekmektedir. Okul yöneticisinin her şeyden önce bazı yeteneklere, niteliklere, yönetim kuram ve süreçleri konusunda en azından temel bilgilere sahip olması gerekmektedir. Bu nedenle okul yöneticisinin yöneticilik yeterliklerine sahip olması yöneticilik başarısını olumlu yönde etkileyecektir (Kaya, 1991, s.24).

1.2.2.3 Yönetim Süreçleri

Yönetim sürecini oluşturan ögeler arasında yakın ilişkiler bulunmaktadır. Sözgelimi, karar süreci diğer ögelerden ayrı ve bağımsız değildir. Planlama, sadece karar verme açısından değil, örgütlenme ve iletişimle ilişkisi açısından da önemlidir. Değerlendirme eylemi, yönetimin diğer ögelerinin her birinde yer almaktadır (Aydın, 1994, s.85).

Etkili ve verimli bir eğitim ve öğretim için gerekli eğitim ortamının sağlanması; yöneticiler ile yönetilenler arasındaki çalışmaların düzenini sağlayan yönetim süreçleri, yönetim işlevi ve okul yönetiminin iyi bir şekilde yürütülmesine bağlıdır. Yönetim sürecinin etkinliğini arttırabilmek için, bu ögeler arasındaki organik ilişkinin bilinmesine ve uygulamada dikkate alınmasına ihtiyaç vardır. Bu nedenle, yönetim unsurlarının sırasıyla ele alınıp açıklanması gerekmektedir.

Planlama: Örgütün amaçlarına ulaşmak için, gerekecek insan gücü ve teknoloji kaynaklarını, bunların kullanım biçimlerini kararlaştırma eylemidir (Başaran, 1982, s.42).

Eğitimin planlanması çok amaçlı bir süreçtir. Buna göre, planlama ile eğitim politikaları araştırma ve değerlendirme birimleri arasında çok iyi bir işbirliği kurulmalıdır. Yani planlama, her türlü uygulamaya geçmeden önce yapılması gereken bir hazırlıktır (Dulkar, 1990, s.62).

Karar verme: Eğitim amaçlarını gerçekleştirmek için geliştirilen seçenekler arasından en uygununun işleme alınmasıdır. Yani bir eyleme yol açan çeşitli seçenekler (alternatifler) arasından birini seçme sürecidir (Kaya, 1991, s.94).

Örgütleme : Yapılan planların etkili ve verimli bir şekilde uygulanabilmesi için gerekli koşulların sağlanması ve devam ettirilmesi yolundaki çalışmaların tümüne örgütlenme adı verilir. Örgütlenme örgütsel amacın gerçekleştirilebilmesi için gerekli yapının oluşturulması, kaynakların düzenlenmesi eylemidir (Ilgar, 1996, s.43).

İletişim: Bir insan için duyu organları ve sinir sisteminin anlamı ne ise, bir örgüt için iletişim araçlarının ve iletişim ağının da anlamı odur. İnsan nasıl bunlar olmadan yaşayamaz ise, bir örgütte bunlarsız yapamaz (Başaran, 1993, s.63).

Organizasyonel hedeflerin başarılmasına doğru ortak bir anlayış ve faaliyetlerin birleşimi için yaratılan bilgi değiş tokuş işine de işyeri iletişimi denir (Crossan, 1987, s.28).

Etkileme: Örgüt üyelerinin davranışlarını yönlendirmede ve eşgüdümlemede başarılı bir yönetici çeşitli etkileme yolları kullanır. Yaygın olan, ama her geçen gün çekiciliğini kaybeden ve daha az vurgulanan bir etkileme yolu yetkinin kullanılmasıdır. Bir etkileme yolu olarak grup süreci teknikleri önem kazanmakta ve artan bir biçimde kullanılmaktadır (Aydın, 1994, s.154,155).

Eşgüdümleme: Tüm etkinliklerin bütünleştirilmesidir. Bir örgütte, aynı hizmeti görmeye yönelik çeşitli organların, birbirlerinin gelişmelerini diğer taraftan etkinliklerini, birbirini tamamlayacak biçimde düzenlemek amacıyla alınması gerekli görülen tüm önlemlerdir (Binbaşıoğlu, 1983, s.35).

Performans çok önemli olduğu için, çalışmaların iş davranışlarının da desteklenmesi, becerilerinde ve kişisel gelişimlerinde sürekli rehberlik görmeleri önem taşımaktadır (Grand, 1998, s.22).

Değerlendirme: Verilen kararın veya emrin, yapılan planlamanın, örgütlenmenin, iletişim kurmanın, etkilemenin ve eşgüdümün ne denli yarar sağladığını ortaya çıkarma sürecidir (Ilgar, 1996, s.49).

İstenilen bir şeyi, bir amacı istenilen biçime uygun olarak, gerçekleştirmeye yardım eder. Yani denetleme; işlerin kabul edilen plana, verilen emir ve talimatlar ile saptanan ilkelere uygun olarak yürütülüp yürütülmediğini belirlemeye yarar (Tortop, 1983, s.145).

Her örgütte, her örgütsel çabada karar verme, planlama, örgütlenme, iletişim kurma, etkileme, eşgüdümleme ve değerlendirme zorunludur.

1.3 YÖNETİCİ

1.3.1 Yönetim ve Yönetici

Yönetim bir işi çekip çevirmek, idare etmek sanattır. İnsanın var olduğu gündün beri, sosyal ve ekonomik durumu ile en küçük toplum olan ailenin yönetiminden tutun da bütün toplulukların çekip çevrilmesi işlerinin düzenli şekilde ve istenen amaca ulaşılacak biçimde yapılması, idare edilmesi olagelmıştır. Özetlenecek olursa, sorumluluk alanındaki insanları amaca ulaştırmakla ve sonuçta grubu ile mutluluğu paylaşan, yeni görevlere her an hazır bulunduran, idare eden kişi yöneten, yönetici olarak adlandırılır.

Çağımızda yönetim, bütün kaynakları ve imkanları en iyi biçimde kullanma bilimi ve sanatı olarak tanımlanmıştır. Ancak, en yaygın tanıma göre "Yönetim, grup gayretiyle işlerin başarıma sanatı ve ilmidir."

Çağımızda yönetim bir bilim ve sanattır. Çünkü yönetici, teşkilatta mevcut kaynakları en iyi biçimde kullanma ve insanları etkili ve verimli bir şekilde çalıştırma görev ve sorumluluğundadır. Bu nedenle yönetim daha çok, insan yönetme sanatı ve bilimidir (MEB Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, 2000, s.23).

Yönetim açısından, çağımızın bir başka özelliği de çalışan bireylerin yani personelin gittikçe güçlenmekte ve bilinçlenmekte olmasıdır. Çünkü çağımızda bireyler gerek ekonomik ve örgütsel yönden, gerekse eğitim-öğretim yönünden ve kültürel yönden, gerekse psiko-sosyal yönden gündün güne bilinçlenmekte, gelişmekte ve güçlenmektedir. Artık yönetici, eskisi gibi yönetimce zayıf kişilerin karşısında değildir. Bu nedenle çağımızda insan yönetmek oldukça güçleşmiştir (MEB Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, 2000, s.24).

Yönetici; sadece konulmuş değerleri izleyen değil, yenilerini de yaratan ve bu yolda toplumu ayakta tutan örgütlerin canlı kalmasını sağlayan bir bulucudur. Bu yaratıcı güç, zeka, çözümleyici yetenek, tarafsızlık ve yöneticilik isteği gibi nitelikleri gerektirir (MEB Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, 2000, s.25).

Yönetici, belli bir amaç uğruna bir araya gelen insanları hedefe ulaşmak için

ahenkli bir şekilde, işbirliği içinde etkili ve verimli olarak yönetmek sorumluluğunda ve zorunda olan kişidir. Ancak, yönetici insan kaynakları kadar maddi kaynakları ve zaman etkenini de kullanmak zorundadır.

Bu durumda yönetici, bir zaman dilimi içinde birtakım amaçlara ulaşmak için insan, para, hammadde, malzeme, makine v.b. üretim araçlarını bir araya getiren; onlar arasında uygun bir bileşim, uyumlaşma ve ahenkleşmeyi sağlayan kişidir (Erdoğan, 2002, s.27).

Yöneticiler, genel kültür, mantıklı olma, analiz-sentez yapabilme sezgi gücü, açık olma gibi entelektüel özelliklere; dengeli olma, uyum, dikkat, girişkenlik, hafıza gücü, kararlılık, düzenlilik, ciddi olma gibi karakter özelliklerine; dış görünüm, hitap edebilme, iş disiplini, işbirliği gibi sosyal özelliklere sahip olmalıdır. Ayrıca bu özelliklerin dışında bir yöneticinin; bilgili, yetenekli, deneyimli ve ahlaklı olma gibi temel özelliklere de sahip olması gerekir (Erdoğan, 2002, s.31).

Bu tanımlardan yola çıkarak yöneticileri üretken yönetici ve üretken olmayan yönetici olarak iki gruba ayırabiliriz.

Üretken Yönetici:

1. Uygun şartlar altında çalışarak doğal ve sağlıklı bir ortam hazırlar,
2. Kendi kendini kontrol eder,
3. Çalışanları buluş yapmaya özendirir,
4. İnsanlara güvenir,
5. Çalışanlara işin yapımında neyin, ne zaman ve niçin yapılmayacağını söyler,
6. İşin yapılmasını güvence altına almak için, çeşitli kontrol yöntemlerini geliştirir,
7. Sorumluluğu temsil eder,
8. Çalışanlara kendi verimlilik hedeflerini iletir ve değerlendirme yapmaya izin verir,
9. Çalışanların yaratıcılıklarını kullanmada imkanları harekete geçirir,
10. İşleriyle ilgili konularda astlarını karar verme sürecine katar,
11. İş etkin bir şekilde planlayıp organize eder,
12. Başarıyı; işe harcanan zamanla değil, eldeki sonuçlarla değerlendirir,

13.Çalışanlarına saygınlık sağlamak açısından gerekli motivasyonu yaparak onların kendilerini kanıtlamaları için gerekli ortamı sağlar.

Üretken Olmayan Yönetici:

1. İnsanlarla çalışmayı sevmez,
2. İnsanlara sorumluluk vermekten kaçar,
3. Eğer işi yapmayanlar olursa, onları cezalandırma ve işlerine son verme ile tehdit eder,
4. Çalışanlara yeteneksiz olduklarını ima eder,
5. Çalışanlarla iyi iletişim kuramaz,
6. Hiçbir zaman "Hadi başlayalım" demez,
7. Zamanı iyi kullanamaz,
8. Çalışanlar arasında iş dağılımını planlı ve dengeli olarak yapamaz,
9. Başarıyı; alınan sonuca göre değil, harcanan zamana göre değerlendirir,
10. Bilgi akışını yeterli derecede yapamaz,
11. Kararsızdır ve daima işi geciktirir,
12. Aynı anda birçok işle birden meşgul olur,
13. İşleri bürokratik engelle uğratar, kırtasiyecilik başlıca uğraşdır.

Kısaca başarılı yönetici, işlerini iyi organize edebilen, sorumluluk sahibi, davranışlarında tutarlı, risk alabilen, sorun çözme yeteneğine sahip, ekip çalışmasına önem veren, zamanını iyi kullanabilen ve kendini geliştiren yöneticidir diyebiliriz (MEB Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, 2000, s.26,27).

1.3.2 Yönetici Davranış Biçimleri

Yönetici davranışının iki temel boyutu, yapıyı kurmak ve anlayış göstermektir. Birincisi, kendisi ile örgütün diğer üyeleri arasındaki ilişkileri düzenlemesini; ikincisi de yöneticinin bu üyelerde dostluk, güven, saygı ve samimiyet uyandırmasını öngörür. Ayrıca, eğitimde yönetici davranışını modelleştirme çabaları da olmuştur. Bunlardan biri olan yeterli yönetici modeli; iş, insan ve sosyal ortam boyutlarından meydana gelir. İş ve ortam boyutları kapsam, süreç ve zaman; insan boyutu ise kapasite, davranış ve zaman öğelerini simgeler

(Bursalıoğlu, 1982, s.322).

Yönetimde başlıca yönetici davranış biçimleri şunlardır.

1.3.2.1 Açık Davranış

Yöneticinin en çok gerek duyduğu, fakat en zor gösterebildiği davranıştır. Buna rağmen, açık davranışın işlek bir tanımı yapılamamaktadır. Çünkü bu davranış gösterenler ile, onları gözleyen bir kişinin izlenimleri farklı olmaktadır. Davranış açıklığı, birbiriyle bağımlı üç kavrama ilişkin olarak incelenmelidir. Bunların birincisi, kenarda (marjinal) insan sorunudur. Böyle insanlar aşırı uyum gösterirler ve eğitimcilerde genellikle bu davranış biçimini gösteren kimselerdir. İkincisi; değişik kültürler içinde insanın insana olan ilişkisidir. Örneğin memleketi dışında bulunan bir kimsenin davranışı daha açık olmaktadır. Sonucusu kimlik bunalımıdır ki, kapalı davranışın sonucu ve göstergesidir (Bursalıoğlu, 1982, s.322).

1.3.2.2 Yüksелеcek Yönetici

Yükselme olasılığı fazla yönetici, kuralları olasılıktan öncesine oranla daha sıkı izler ve uygular. Bu olasılık kesinleşince, hem kontrolü gevşetir, hem yerine geçireceği kimseyi aramaya başlar. Astından birine örgüt hakkında fazla bilgi vermesi, bu seçimi yaptığına işarettir. Merkez örgütünde üstlerin kuralları sıkılaştırması, özellikle bakan değişmesinde görülen, yeni bir bakan geldiğinde, makamı koruma endişesi yöneticilerin çalışma temposunu hızlandırmakta, bakan eskidikçe tempo eski hızına dönmektedir (Bursalıoğlu, 1982, s.322).

1.3.2.3 Yükselen Yönetici Davranışı

Yeni yönetici başarılı olduğu ve örgüte bir katkıda bulunduğu izlenimi uyandırmak için değişiklik ve yenilik yapmak ister. Bu amaçla yaptığı öneriler, eski yöneticilerin statüsünü tehlikeye düşürür. Böylece astının informasyonunu saklama, informal iletişimi arttırma gibi engellemeleri ile karşılaşır. Buna karşılık o da kuralları arttırır ve beklenen yenilik yerine tutuculuk gelmiş olur (Bursalıoğlu, 1982, s.323).

1.3.2.4 Yüксеlemeyen Yönetici Davranışı

Yüксеlemeyen yönetici astının yükselme olanaklarını daraltmış olur. Böyle yönetici; başka bir örgüte geçmek, direnmeyi bırakıp duruma uymak, üstlerinin dikkatini çekecek yeni taktiklere başvurmak, üstlerinin yerine geçmeye çalışmak gibi yollardan birini seçer (Bursalıoğlu, 1982, s.323).

1.3.2.5 Merasim Sever Yönetici

Yetkilinin bulunduğu makama hak kazandığını açıkça göstermek eğiliminden doğar. Bu amaçla statü sembollerinin gösterişli biçimde kullanılması bir bakıma kişisel prestij gerekmesinin göstergesidir (Bursalıoğlu, 1982, s.323).

1.3.2.6 Durumu Kurtarma Davranışı

Üst teknik bakımdan kendisini yeterli bulmadığı sorunlar üzerinde karar vermekten kaçınır ve böylece bilgisizliği saklanmış olur (Bursalıoğlu, 1982, s.323).

1.3.2.7 Suçu Yükleme Davranışı

Suçu yükleme örgütü bir bütün olarak korur. Çünkü böylece, örgütün hiçbir birimi kamuoyunun eleştirisine hedef olmaz. Örgütün kurtuluşu bakımından, suçlu suçlu olmayana yüklemekte doğal sayılır. Hatta üstlerinin durumunu kurtarmak için, gönüllü olarak suçlu yüklenen astlarda görülür. Suçu yükleme sorumluluktan kaçınmayı öngörür ve aşağıdan yukarı çalışır (Bursalıoğlu, 1982, s.324).

1.3.2.8 Büropatik Davranış

Bu tür davranış hiyerarşik haklardan tam anlamı ile yararlanma sonunda meydana gelir. Örgütün çözmek zorunda olduğu problemlerin niteliğine göre azalır veya çoğalır. Bunların çözümü rutinleştikçe büropatik davranış artar (Bursalıoğlu, 1982, s.324).

1.3.3 Yöneticide Bulunması Gereken Özellikler

Bir okul yöneticisinin de bulunması gereken önemli özellikler şunlardır;

1. Organize edebilmeli,
2. Sorumluluk sahibi olabilmeli,
3. Davranışlarda tutarlı olmalı,
4. Risk alabilmeli,
5. Sorun çözme yeteneğine sahip olabilmeli,
6. Ekip çalışmasını oluşturabilmeli,
7. Zamani iyi kullanabilmeli,
8. Kendini sürekli geliştirebilmeli,
9. İkna yeteneğine ve hızlı karar alabilme yeteneğine sahip olabilmelidir (MEB Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, 2000, s.27).

Bu özelliklerin yanı sıra, vizyon sahibi ve azimli olma, zeka, sosyal kişilik, örnek aile yaşantısı ve dış görünüşünün etkili olması gibi özelliklerinin de bir yöneticide mutlaka bulunması gerekir (MEB Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, 2000, s.28).

1.3.4 Yöneticinin Kişilik Özellikleri

Yönetici yönettiği iş görenlerden ortalama olarak daha zeki olmalı, onlarla iyi iletişim ve ilişki kurabilmeli, yönetimde onlardan daha yeterli olabilmeli, örgütün amaçlarına onlardan daha yüksek ilgi duyabilmeli ve güdülenmeli, astlarının gücünü değerini iyi bilip onları yerli yerinde değerlendirebilmelidir (Başaran, 1996, s.176).

1.3.5 Yöneticinin Sorumlulukları

Yönetici, yönetimden sorumlu olduğu teşkilatın amaçlarını gerçekleştirirken daima mesleki, idari, mali, hukuki görevleri yerine getirir ve bu sırada yetkiler kullanır, bunun sonucunda da belli bir üst kişiye (amire) karşı sorumlu olur. Bu sebeple her yöneticinin, kurumsal görev, yetki ve sorumluluklarıyla birlikte, ortak nitelikte yönetsel görevleri, yetkileri ve sorumlulukları vardır.

Yöneticinin sorumluluğu amaçlara ve hedeflere yönelik bir yönetim ortamında değerlendirilmelidir. Zira yönetici, teşkilatın amaçlarını gerçekleştirmekle

yükümlü kişidir. Yönetici bu hizmetleri, kendi seçtiği ve tatbik ettiği değişik yöntemlere ve sistemlere göre yürütmektedir. Fakat sonuçta hedeflenen amaç gerçekleştirilememiş ise, üretilen mal ve hizmetin niteliğinde öngörülen gelişme sağlanamamış ise, yönetici başarılı olamamış demektir. Bu sonuç, yöneticinin sorumluluğunu gerektirir. Zira modern yönetimde, verimlilik açısından, önceden belirlenen hedeflerle, gerçekleştirilen sonuçlar arasındaki olumsuz fark, yöneticinin sorumluluk derecesini oluşturur (MEB Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, 2000, s.32).

Sonuç olarak yöneticiler, kendilerine verilen görevlerin yapılmasından veya yapılmamasından, yetkilerin kullanılmasından veya kullanamamasından üstlerine karşı sorumludurlar. Ancak, unutmamak gerekir ki sorumluluk almayan yöneticiler hiçbir zaman yetki kullanamazlar (MEB Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, 2000, s.33).

1.4 OKUL YÖNETİCİSİ

Bir okulda, amaçların yerine getirilebilmesi için iş görenleri örgütleyen, emirler veren, çalışmalarını yönlendirip, koordine eden ve denetleyen kişilere okul yöneticisi denir. Her okul yöneticisinin amacı, bakanlığımızın eğitim politikası ve amaçları doğrultusunda eğitim kurumlarını yaşatmak ve onu etkili bir biçimde işler durumda tutmaktır. Bunun için de, her okul yöneticisinin belli yeterliklere sahip olması, görev ve sorumluluklarının neler olduğunu bilmesi gerekir (Gürsel, 1997, s.91).

Okul yöneticisi, öğretmen, personel, öğrenci, veli, çevre liderleri, çevredeki yerel yöneticiler, merkez örgütü ve politikacılar gibi farklı eğitim ve kültür düzeyinde bulunan, farklı beklentileri olan öğelerle ilişkiler kurmak, onların çelişkili beklentilerini bağdaştırarak, demokratik yönetimi sürdürmek zorundadır. Okul yöneticisi; bir yandan personel işleri, öğrenci işleri ve işletmeye ilişkin eylemlerde bulunurken, bir yandan da kişi ve grup çatışmalarında uzlaştırıcı olmak ve morali yükseltmek zorundadır (Kaya, 1991, s.132).

Okullar, eğitimin verildiği bir yerdir. Bu nedenle, okul yöneticiliğini,

herhangi bir yöneticilikten ayıran etkenler vardır. Burada yapılacak işler, eğitimden soyutlanarak düşünülemez. Okulda yapılacak yönetimle ilgili her işin de eğitsel bir ölçüsü ya da çerçevesi olmalıdır (Binbaşoğlu, 1983, s.133).

Okulu diğer kurumlardan ayıran özellik, insan üzerinde çalışması ve onu farklılaştırma yeteneğidir. Okulun ayrıcalıklı, etkili ve özel konumu, aynı zamanda okul yöneticiliğini de ön plana çıkartmaktadır. Okul yöneticiliği, bir meslek olarak ele alınıp, okul yöneticileri bilimsel yöntemlerle yetiştirilmelidir. Genel anlamda yönetim, insanlara iş yaptırabilme anlamına gelir. Konu insan olunca, çalıştığı insan grubu uzman statüsündeki öğretmen olunca, okul yöneticisinin işi daha da zordur.

Çağdaş bir okul yöneticisi, kapsamlı insan bilgisiyle donanmış, etkili iletişim gücüne sahip, liderlik vasıflarını geliştirmiş, ana dilini doğru ve güzel kullanma becerisi kazanmış, yabancı dil bilen, beden ve ruh sağlığı yönünden sağlıklı, eğitime inanmış olmalıdır. Okul yöneticisi, bulunduğu okulda iyi rehberlik edilirse, birçok öğretmeni yönlendirebilir. Alanında gelişmesini ve verimli çalışmasını sağlayabilir. Eğitim ve öğretimi yenileştirmeye, çağın gereklerine uygun öğrenci yetiştirmeye yönlendirebilir. Bunların uygulanabilmesi için okul yöneticisinin çağdaş kriterlere uygun biçimde yetişmiş olması gerekmektedir (<http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/agustos/14.htm>).

Okul yöneticileri; öğretmene, öğrenciye, veliye ve çevreye eğitim-öğretim liderliği yapar. Verimliliğin artırılmasına, çalışanların iş doyumlarının sağlanmasına, uyumsuzlukların giderilmesine ve ekip ruhunun geliştirilmesine, kurumun çevreyle bütünleşmesine, kurum kültürünün geliştirilmesine yönelik önlemler alır. Kurumu hizmete hazır durumda bulundurur (MEB Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği, 2002, s.84).

Bu açıklamalar dikkate alındığında, bir okul yöneticisinin okulda yerine getirmekle sorumlu olduğu görevler şunlardır:

1. Yönetici eğitim programlarının gerçekleşmesi için okuldaki madde ve insan kaynaklarını örgütlemelidir.
2. Yönetici personelin geliştirilmesi ve onların mesleklerinde daha verimli olmalarını sağlamak amacıyla meslek içi eğitim kursları, seminerler ve konferanslar

düzenlemelidir.

3. Okulun insan gücü ve maddi ihtiyaçlarını belirleyerek bu ihtiyaçların karşılanması için mali kaynakların sağlanması ve işlemleri ile ilgilenmelidir.

4. Yöneticinin okulun bulunduğu çevrenin kalkınmasına yardımcı olacak faaliyetler düzenlemeli, çevresindeki kurum ve kuruluşlarla iş ilişkileri kurmalı ve okula hizmet olanakları sağlamalı, diğer eğitim kurumları ile işbirliği yapmalıdır.

Ayrıca okul yöneticilerinin okul-çevre ilişkilerini iyi kurması, insan ilişkileri konusunda çok deneyimli olması gerekmektedir (Izgar, 2001, s.71).

1.4.1 Okul Yöneticisinin Rolü

Okul yöneticisinin rolünü, bir bakıma görevleri belirler. Bunları, okulun yönetilmesini ve örgüt olarak gelişmesini hedef tutan görevler olarak iki grupta toplarsak, okul yöneticisinin de en az iki yanlı bir rol oynaması gerektiği sonucuna varırız. Buna karşılık, rolün kaynağına aynı, fakat görünüşüne değişik açılardan bakan yazarlar olmuştur. Bunlara göre okul yöneticisinin rolünü genellikle okulun rolü belirtir. Fakat yöneticinin bu rolü nasıl gördüğü de, aynı derecede önemlidir. Buna paralel olarak, öğretmenlerin veya çevrenin, yönetici rolüne değişik açılardan bakmaları, bu rolde değişiklikler meydana getirir. Örneğin, okul yöneticisi rolüne demokratik açıdan bakıyor, ana-baba da bu rolü aynı açıdan görüyorsa, çatışma olmaz. Fakat ikisinden birisi bu rolü disiplinci olarak kabul ediyorsa, rol çatışması kaçınılmaz duruma gelecektir. Ayrıca çevresindekilerin okul yöneticisine karşı olan davranış ve tutumları, yöneticinin kendisinden beklenen rolü oynamadaki başarı derecesi konusunda fikir vericidir (Bursalıoğlu, 1982, s.280,281).

1.4.2 Okul Yöneticisinin Görevi

Her yönetici gibi, okul müdürü de etrafında güvenebileceği ve işbirliği yapabileceği yardımcılarının bulunmasını ister. Okul yöneticilerinin görevleri yönetmeliklerce belirlenmiştir. Her kademe okul yöneticisinin görevleri ayrı ayrı belirlenmiş olsa da temelde benzerlik göstermektedir. Okul müdürlerinin görevi aşağıda sıralanmaktadır.

Yönetim ve Planlama İle İlgili Görevler:

1. Okulun eğitim ve öğretimle ilgili çalışmalarını Türk Milli Eğitiminin ve okulun amaçlarını gerçekleştirecek şekilde ve gerektiğinde ilgililerle işbirliği yaparak planlar ve uygulanmasını sağlar.
2. Öğrencilerin başarılarını artırmak ve sağlıklı bir kişiliğe sahip olmalarını sağlamak için eğitim-öğretim ve rehberlikle ilgili tedbiri alır.
3. Okulu eğitim ve öğretime uygun, öğrencilerin çalışacakları, boş zamanlarını iyi kullanabilecekleri bir yapıya kavuşturacak her türlü tedbiri alır. İş bölümü yapar ve ahenkli bir işbirliği gerçekleştirir.
4. Birden çok yardımcısı olması halinde müdür yardımcılarını arasında işbölümü yapar.
5. Öğretmen, müdür yardımcısı ve stajyer öğretmenlerin nöbet çizelgesinin hazırlanmasını ve uygulanmasını sağlar.
6. Öğretmenler arasında sınıf ve ders dağılımını yapar.
7. Derslerin açık kalmamasını sağlar. Bu konuda gereken önlemleri zamanında alır.
8. Derslerin verimini artıracak maddi imkanları hazırlar, öğrencilerin çalışma saatlerinde, okulda bulunan eşya ve ders araçlarından, atölye, laboratuvar ve işliklerden faydalanmalarını sağlar.
9. Okulun üst yönetimle olan işlerini yazışmaları düzenli bir şekilde yürütür.
10. Karneleri imzalar, diplomaları, diploma defteri, sınıf geçme defterlerini ve diğer belgeleri düzenleyerek onaylar.
11. Okulda görevli diğer personelin çalışmalarını planlar, iş bölümü yapar, yazılı emre bağlar, takip eder ve denetler.
12. Bakanlıkça gönderilen tüzük, yönetmelik, Tebliğler Dergisi ve diğer yayınların öğretmenlere ulaştırılmasını ve okunmasını sağlar.

Değerlendirme İle İlgili Görevleri:

1. Okul personelinin iş başında ve hizmet içinde eğitimi için tedbirler alır ve bu konuda ilgililere yardımcı olur.
2. Öğretmen, öğrenci ve diğer personelin çalışmalarında yol gösterir.
3. Öğretmenlerin derslerini, çalışmalarını zaman zaman derslerine girerek takip eder.

4. Eğitim-öğretim etkinliklerinin planlı ve programlı bir şekilde yürütülmesi için öğretmenlerin yıllık, ünite, günlük planlarını inceler, onaylar ve uygulanmasını takip eder.
5. Görevini gerektiği gibi yapmayanlar hakkında kanuni yetkisini kullanır, kanuni yetkisi dışındaki durumlarda ilgili makamlara bildirir.
6. Öğrencilerin öğretmenleriyle birlikte çevrede yapacakları her türlü gezi, gözlem ve incelemeleri planlar ve programa bağlar.
7. Ders içi ve ders dışı çalışmalarda gördüğü eksiklikler ve alınması gereken tedbirler hakkında öğretmenlerle ayrı ayrı görüşür.
8. Okul müdürleri yönetmeliklerin kendisine verdiği diğer görevleri de yapar (Ünal, Ada, 2001, s.76,78).

1.4.3 Okul Yönetiminde Yeni Bir Davranış

Beceri bilgiyi etkili biçimde kullanma yeteneğidir. Yönetime üçlü beceri yaklaşımı başarıya götürecek yetenek veya niteliklere değil, yöneticinin ne yapabileceğine dayanmaktadır. Bu beceriler aynı zamanda birbirine geçerlidir. Örneğin, bir kavramsal beceri, teknik ve insancıl bazı becerileri kapsayabilir. Üçlü beceri yaklaşımı, değişik sorumluluk basamaklarındaki yöneticileri değerlendirmek ve başarılı yöneticiyi tanımlamak olmak üzere iki bakımdan kullanılabilir. Bu konuda yapılan bir araştırma, başarılı ve başarısız okul yöneticileri arasında teknik beceriler bakımından çok az bir fark olduğunu göstermiştir. Bu fark insancıl beceriler bakımından fazla, kavramsal beceriler bakımından ise çok fazla görülmüştür. Böylece yönetici başarısının daha çok kavramsal ve insancıl becerilere dayalı olduğu anlaşılmaktadır. Yöneticinin örgüt parçaları ve görevlerin arasındaki bağımlılığı ve etkileşimi görebilmesi, kurama dayalı örgüt çözümlene ve birleştirmelerini görebilmesi, ancak bu beceriler yoluyla olanaklıdır. Böylece, okul yönetimindeki yeni bir davranış modelinin geliştirilebilmesi, yönetici davranışının sosyal, politik ve ekonomik boyutlarını etkileyen nedenlerin araştırılması ve çözümlenmesini gerektirmektedir. Bunların etki alanı ve oranları bulunduğundan sonra, bu alan ve oranların gerektirdiği becerileri tanımlamak daha kolay olacaktır. Hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programlarına konulacak bu becerilerin uygulamadaki

değerlendirilmesi de, daha önce davranışlarla kurulmuş bulunan ilişkilerden dolayı da bilimsel olabilecektir (Bursalıoğlu, 1982, s.333,334).

1.5 OKUL YÖNETİCİSİNİN YETERLİLİĞİ

1.5.1 Yöneticide Yeterlik

Genel olarak, bir hizmet dalında ya da belirli bir konuda gerekli bilgilere ve becerilere sahip olmaya yeterlik denir. Böylece; yeterlik kişinin belirli bir işi, belli bir yerde, gerekli olduğu zamanda yapabilmesini sağlar. Yeterlik " bir kişiye belli bir rolü oynayabilme gücü kazandıran özelliklerin varlığı" olarak da tanımlanmaktadır (Izgar, 2001, s.15).

Kişinin kendisini işinde yetersiz ve başarısız olarak değerlendirmesine kişisel başarısızlık denir. Bireylerin kendileri ile ilgili değerlendirmelerinin olumsuz bir nitelik kazanmasının sonucu olarak, işinde ve işi gereği karşılaştığı kişilerle ilişkilerinde başarısızlık ve yeterlik duygularında azalma görülür. İşinde ilerleme kaydedemediğini hatta gerilediğini düşünen bu kişiler kendilerini suçlu hisseder (Izgar, 2001, s.3,4).

Çalışılan okulun başarısı iyi, dürüst, sosyalitesi olan, işleri güzel organize edebilen bir yöneticiye bağlıdır. Ama aynı zamanda bu yöneticinin çalıştığı kurumun farklı yapısının bilgisine de sahip olması gerekir ki oradaki eğitime-öğretime katkısı olsun. Çünkü okul yöneticisinin görevi okulu amaçlarına uygun bir şekilde yaşatmak ve geliştirmektir. Yani sadece yönetmelikleri bilmek yeterli değildir. Bir yönetici, öğretmenlerin ve diğer personelin görev ve beklentilerine hitap edecek yapıya sahip olmalıdır. Bir şekilde bir okula yöneticisi olarak atanmış olmak, gerçekte yönetici olmak demek değildir. Eğer yönettiği okulda karşılaşılan bir problemle kurumun amaç ve politikasına uygun çözüm üretmiyorsa bulunduğu kurumu geriletecek demektir.

Bu nedenle kişi bir okula yönetici olarak atandığında;

Daha önceki yöneticinin eksiklerini tespit edip giderilmesi için yeni öneriler üretmeli, kararlar almalıdır. Geçmişin kararları gözden geçirilip doğruları devam ettirmeli, yanlış ve eksik olanları yeni önermelerle desteklemeli, değiştirmeli ve

geliştirmelidir.

1. Yeni yöntemleri izlemek adına mesleki yayınları takip etmelidir.
2. Yönetim kadrosunu ve öğretmenleri en iyi biçimde organize etmeli ve yetkiler dağıtmalıdır.
3. Çevresiyle ilişkileri iyi ve örnek olmalıdır.
4. Demokratik bir hava yaratmalıdır.
5. Astlara katılma olanağı tanınmalıdır.
6. Çalışanları güdülemeli uzlaştırıcı, koordine edici ve her şeye duyarlı olmalıdır.

Okul bir sistemdir ve bir toplum göstergesidir. Ancak çağı yakalayacak nitelikte olması şarttır. Bu da okul yöneticisinin önderliğinde gerçekleşecektir. Ayrıca okul yöneticilerinin meslek eğitimlerinin yetersizliği okulda çalkantılara neden olacaktır. Bu nedenle yetişmiş okul yöneticisi gereklidir. Tabii bu yetiştirme sürekli olmalıdır. Bir yöneticinin kendini yetiştirmesi de okuma ve yazmayla, değişimi kabullenip çağı takip etmekle olacaktır (www.netyorum.com/sayi/115/20020801-07.htm).

1.5.2 Yöneticide Uzmanlaşma

Yönetim bir meslektir. Her meslekte olduğu gibi yöneticinin de kendi mesleğinde uzmanlaşması beklenir. Uzmanlaşma, bir yöneticinin, yönetimdeki yeterliliğini etkili ve sürekli olarak arttırmasıdır.

Uzmanlaşma, yönetim bilimlerindeki ve ilgili bilimlerdeki yenilikleri sürekli izlemeyi, öğrenmeyi ve uygulamayı gerektirir. Bu çaba, yöneticinin eskimesini önleyerek onu çağcıl yönetici yapar. Eğer bir yönetici yalnızca kendi alanında derinleşirse, görüş açısını daraltır. Oysa yönetici insanlarla çalışmak ve insana ilişkin bütün bilimlerin bulgularından yararlanmak zorundadır (Başaran, 1998, s.100).

Bir yöneticiyi yeterli kılan, yönetim alanlarında ve konularında uzmanlaşmış olmasıdır. Bir yönetici için en tehlikeli durum, yönetim alan ve konularında yüzeysel bilgilere sahip olmasıdır. Bir yöneticinin, yönetimde uzmanlaşması ve yönetim

biçimi yeterlilik düzeyinin göstergesidir (Başaran, 1996, s.184).

Ayrıca, uzmanlaşan bir yönetmen yönetsel erkini sağlıklı kullanabilmesi için beden ve ruh sağlığının da yerinde olması gerekir. Ters olduğu anda, yönetsel erk gibi güçlü bir araç, çalışanlara ve örgüte büyük zararlar verebilir (Başaran, 1998, s.100).

1.5.3 Yöneticinin Mesleki Yeterlilik Düzeyinin Düşmesi

Türkiye Eğitim Sistemi'nde bir öğretmenin, yönetim yeterliliği olmadığı ya da çok az olduğunda herhangi bir yönetim kademesine atandığı çokça görülen bir durumdur. Bu durumda yönetici olan kişiler başka yöneticilerin yönetim uygulamalarından gördüklerine, kendi deneyimlerine ve öğrendiklerine dayanarak atandıkları yönetim kademesindeki işleri yürütmeye çalışırlar. Bunlardan kimileri değişik kaynaklardan öğrendikleri bilgilerle yetersizliklerini azaltarak yönetimdeki uzmanlaşmalarını artırırılar. Kimileri ise, yetersizliklerini sürdürürler ve kendilerine özgü geliştirdikleri kurnazlıklarla yetersizliklerini kapatmaya çalışırlar. Bunlar için yönetim yeterliğinin düşük olması doğaldır. Fakat ilk başta, yönetimde yeterlik düzeyi yüksek olan yöneticilerden kimilerinin giderek bu düzeylerini düşürdükleri de görülebilmektedir.

Yönetimde yeterlilik düzeyinin düşmesinde, düşüş derecesi, düşüşün yönü ve süresi yöneticiden yöneticiye değişmektedir. Kimi yönetici yönetim alanlarında ve konularında yüksek derecede yeterlilik düşmesi gösterirken, kimisi daha az derecede gösterir. Kimi yöneticinin yeterlilik düşüş yönü yeterlilik alan ve konularında olurken kiminin düşüş yönü bunların tersi alan ve konularda görülebilir. Yine kimi yönetici, bir yönetim kademesine atandıktan sonra yetersizleşmeye başlarken, kimisi de, yeterlilik düzeyinin en üst sınırı olan bir yönetim kademesine yükseldiğinde yetersizleşebilir.

Yeterlilik düzeyinin düşüp düşmemesinde yöneticinin kişilik özellikleri çok önemlidir. Yöneticinin zekası, yetenekleri, karakteri, mesleğini sevmesi gibi durumlar onun yönetimde yeterlilik düzeyini yükseltmesine, düşürmesine etkide bulunmaktadır. Özellikle yüksek düzeyde yönetim yeterliliği isteyen bir yönetim kademesinde, yetenekleri yönünden elverişli olmayan bir yönetici, bu kademedeki

aşağıdaki kademelerde çok başarılı olsa bile, bu kademeye atandığında başarısız olabilmektedir. Bu yüzden, bir yöneticinin yönetim yeterliliğinin ve yeteneklerinin hangi düzey yönetim kademesine kadar geçerli olacağını, atamaya yetkili üst makamlarca iyi tahmin edilmesi gerekmektedir. Okullar, yöneticilerin yönetim yeterliliğinin düşmesine yardımcı olacak birçok koşullarla doludur. Hemen her kademede, yöneticilerin ulaşacağı amaçlar açık seçik belli değildir. Yöneticilere üst yöneticilerle yapılan danışmanlık, rehberlik yetersizdir. Yöneticilerin önderliğini kılacak bir ortam yoktur. Yöneticinin yönetim alanları ve konularında yetişmesini sağlayacak eğitim olanakları çok azdır, olanların çoğu da yetersizdir. Bu koşullarda bir yöneticinin yönetimde yeterliliğini yükseltmesi ancak kendi çabasına kalmaktadır. Yoksa yönetici giderek görevinde yetersizleşecek ve zamanla eskimişliğe uğrayacaktır (Başaran,1996, s.185,186).

BÖLÜM II – TEKNOLOJİ VE EĞİTİM

2.1 Bilgi ve İletişim Teknolojileri

Bilgi ve düşüncenin hızlı akışını sağlayan teknolojik araçlara “Bilgi iletişim teknolojileri” adı verilir. Bilgi İletişim Teknolojileri, bilgiye ulaşılmasını ve bilginin oluşturulmasını sağlayan her türlü görsel, işitsel, basılı ve yazılı araçlardır. Bilgiye ulaşmayı sağlayan araçlara örnek olarak; öğretmen, tebeşir ve karatahtadan eğitsel videoya kadar geniş bir yelpaze materyali sunmaktadır. En eski bilgi teknolojileri kitaplar ve basılı yayınlardır. Bu araçlar üzerinde yazılı ve resimli bilgiler iletilir.

Dünya üzerinde her konuyla ilgili birçok bilgi, basılı kitap ya da basılı yayın olarak yayımlanmaktadır. Bu araçlara ulaşılarak her konu ile ilgili bilgi edinilebilir. Diğer bilgi teknolojileri araçları da doğada gözlem ve deney yaparak doğa hakkında bilgi edinmemizi sağlayan gözlem ve ölçme araçlarıdır. Bunlara örnek olarak mikroskop, dürbün, termometre, deney tüpü vb. araçlar verilebilir. Diğer bilgi teknolojileri ise telgraf, telefon, basın, radyo, televizyon, uydu, veri iletişimi ve bilgisayar teknolojileri, CD-ROM’lar her türlü sesli ve görüntülü bilgi malzemesini içeren araçlar, veri tabanları, yerel ve geniş alan ağları artı İnternet ki çok önemli bir bilgi teknolojisi sistemidir. İnternet, insanların her geçen gün gittikçe artan "üretilen bilgiyi saklama/paylaşma ve ona kolayca ulaşma" istekleri sonrasında ortaya çıkmış bir teknolojidir. Bu teknoloji yardımıyla pek çok alandaki bilgilere insanlar kolay, ucuz, hızlı ve güvenli bir şekilde erişebilmektedir. İnternet’i bu haliyle bir bilgi denizine, ya da büyükçe bir kütüphaneye benzetebiliriz (<http://www.meb.gov.tr/inthaftasi.htm>).

2.1.1 Bilgisayar Nedir?

Bilgisayar, aritmetik işlemleri ve mantıksal karşılaştırmaları önceden yüklenmiş program doğrultusunda son derece hızlı yaparak sonuçlar çıkarabilen elektronik aygıttır. Bilgisayar verilen bilgileri alır, işler ve bunlardan sonuçlar üretir. Bu bilgileri, istendiği sürece denetleyebilir.

Bilgisayar; aritmetiksel ve mantıksal işlemleri çok hızlı yapar, çok miktarda

bilgiyi unutmadan saklayabilir, pek çok işi kolaylaştırır, işleri hızlı, güvenli ve hatasız yapar (Bozdağ, 2005, s.13).

Bilgisayar; bilgi ve komut kabul edebilen, bilgileri işleyebilen, bu bilgileri aynen veya işlenmiş haliyle saklayabilen, gerektiğinde belleğindeki bilgileri aktarabilen makine olarak tanımlanabilir (Ulucak, 2005, s.10).

Bilgisayar, kullanıcıdan aldığı verilerle aritmetik ve mantıksal işlemleri yapabilen ve yaptığı işlemlerin sonucunu saklayabilen, sakladığı bilgilere istenildiğinde ulaşılabilen elektronik bir makinedir. Bu işlemleri yaparken veriler girilir, islenir, depolanabilir ve çıkışı alınabilir. Bilgisayar işlem yaparken hızlıdır, yorulmaz, sıkılmaz. Bilgisayar programlanabilir.

Bilgisayar kendi başına bir iş yapmaz. Giriş: Kullanıcı tarafından ya da bilgisayar tarafından sağlanan verilerdir. Bu veriler, sayılar, harfler, sözcükler ve komutlardır. Veriler giriş birimleri tarafından toplanır. İşlem: Gereken verilere göre, programın yetenekleri ölçüsünde yapılan işlemler. Bellek: Verilerin saklandığı yerdir. Giriş yapılan veriler, islenen veriler bellekte saklanır. Çıkış: Bilgisayar tarafından üretilen rapor ya da belgelerdir. İşlenmiş sonuçların yazılı olarak ekrandan veya diğer çıkış birimlerinden çıkarılmasıdır.

Bir bilgisayar sistemi donanım ve yazılım sistemlerinden oluşur: Bilgisayar donanımı (hardware): Bilgisayarların fiziksel kısımlarına donanım denilmektedir. Elle tutulabilirler. Ekran, klavye, Sabit disk (hard disc), fare, yazıcı, bellek, mikroişlemci, tarayıcı gibi bileşenler donanımdır. Bilgisayar yazılımı (software): Donanımı kullanmak için gerekli programlardır. Bilgisayarın nasıl çalışacağını söylerler. Belirli bir işlemi yapmak üzere bilgisayarda çalışırlar. Bilgisayar yazılımı iki ana bölüme ayrılır: Sistem programları ve paket programlar. Sistem programları, işletim sistemi ve diğer destek programlarıdır. Örneğin Windows işletim sistemi bir sistem yazılımıdır. Paket programlara örnek olarak ise bir ticari programı gösterebiliriz. Paket programlar faturanın kesilmesini gibi kullanıcı için bir işlemin yapılmasını sağlar (http://w3.gazi.edu.tr/~iguler/ebe250/bilg_tarihi.pdf).

Bilgisayar, kullanıcıdan aldığı verilerle mantıksal ve aritmetiksel işlemleri

yapan yaptığı işlemlerin sonucunu saklayabilen sakladığı bilgilere istenildiğinde ulaşılabilen elektronik bir makinedir. Bu işlemleri yaparken veriler girilir ve islenir. Ayrıca, istendiğinde yapılan işlemler depolanabilir ve çıkışı alınabilir. Bilgisayar işlem yaparken hızlıdır, yorulmaz, sıkılmaz. Bilgisayar programlanabilir. Bilgisayar kendi başına bir iş yapmaz. Bilgisayarla ilgili olarak kullanılan bu terimlerin anlamları aşağıda verilmiştir.

Giriş: Kişi tarafından veya bilgisayar tarafından sağlanan verilerdir. Bu veriler, sayılar, harfler, sözcükler, ses sinyalleri ve komutlardır. Veriler giriş birimleri tarafından toplanır. İşlem, s.Veriler insanların amaçları doğrultusunda, programın yetenekleri ölçüsünde işlem basamaklarından geçer. Bellek, s.Verilerin depolandığı yerdir. Giriş yapılan ve islenen veriler bellekte depolanır. Çıkış, s.Bilgisayar tarafından işlem basamaklarından geçirilerek üretilen yazı, resim, tablo, müzik, grafik, hareketli görüntü, vb.nin ekrandan ya da yazıcı, hoparlör gibi değişik çıkış birimlerinden alınmasıdır. Bir bilgisayarın işlem yapabilmesi için donanım ve yazılıma gereksinim vardır. Donanım (Hardware): Bilgisayarın fiziksel kısımlarına donanım denilmektedir. Ekran, klavye, Sabit disk (sabit disk), fare, yazıcı, bellek, mikroişlemci, tarayıcı vb. bilgisayar donanımını oluşturan parçalardır. Yazılım (Software): Bilgisayar donanımında kullanılan çeşitli programlara yazılım denir. Bilgisayar donanımının çalışmasını sağlayan yazılımlar olduğu gibi, bilgisayarda işlem yapmayı sağlayan yazılımlarda vardır. yazılıma örnek olarak, kelime işlemciler (word processor), tablolama (spread sheet), sunu (presentation), programlama dilleri (Pascal, C, Visual Basic vb.), ses (sound) programları verilebilir (MEB Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü, 2003, s.1).

Bilgisayarın özellikleri şöyle sıralanabilir. Mikroişlemci (CPU), anakart (mainboard), ana bellek (RAM), sabit disk (hard disc), disket sürücü(FDD), Cd – Dvd sürücüler, ekran(grafik) kartı, tv/radyo kartı, ses kartı, ağ (ethernet) kartı, fax-modem kartı, kasa, güç kaynağı (power supply), ekran(monitor), klavye(keyboard), fare(mouse), yazıcı (printer), tarayıcı (scanner), web-cam, hoparlör(speaker), mikrofon, oyun çubuğu(joystick), kesintisiz güç kaynağı (UPS) (Karagülle, 2005, s.46-47).

2.1.1.1 Bilgisayarın Tarihçesi

Bilgisayar teknolojisi 1940`lı yıllarda doğmuştur. Bilgisayar tarihinin asıl başlangıcı abaküsün kullanılmaya başlandığı MÖ 4000 yıllarıdır. Abaküsün ilk kez Çinliler tarafından bulunduğu ileri sürülmektedir. İlkokulda sayı saymasını öğrenirken kullandığımız abaküs ile dört işlemin yanı sıra üs alma, karekök alma gibi işlemler de yapılabilir. Tüm bu işlemler, bugün kullanılan modern bilgisayarların yaptığı gibi, sayma yöntemiyle gerçekleştirilir (Ulucak, 2005, s.11).

Bugünkü bilgisayarların somut olarak ortaya çıkışının temelinde; Pascal'ın 1642'de yaptığı mekanik olarak çalışılan "Pascoline" adındaki toplama makinesidir (Çilenti, 1998, s.117). Arkasından 1673'de Gottfried Wilhelm Leibniz çarpma, bölme, kare ve karekök alma işlemlerini yapan ve Leibniz çarkı adı verilen makineyi geliştirmiştir 1728'de Joseph ve Mary Jacquard'un dokuma tezgahlarında kullandığı delikli kartlardan faydalanan Charles Babbage 1802'de ilk elektro mekanik bilgisayarların temelini atmıştır. 1850 yıllarında George Boole 2'li tabanda bool cebir sistemini yaratarak elektronik bilgisayarların temelini atmıştır. Daha sonra Chales Babbage'nin 1835'de planlayıp, ölünceye kadar tamamlayamadığı "Analitik Motor" adını verdiği mekanik tasarısı, bugünkü bilgisayarda bulunan beş işlemi de kapsamaktadır. 1944' de İngiltere'de tamamen elektrik işlemleri ile çalışan, 1946'da ABD'de tamamen elektronik olarak çalışan bilgisayar yapılmıştır. 1965'den sonra bilgisayar tamamen küçülmeye başlamıştır. 1890'da Herman Hollerith tarafından, delikli kartlarla bilgilerin yüklenebildiği ve bu bilgiler üzerinde toplama işlemlerinin yapılabildiği bir elektro mekanik araç geliştirdi. Bu hesaplayıcı ABD'nin 1890 nüfus sayımında başarılı biçimde kullanıldı. İlk analog bilgisayar 1931 yılında Vannevar Bush tarafından gerçekleştirildi. Buna karşılık, ilk sayısal bilgisayarı George Stibiz 1939'da New York'taki Bell Laboratuvarında üretti. Stibiz ikili sistemi bu makineye uygulayarak kompleks sayılarla aritmetik işlemler yapılmasını sağladı. Bilgisayarlar konusunda en önemli ve hızlı gelişmelerin 2. Dünya Savaşından sonra başladığı görülüyor. Haward Aitken IBM ile işbirliği yapmak suretiyle 1944'de MARK I'i tamamladı. Bu bilgisayar küçük kapasiteli olmasına rağmen o günün koşullarında büyük bir başarı olarak kabul edildi. MARK I'e bilgiler delikli kartlarla veriliyor ve sonuçlar yine delikli kartlarla alınıyordu. Bir grup bilim adamı tarafından 1945'de

ENIAC isimli bir bilgisayar yapıldı. ENIAC askeri amaçlar için geliştirildi. Radyo lambaları kullanılıyordu ve MARK I'e göre oranla oldukça hızlıydı. Bu bilgisayar ile elektronik bilgisayara geçiş başlamış ve mekanik donanım yerini elektronik devrelere bırakmıştır. Ticari amaçlarla kullanılabilen ve seri halde üretimi yapılan ilk bilgisayar UNIVAC I oldu. Bu bilgisayarın giriş-çıkış birimleri manyetik bant idi ve bir yazıcıya sahipti. Aynı yıllarda IBM 701 bilgisayarı piyasaya çıktı. Bu bilgisayarın vakum tüplü ve basit biçimde programlanabilen bir yapısı bulunuyordu. IBM firması 1958'den itibaren bilgisayarda vakum tüpleri yerine diyot ve transistörleri kullanmaya başladı. Buna bağlı olarak daha küçük, hafif ve daha az ısınan bilgisayarlar pazarlandı. Ayrıca bilgi depolama ortamları olarak disk ve tamburlar kullanılmaya başlandı. 1964 yılından itibaren transistörlerin yerini bütünleşik devrelerin alması bilgisayar alanındaki gelişmelere ivme kazandırmış; daha hızlı, güvenilir ve maliyeti daha ucuz bilgisayarlar üretilmeye başlanmıştır. 1970 yılından itibaren geniş çapta bütünleşik devrelerin kullanılmaya başlanmasının bilgisayar devrimine yeni boyutlar kattığı görülmüştür (<http://www.bilgisayardershanesi.com/bilgisayartarihi.htm>).

1975 yılında ilk mikro bilgisayar Altair üretildi. 1981 yılında ilk kişisel bilgisayar (PC – Personal Computer) olan IBM PC piyasaya sürüldü. IBM-PC günümüz bilgisayarlarının temelini oluşturur. Mikroişlemcilerde ve kullanılan parçalarda birçok yenilik olmasına rağmen PC standardı değişmemiştir. Günümüzde bilgisayar sözcüğüyle kastedilen kişisel bilgisayarlardır. 1884 Apple, ilk Macintosh'u piyasaya sürdü (Bozdağ, 2005, s.11).

Konuya Türkiye'deki durum açısından bakıldığında, bilgisayarın Türkiye'de ilk defa 1960'lı yıllarda kullanılmaya başlandığı ve kısa bir süre içinde bir hayli gelişme kaydettiği görülmektedir (Alkan, 1997, s.185).

Çağımıza adını veren ve artık dünyada ikinci endüstriyel devrim olarak bilgisayarlar görülmektedir. Yaşamın hemen hemen her alanına giren bilgisayar; kendine önceden verilen programlar doğrultusunda dışarıdan girilen bilgileri belli bir düzen içinde alan ve bu veriler üzerinde aritmetik ve mantıksal işlemleri hızlı yapan, işlem sonuçlarını depolayıp istenildiğinde tekrar dış dünyaya yansıtan elektronik bir araçtır (Bilen, 1999, s.86).

Özellikle 1999 yılından itibaren internet kullanıcılarının sayısındaki hızlı artış, Türkiye'deki şirketleri de internet ortamına girmeye zorlamıştır. Bu gelişim daha hızlı internet bağlantı ihtiyaçlarının oluşmasının dışında ileri teknoloji içeren yeni bilgisayar yapılarına da ilgiyi arttırmış ve bilgisayar alım ve yenileme rakamlarının yükselmesini de sağlamıştır (Mestçi, Türkiye İnternet Raporu 2005, s.2).

Tablo 2-1 Yıllara Göre Bilgisayar Sayısı Rakamları ve Bilgisayar Penetrasyonu Oranları

Yıl	Bilgisayar Sayısı	Bilgisayar Penetrasyonu
2000	2.450.000	% 3,7
2001	3.600.000	% 5,4
2002	4.760.000	% 7,1
2003	5.800.000	% 8,5
2004	7.000.000	%10,1
2005	9.000.000	%12,0

Kaynak : Mestçi, Türkiye İnternet Raporu 2005, s.2.

Çağımızın getirdiği hızlı büyüme eğitimde bazı temel sorunlar ortaya çıkarmıştır. Günümüzde eğitimin temel sorunu; bir zamanlar gelişmesine büyük katkıda bulunduğu toplumsal dinamiklere uyum sağlamasıdır (T.C. Başbakanlık, 1992, s.64). Geleneksel eğitim anlayışının hakim olduğu kurumların bu çağa cevap veremediği ortaya çıkınca eğitim sistemine "çağın teknolojilerini" dahil etmişlerdir.

2.1.1.2 Bilgisayarın Kullanım Alanları

Bilgisayarın günümüzde kullanıldığı alanlar şöyle gruplanabilir: Eğitim, bilimsel çalışmalar, tıp, meteoroloji, mühendislik, mimari ve tasarım, savunma sanayi, iletişim, ticaret, bankacılık, yayıncılık, planlamacılık (Ulucak, 2005, s.10).

Pek çok buluşta olduğu gibi bilgisayarın icat edilmesinde de "ihtiyaç" önemli rol oynamıştır. Bilgisayarın gelişmesine neden olan ihtiyaçları şöyle sıralayabiliriz. Astronomi ve uzay bilimleri, basın yayın, mühendislik, mimari ve tasarım, maliye, biyoloji ve tıp, bankacılık, eğitim, ordu (Bozdağ, 2005, s.11,13).

2.1.2 Internet

2.1.2.1 Ağ Nedir?

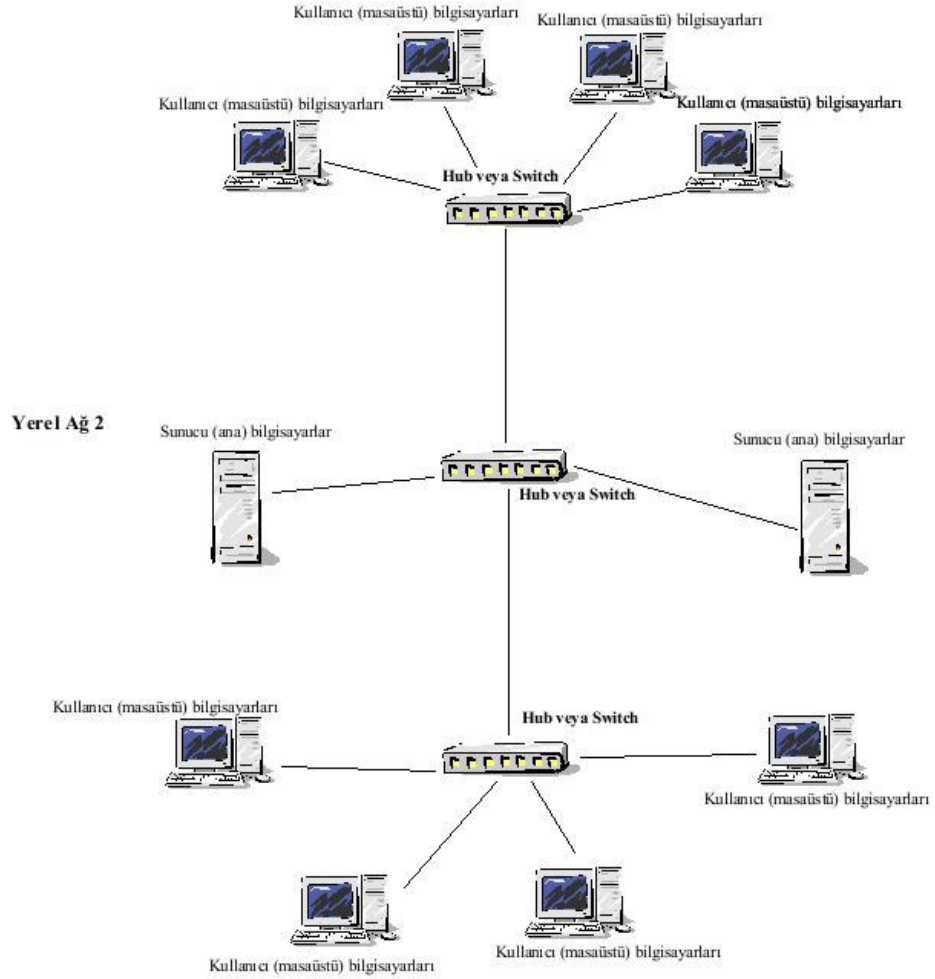
Ağ, birbirine kablolarla bağlanmış server, printer, kişisel bilgisayar, modem gibi birçok haberleşme ekipmanının en ekonomik ve verimli yoldan kullanılmasıdır. Genel olarak ağ, bilgisayar sistem kaynaklarının paylaşımı anlamına gelir (Karahasan, 2005, 8).

Bilgi ve kaynak paylaşmak üzere kablolarla birbirine bağlanmış bilgisayarların, yazıcıların ve diğer cihazların oluşturduğu topluluğa bilgisayar ağı denir. Ağdaki bilgisayarlar bilgileri, dosya ve yazıcı gibi kaynakları paylaşabilir. Ağlar iki bilgisayardan oluşabileceği gibi tüm dünya üzerindeki bilgisayarların bağlanmasından da oluşabilir (Bozdağ, 2005, 177)

Bilgisayar ağlarını temel amacı, ağ içindeki kullanıcıların iletişimi sağlanması ve onların yapacakları uygulamalara destek olunabilmesidir. Ağ ortamı ile sağlanan yararlar şöyle sıralanabilir. Programların ve dosyaların paylaşımı, ağ kaynaklarının paylaşımı, hata toleransı, disk ön belleği, elektronik posta, bir çalışma grubunun yaratılması, merkezi yönetim, kayıt koruma, güvenlik, uzak erişim, ekonomiklik (Karahasan, 2005, 9).

Bilgisayar ağları bilgisayarlar arasındaki uzaklığa göre ikiye ayrılır. Yerel Ağ (LAN-Local Area Network), Aynı coğrafi bölgedeki, bir odadaki, bir binadaki bilgisayarların kablolarla birbirine bağlanmasıyla oluşan ağa denir. Geniş Alan Ağı (WAN-Wide Area Network) , Geniş bir coğrafyadaki bilgisayarların telefon hatlarıyla, uydularla birbirine bağlanmasıyla oluşan ağdır.

Ağ bileşenleri ise şöyledir: Bilgisayara takılan ve diğer bilgisayarlara kablolarla bağlanmasını ve veri alışverişini sağlayan ağ kartı, bilgisayarları, yazıcıları ve diğer cihazları birbirine bağlayan iletken kablolar, kabloların bağlandığı ve elektronik bilgi akışını yönlendiren hub veya switch, ağ yönetim özelliği olan ağ işletim sistemi yazılımı, telefon hatlarıyla uzak mesafedeki bilgisayarlara bağlanmayı sağlayan modem (Bozdağ, 2005, 178).

Şekil 2-1 Örnek Bir Yerel Ağ Yapısı

2.1.2.2 İnternet Nedir?

İnternet dünyanın en büyük bilgisayar ağıdır. TCP/IP denen İnternet protokolü ile dünya üzerindeki bütün bilgisayarlar birbirine bağlanabilmektedir. İnternet, dünya üzerinde mevcut milyonlarca ağın birbiriyle ortak bir protokol çerçevesinde iletişim kurmasını ve birbirlerinin kaynaklarını paylaşmasını sağlayan iki ya da daha fazla yerel ya da geniş alan ağı arasında kurulan kaynak kümesidir (MEB, 1999, s.291).

İnternet dünyanın en büyük bilgisayar ağıdır. Birbirine bağlanmış milyonlarca bilgisayardan oluşur. Kullanıcılar diğer bilgisayarlarda sunulan kaynaklara erişebilir ve bunlardan yararlanabilir (Bozdağ, 2005, s.177).

İnternet, dünya üzerinde var olan milyonlarca ağı birbirleriyle ortak bir protokol çerçevesinde iletişim kurmasını ve birbirlerini kaynaklarını paylaşmasını sağlayan birden fazla yerel ya da geniş ağ arasında kurulan kaynak kümesidir (<http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular/internetEtigi/intEtikustyazi.htm>).

İnternet, birçok bilgisayar sisteminin birbirine bağlı olduğu, dünya çapında yaygın olan ve sürekli büyüyen bir iletişim ağıdır. Aynı zamanda, insanların her geçen gün gittikçe artan "üretilen bilgiyi saklama / paylaşma ve ona kolayca ulaşma" istekleri sonrasında ortaya çıkmış bir teknolojidir. Bu teknoloji yardımıyla pek çok alandaki bilgilere insanlar kolay, ucuz, hızlı ve güvenli bir şekilde erişebilmektedir.

İnternet'in en temel işlevi, haberleşme ve iletişimidir. İnternet üzerinden dünyanın dört bir tarafıyla faks kadar hızlı, posta kadar ucuz bir şekilde iletişim kurabilir, dilediğiniz her konuda araştırma yapabilir, bu süreç içinde gerekli gördüğünüz bilgi ve dokümanları bilgisayarınıza yükleyebilirsiniz. Yerinizden hareket etmeden uçsuz, bucaksız bir alışveriş yapabilir, müze ve sergileri gezebilir, müzik arşivlerine girebilirsiniz, farklı ülkelerden olan insanlarla her konuda yazıyla ve/veya sesli olarak tartışabilir, ithalat-ihracat ile uğraşıyorsanız yurt dışındaki bağlantılarınızı en küçük zaman diliminde gerçekleştirebilir ve mesajlarınızı minimum maliyetle günün her anı dünyanın her yerine gönderebilirsiniz (<http://www.meb.gov.tr/inthaftası.htm>).

İnternet, birçok bilgisayar sisteminin birbirine bağlı olduğu, dünya çapında yaygın ve sürekli büyüyen bir iletişim ağıdır. Kısaca, ağların ağı olarak tanımlanabilir. Ağalardan oluşan bir bilgisayar ağıdır ve dünyanın herhangi bir yerinde, internete bağlı bir bilgisayar kullanıcısı, dünyanın öbür ucundaki bir bilgisayara erişilebilir. İnternet, insanların her geçen gün gittikçe artan; üretilen bilgiyi saklama, paylaşma ve ona kolayca ulaşma istekleri sonucu ortaya çıkmış bir teknolojidir. Bu teknolojiyle pek çok alandaki bilgilere insanlar kolay, ucuz, hızlı ve güvenli bir şekilde erişebilmektedir. İnternet bu haliyle bir bilgi denizine ya da şok

büyük bir kütüphaneye benzetilebilir (Karahasan, 2005, s.22).

Şekil 2-2 İnternetin Temsili Yapısı

Kaynak : <http://www.megep.meb.gov.tr/modulson/10/bilisim/internet%20ve%20eposta%20yonetimi.zip>.

İnternet, evimizde kullandığımızı benzer bir tür telefon hattı kullanır. Bir dizi ağ bir araya gelerek daha geniş bir ağ oluştururlar. Bilgisayarımızla internete bağlanmak demek, aslında, bir ağ omurgası (network backbone) üzerinden başka ağlara bağlı olan bir ağa bağlanmak demektir. Ağ omurgası derken, başka ağlarla bağlantı halinde olan geniş bir ağdan söz ediyoruz. Bu omurgalar arasında, iki ayrı ağ üzerinde bulunan iki ayrı bilgisayarın birbirleriyle mesaj ve veri alışverişi yapabilmesini sağlayan ve adına ağ geçidi (gateway) denen ara bağlantılar vardır. ABD ve Kanada'daki çoğu ağ omurgası, AT&T yada MCI gibi özel telekomünikasyon şirketleri ve Netcom yada Uunet gibi ağ servis şirketleri tarafından işletilmektedir. Dünyanın geri kalan kısmında ise omurgalar, devlet tekelindeki telekomünikasyon kurumları tarafından yönetilmektedir (<http://www.meb.gov.tr/inthaftası.htm>).

2.1.2.3 İnternetin Tarihçesi

İnternet ilk olarak 1960'larda ortaya çıkmıştır. ABD ordusu bir nükleer bombanın bütün bilgisayarları yok etmesi korkusuyla bilgisayarlarını uzak merkezlere yerleştirip bunları hızlı telefon hatlarıyla birbirine bağladı. Böylece bir bomba bir bilgisayarı yok ederse görevi diğer bilgisayarlar devralacak ve bilgisayar

ağı çökmeyecekti. Yıllar geçtikçe diğer kurumlar, üniversiteler, kolejler, bu büyüyen ağa bağlanmaya ve bilgi paylaşmaya başladılar (Bozdağ, 2005, s.179).

Internet, ilk olarak 1969 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde, ABD Savunma Bakanlığı'na bağlı olarak çalışan ARPA (Advanced Research Projects Agency) adlı kurum tarafından, herhangi bir nükleer savaş durumunda askerî birimler arasında hiç kesintiye uğramayacak bir iletişim ağı kurmak amacıyla ARPANET adıyla bir bilgisayar ağı olarak kuruldu. 1970'li yıllarda kamunun yanında özel sektörde Internet ağı kurma çalışmalarına başladı. ARPANET'i basta USENET, BITNET ve UUCP adıyla diğer ağlar izledi. 1980'li yıllarda NSFNET (National Science Foundation Network) kuruldu. NSFNET, NSF'nin sahip olduğu bilgisayarları araştırma kuruluşlarına ve üniversitelere açarak önemli bir adım atmış oldu. Bu sayede sisteme bağlı bir makinenin diğerine bağlanmasını sağlayan bir sistem oluşturuldu (Gürkan, 2001, s.4).

Kuruluşunda ARPANet'e erişim, yalnızca savunmaya yönelik üniversitelerle sınırlıydı. Bu nedenle ağ dışında bırakılanlar tarafından BITNET (Because It's Time Network – Çünkü Artık Ağ Zamanı) ve CSNET (Computer Science Network- Bilgisayar Bilimleri Ağı) adlı ağlar oluşturulmuştur. Bu ağlar ile Amerika'daki akademisyenler ve araştırma merkezleri birbirine bağlanmıştır. Avrupa'da da İngiltere, İskandinav ülkeleri ve Hollanda'daki bilgisayar ağları birleştirilmiş ve 1984 yılında BITNET'in Avrupa çeşidi olan EARN (European Academic and Research Network- Avrupa Akademi ve Araştırma Ağı) oluşturulmuştur. 1991 yılında özel bilgisayarlarinsa internete bağlanmasına izin verilip diğer ağların da internetin içinde yer almasıyla bugün kullanılan yapı oluşmuştur (Karahasan, 2005, s.31).

1 Ocak 1983 tarihinde İletişim Kontrol Protokolü (Transmission Control Protokol/ internet protokol - TCP/IP) adıyla ARPANET içinde kullanılmaya başladı. TCP/IP bugün var olan internet ağının ana halkası olarak yerini aldı. 1980 yılların ortasında Savunma Bakanlığı'na bağlı (DoD) Amerikan askeri bilgisayar ağı, ARPANET'ten ayrıldı ve MILITARY NET adı ile kendi ağını kurdu. 1986 yılında Amerikan bilimsel araştırma kurumu 'Ulusal Bilim Kuruluşu' (NSF), ARPANET için ülke çapında beş büyük süper bilgisayar merkezi kurulmasını içeren kapsamlı bir

öneri paketi öne sürdü. ARPANET Amerikan hükümetinin sübvansiyonu ile NSFNET olarak düzenlendi. 1987 yılında yeniden düzenlediği internet yapılanması planı ile NSFNET yedi bölgesel nokta üzerinde 1.5 Mb/s (daha önce 56 Kb/s idi) güçlü bir omurgayı işleteceğini duyurdu. NSFNET Merit olarak adlandırılan Michigan Eyaletindeki üniversitelerin organizasyonu ile NSF'in yaptığı bir anlaşma doğrultusunda işletilmeye başlandı. NSFNET'in işletilmesine bir süre sonra Merit'in yanında ABD'nin dev bilgisayar firması IBM ve haberleşme firması MCI dahil oldu. NSFNET'in işletilmesine yönelik 1990 yılında oluşturulan bu birlik 'İleri Ağ Hizmetleri' (ANS-Advance Network Services)olarak adlandırıldı. ANS'nin kuruluşu süreci ABD'de 1990'lara kadar devlet desteğinde gelişen internet omurgasının özelleştirilmesi sürecinin de başlangıcı olmuştur. 1990 yılında NSFnet ile özel şirketlerin ortak işletmesi ile başlayan özelleştirme süreci, 1995 yılı mayıs ayında NSF'nin internet omurga işletmeciliğinden tamamen çekilmesi ile tamamlandı. 1995 yılından itibaren ABD internet omurga işletimi tamamen özel işleticilerinin elindedir (<http://www.meb.gov.tr/inthaftası.htm>).

Türkiye`de ilk olarak 12 Nisan 1993`de TÜBİTAK (Türkiye Bilimsel Teknik Araştırma Kurumu) ve ODTÜ (Ortadoğu Teknik Üniversitesi) `nün işbirliği ile DPT (Devlet Planlama Teşkilatı) projesi çerçevesinde İnternet ağına bağlanmıştır. Türkiye`de İnternet 1993 yılından itibaren üniversitelerde, 1994 yılında itibaren de özel sektörde yaygınlaşmaya başlamıştır. Türkiye`de İnternet kullanıcılarına hizmet veren ilk servis sağlayıcı TRNET`tir (Ulucak, 2005, s.215).

2.1.2.4 İnternete Bağlanma Yöntemleri

Türkiye`de çevirmeli ağ bağlantısı, ISDN, ADSL, Kiralık hat, Kablo Net ve uydu bağlantısı ile internete bağlanılabilir.

2.1.2.4.1 Çevirmeli Ağ (Dial Up)

Var olan telefon hatları üzerinden bir modem ile yapılan bağlantıdır ve ayrı bir hat kurulumunu gerektirmez. Kullanıcı istediği zaman bağlantı kurulabilir, bağlantı sürekli açık değildir. Kullanım süresine göre Türk Telekom`a ücret ödenir.

İnternet servis sağlayıcılar aylık, üç aylık, yıllık sınırsız bağlantı gibi seçenekler sunmaktadır. Bu servislerden birine abone olunarak internet bağlanmak için servis sağlayıcının verdiği kullanıcı adı ve şifre kullanılır. Bağlantı hızı en çok 56 Kbps(Kilo Bits Per Seconds – Saniyedeki KiloBit sayısı)`dir (Bozdağ, 2005, s.179).

Tablo 2-2 TTNet İnternet Servis Sağlayıcı Çevirmeli(Dial-Up) Paketleri ve Ücretleri

Hizmet Süresi	1 Aylık	3 Aylık	6 Aylık	12 Aylık
Paket Ücreti	9,5 YTL	22,5 YTL	38,5 YTL	58 YTL

Tablo 2-3 Türk Telekom Dial Up Aramaları'na ilişkin Telefon Tarifeleri

Paket Tipi	Normal Saatler Pzt – Cmt (08:00 – 20:00)	İndirimli Saatler Pzt – Cmt (20:00 – 08:00) + Pazar
StandartHATT HesaplıHATT YazlıkHATT	1,08 YTL/Saat	0.54 YTL/Saat

Kaynak : http://www.turktelekom.com.tr/webtech/default.asp?sayfa_id=427.

2.1.2.4.2 ADSL (Asymetrik Digital Subscriber Line–Asimetrik Sayısal Abone Hattı)

ADSL teknolojisinde mevcut telefon hatları üzerinden yüksek hızlı veri, ses, ve görüntü iletimi aynı anda sağlayabilmektedir. ADSL mevcut telefon hattında sayısal kodlama tekniği ile bandın artırılmasını ve böylece kullanıcıya geniş bant imkanı sağlamaktadır. Tek telefon hattı üzerinden aynı anda internet, ses, faks özelliğinin kullanılabilmesi, kesintisiz yüksek hızlı internet erişimi, müşteriye efektif bant kullanımı sağlanması ADSL`in avantajlarından (Karahasan, 2005, s.33).

ADSL, mevcut telefonlar için kullanılan bakır teller üzerinden yüksek hızlı veri, ses ve görüntü iletişimini aynı anda sağlayabilen bir modem teknolojisidir. TTNet ADSL İle İnternet Kullanıcılarına Sağlanan Yenilikler Nelerdir? İnternet kullanıcılarına minimum 256/64Kbps, maksimum 2048/512 Kbps arasındaki mevcut tarifelerde alternatif hız seçenekleri sunar. İnternet kullanıcılarına sürekli bağlantı olanağı sağlar. İnternet kullanıcılarına aynı telefon hattı üzerinden ikinci bir telefon

hattına gerek kalmadan aynı anda internet erişimi ve telefonda konuşma olanağı sağlar. İnternet kullanıcıları kendilerine ayrılmış olan özel bant genişliğini kullanırlar. İnternete erişirken telefon hattının meşgul olması gibi bir durum söz konusu olmaz. İnternet kullanıcılarına sayısal teknolojinin sağladığı tüm olanakları sunar. İnternete bağlanamama ve kesinti gibi durumlar ortadan kalkar. Sayısal teknoloji farkıyla internet üzerinden eş zamanlı ses ve görüntü aktarımına olanak sağlar. İnternet kullanıcılarına sabit ücretle internete erişebilme sağlar. İnternet kullanıcılarına güvenli İnternet erişimi sağlar. ADSL'de, Kablo TV'deki gibi paylaşımlı bant aralığı üzerinden İnternet erişiminde söz konusu olan güvenlik risklerinin hiç biri yoktur (<http://www.ttnet.net.tr/dsl.htm>).

Tablo 2-4 Türk Telekom ADSL İnternet Erişimi Tarifesi

ADSL Hızı (Kbps)	Kota (Limit)	İlk Bağlantı Ücreti	Aylık Ücret	Limitin Üzerindeki Her 1MB için Ücret
1024/256	3 GB	59 YTL	29 YTL	1 YKr
1024/256	6 GB	59 YTL	49 YTL	1 YKr
1024/256	9 GB	59 YTL	69 YTL	1 YKr
256/64	-	59 YTL	49 YTL	-
512/128	-	59 YTL	89 YTL	-
1024/256	-	59 YTL	139 YTL	-
2048/512	-	59 YTL	229 YTL	-

Kaynak : <http://www.ttnet.net.tr/adslucret.htm>.

2.1.2.4.3 KabloNet Hattı

Kablo internet, KabloTV şebekesi üzerinden bilgisayarınıza bağlanacak bir modem yoluyla herhangi bir internet servis sağlayıcısına ve telefon hattına ihtiyaç duymaksızın internete bağlanmanızı sağlayan bir sistemdir. KabloTV şebekeleri, bant genişliği ve iki yönlü iletişimde teknik üstünlüğü ile internet, veri ve interaktif hizmetlerde de rakipsiz bir altyapıdır. Kablo internet aboneleri, KabloTV için 128 Kbps, 256 Kbps, 512 Kbps, 1024 Kbps, 2048 Kbps hız seçeneklerinden birini seçerek 24 saat kesintisiz ve sınırsız internet hizmetinden faydalanabilirler (http://www.turksat.com.tr/kablotv/int_hakkinda.html).

İnternete kablo TV anten bağlantısıyla yapılan bağlantı şeklindedir. Bu hattın aylık sabit bir ücreti vardır. Diğer bağlantı şekillerine göre ucuzdur. Yirmiye yakın

bilgisayara aynı hat üzerinden bağlantı yapılabilir (Ulucak, 2005, s.216).

Tablo 2-5 Türksat Firmasının Kablo İnternet Erişimi Tarifesi

Hız (Kbps)	Bağlantı Ücreti YTL	Aylık Ücret (Sınırsız) YTL
128/32	30.00	20.00
256/64	30.00	37.00
512/128	30.00	72.00
1024/256	30.00	160.00
2048/512	30.00	250.00

Kaynak: http://www.turksat.com.tr/kablotv/int_ucret.html.

2.1.2.4.4 Kiralık Hat(Leased Line)

Servis sağlayıcı ile kullanıcı bilgisayarı arasında kurulan ve devamlı açık kalan hattır. Bu hat için hem Türk Telekom'a aylık hat kirası ücreti hem servis sağlayıcıya aylık veya yıllık bağlantı ücreti ödenir. Bağlantı hızı 64 Kbps'den 155 Mbps'a kadar değişebilir. Bağlantı hızına göre kira ve bağlantı ücretleri değişir. Bu bağlantı için kullanılan modem çevirmeli ağ bağlantısında kullanılan farklıdır (Bozdağ, 2005, s.179).

Tablo 2-6 Türk Telekom Kiralık Hat Tarifesi

HIZI	AYLIK KİRA ÜCRETİ (YTL)			
	Aynı Santral	Farklı Santral	İl İçi	İller Arası
64 Kbit/sn	114,28	173,45	281,60	554,02
128 Kbit/sn	138,76	214,27	358,12	722,37
256 Kbit/sn	201,00	309,15	511,18	1.047,85
512 Kbit/sn	280,58	452,00	771,35	1.596,78
1024 Kbit/sn	415,27	688,70	1.196,82	2.517,09
2048 Kbit/sn	580,55	987,65	2.239,56	3.941,42
8 Mbit/sn	1.338,63	2.548,40	4.679,10	10.289,73
34 Mbit/sn	3.191,50	6.076,60	11.159,03	24.541,30
155 Mbit/sn	6.727,87	12.809,87	23.522,01	51.727,21

Kaynak: http://www.turktelekom.com.tr/webtech/default.asp?sayfa_id=429.

2.1.2.4.5 X-25 Hattı

Bilgi kümelerinin İnternet ortamında kullanılması için tasarlanmış özel bir hatır. Sürekli açık tutulmaz. Genellikle bilgi transferi yapmak için kullanılır. Birbiriyle iletişim sağlayacak olan bilgisayarın aynı yazılıma sahip olması gerekir. Günümüzde yaygın olarak kullanılmamaktadır. Ücreti kullanılma süresine göre değişir (Ulucak, 2005, s.216).

2.1.2.5 İnternet Adresleme Sistemi

İnternette her bilgisayarın bir adresi vardır. Bu adres IP (İnternet Protocol) numarasıdır. Ulaşılmak istenen bilgisayarın IP numarası yazılır. Bu numaraların insanlar tarafından hatırlanması zor olduğundan numaralar karşılık isimler atanmaktadır. Örneğin, 212.174.189.114 numarası ile www.meb.gov.tr adresi aynı bilgisayarı göstermektedir. Bu adres Milli Eğitim Bakanlığının web sitesi adresidir. Adresler genellikle üç veya dört bölümden oluşur. Bölümler arasına nokta konur. Bu bölümleri sondan başlayarak inceleyelim.

Son bölüm ülke kodunu gösterir. Bunlar .tr (Türkiye), .uk (İngiltere), .tw (Tayvan), .de (Almanya) gibi kısaltmalardır. ABD için ülke kodu kullanılmamaktadır.

İkinci bölüm adresin kategorisini gösterir. Örneğin, .com (commercial) ticari işletmeler, .net (network) internet hizmeti veren şirketler, .gov (government) devlet daireleri, .edu (education) üniversiteler, .k12 (kindergarden) ilk ve ortaöğretim kurumları, .org (organization) teşkilat ve dernekler, .mil (military) askeri kurumlar için kullanılmaktadır.

Üçüncü bölüm isim bölümüdür. Şirket, devlet dairesi, üniversite, dernek vb. isimler bu bölümde yer alır. Kolay hatırlanacak, kolay ilişkilendirilecek isimler seçilmelidir.

Dördüncü bölümdeki “www” ifadesi bu adresin bir web sayfası adresi olduğunu gösterir. Bu sayfalarda yazı, bağlantı, resim, ses, hareketli resim, film, dosya veya program bağlantısı bulunabileceğini ifade eder. Bu bölümde örneğin “ftp” yazarsa adresin bir dosya indirme sitesi olduğu anlaşılır (Bozdağ, 2005, s.181).

2.1.2.6 e-Posta Nedir?

En çok kullanılan ve bilinen internet uygulaması e-posta (e-mail)`dır. e-posta kullanıcıların internetle dünyanın her yeriyle kişisel bağlantı kurmalarını sağlayan bir sistemdir. e-posta ile dünyanın her yerinde internet bağlantısı bulunan kullanıcılara mesaj gönderip onlardan mesaj alabilirsiniz. e-posta ile mektuplarınızı normal postadan çok daha ucuz ve hızlı bir şekilde gönderebilirsiniz. Örneğin; Ankara'dan yollanan bir e-posta İstanbul'a gönderildiği adresin özelliklerine ve internet yoğunluğuna bağlı olarak birkaç saniye veya dakika arasında alıcısına ulaşır. e-postanızda düz yazının yanı sıra, resim, grafik, ses, program formatındaki bilgilerinizi de gönderebilirsiniz. Ülke dışı telefon konuşmalarının ücreti düşünüldüğünde e-posta çok daha ucuz bir haberleşme biçimidir. e-posta adresleri iki bölümden oluşur;

halklailiskiler@meb.gov.tr

↑(1)   ↑(2) ↑(3) ↑(4)

1 : Kullanıcı adı : Bölümde kullanıcının gerçek ya da takma adı bulunur.

2 : Makinenin bağlı olduğu kurum ya da kuruluşun adı: Kullanıcının internette nerede bulunduğuna ilişkin yer belirtilir ve bu bölüm @ işareti ile bağlanır. @ işareti “Et” olarak okunur ve “üzerinde” anlamına gelir.

3 : Kurumun türü

4 : Ülke kodu

(<http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular/internetEtigi/intEtik.htm>).

2.1.2.7 İnternet`in Durumu

İnternet adresi ya da alan adı olarak bilinen “domain” sayısı rekorunu tazeledi. ABD’de domain kayıt işlemlerini organize eden VeriSign, internet alan adı sayısının 63 milyona ulaştığını açıkladı. Reklam karşılığı ücretsiz hizmet veren firmalar yardımıyla sayısı milyarları bulan web sayfaları, 63 milyon alandan kullanıcıların ekranlarına ulaşıyor. Daha çok kişisel web sayfalarını barındıran ücretsiz servisler, her kullanıcıya özel bir “domain” yani alan adı tahsis etmediği için, aslında site olarak sayılmıyor. Sadece bağlı buldukları alan adı altında yayın yapan site olarak tanımlanıyorlar. Gerçek alan adı sayısını dünya nüfusu ile

oranladığımızda, her yüz kişiye bir internet adresi düşüyor. Sayısı 63 milyona ulaşan alan adlarının tümü aktif durumda değil. Yaklaşık 39 milyon tanesi aktif olan adreslerin sadece yarısı Amerikalılara ait sitelere hizmet veriyor. Türkiye’de olduğu gibi diğer birçok ülkede de “com” uzantılı adresler öncelikli olarak tercih ediliyor. Türkiye’de kullanılan “tr” uzantılı alan adlarının kayıt işlemlerini gerçekleştiren ODTÜ’ye bağlı DNS Yönetimince şimdiye kadar kaydı yapılan adres sayısı 63 bin civarında. Geçen yıl mayıs ayında ücret ve işleyiş sistemi değişmeden önce 35—40 bin dolayında olan “tr” uzantılı adres sayısı, bürokratik işlemlerin azaltılması ve ücretlerin düşürülmesi sonucu artmaya başladı. Web sunucularla ilgili sürekli analiz ve istatistik yapan Webhosting.info sitesinin araştırmasına göre, Türkiye’de “tr” uzantılı adresler hariç yaklaşık 180 bin web sitesi daha var. Nüfusa göre belirlenen internet kullanım oranında (penetrasyon seviyesi) yüzde 55 ile ABD ilk sırada geliyor. Asya’da 223 milyon, Avrupa’da 173 milyon ve Kuzey Amerika’da ise 175 milyon internet kullanıcısı olduğu tahmin ediliyor (Kesen, Aksiyon Dergisi, 2004).

Tablo 2-7 Ükelere Göre Domain Sayıları

Sıra	Ülke	Toplam Domain (İnternet Sitesi) Sayısı
1	ABD	47.155.493
2	Almanya	4.102.617
3	İngiltere	2.971.507
4	Kanada	2.527.391
5	Çin	2.153.031
6	Fransa	1.759.615
7	Avustralya	1.436.214
8	İspanya	893.594
9	Japonya	887.032
10	Kore	857.901
11	HongKong	768.247
12	İtalya	729.689
13	Hollanda	554.426
14	Türkiye	412.559
15	Cayman Adaları	397.276
16	Hindistan	347.601
17	Danimarka	267.147
18	Tayland	261.690
19	Rusya	247.046

20	İsveç	212.761
....	....	....
TÜM DÜNYA TOPLAMI		78.407.198

Kaynak : <http://www.webhosting.info/domains>.

İnternet Türkiye’de önemi çok kısa sürede fark edilip yararlanılmaya başlanmıştır. 2000 yılında kullanıcı sayısı 1.750.000 olan internetin, 1 yıl içinde %100’den fazla hızlı yükselişini, 2003’ten 2004’e geçişte de sürdürdü. 2005 yılında bu yükselişin 14 milyon civarı olması bekleniyor(Tablo 2.8)(Mestçi, Türkiye İnternet Raporu 2005, s.2).

Tablo 2-8 Türkiye Pazarı İnternet Kullanıcı Adedi ve İnternet Penetrasyonu

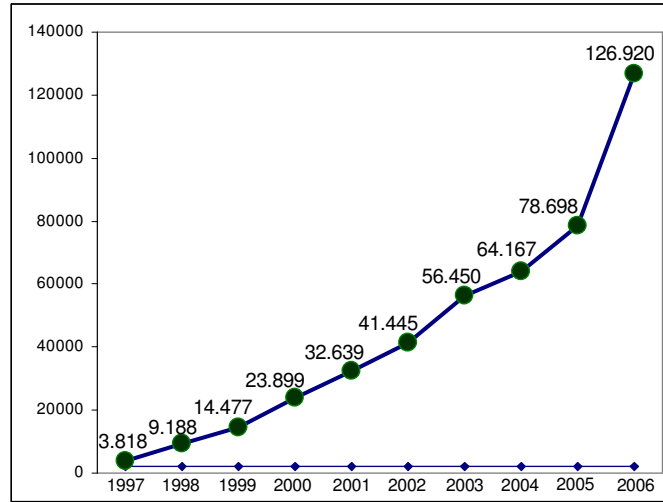
Yıl	İnternet Kullanıcısı Miktarı	İnternet Penetrasyonu
2000	1.750.000	% 2,7
2001	3.500.000	% 5,2
2002	6.050.000	% 8,9
2003	7.500.000	%10,9
2004	10.000.000	%14,4
2005	14.000.000	%12,0

Kaynak : Mestçi, Türkiye İnternet Raporu 2005, s.2.

Özellikle 1999 yılından itibaren internet kullanıcılarının sayısındaki hızlı artış, Türkiye'deki şirketleri de internet ortamına girmeye zorlamıştır. Bu gelişim daha hızlı internet bağlantı ihtiyaçlarının oluşmasının dışında ileri teknoloji içeren yeni bilgisayar yapılarına da ilgiyi arttırmış ve bilgisayar alım ve yenileme rakamlarının yükselmesini de sağlamıştır (Mestçi, Türkiye İnternet Raporu 2005, s.2).

5 Haziran 2006 Pazartesi günü Ankara Dikmen’de 512 Kbps hızında 3 GB limitli ADSL başvurusunda bulunan Hasibe Topal’a hediyeleri Türk Telekom Genel Müdürlüğü’nde yapılan bir törenle teslim edildi. Törende bir konuşma yapan Türk Telekom Genel Müdürü Paul Doany, interneti yaygınlaştırarak bilgi toplumunun temellerini atmak hedefinde olan Türk Telekom’un, bilişim ve iletişim altyapısı yatırımlarına devam edeceğini belirterek, internetin herkes tarafından kullanılması

amacıyla birçok yenilikler getireceklerini söyledi. Doany, Türkiye’de 2004 yıl sonu itibariyle 450 bin olan ADSL kullanıcı sayısının hızlı bir ivme ile artarak 2005 yılı sonunda 1.5 milyona, 5 Haziran’da da 2 milyona ulaştığını, bu gelişmelerin de Türkiye için hedeflenen bilgi toplumunu oluşturmak açısından sevindirici olduğunu ve ADSL kullanıcı sayısının 2006 yıl sonunda 3 milyona ulaşmasını beklediklerini açıkladı. Ödülünü Türk Telekom Yönetim ve İcra Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü Dr. Paul Doany’dan alan Hasibe Topal, daha hızlı ve ucuz olduğu için ADSL başvurusunda bulunduğunu belirterek Türk Telekom’un bu jestinden dolayı çok mutlu olduklarını ifade etti (http://www.turktelekom.com.tr/webtech/default.asp?sayfa_id=402).

Şekil 2-3 Türkiye’de Toplam Alan Adlarının Yıllara Göre Dağılımı

Kaynak : <https://www.nic.tr/index.php?PHPSESSID=1091461355812156510983891&USRACNTN=YEARSTAT>.

Tablo 2-9 Türkiye’de Alt Alan Adlarının Yıllara Göre Dağılımı

Alan Adı	2003 Yılı	2004 Yılı	2005 Yılı	2006 Yılı
com.tr - Ticari Kuruluş	38.214	44.754	53.512	87.937
k12.tr - İlk ve Ortaöğretim	800	1.449	3.352	9.019
edu.tr - Üniversite	170	180	189	295
gov.tr - Devlet Kurumu	1.647	2.315	3.310	5.516
org.tr - Ticari Olmayan Kur.	2.310	2.596	2.992	4.602
net.tr - Servis Sağlayıcı	173	170	166	201
gen.tr - Kişisel Tanıtım	7.079	5.932	6.516	6.220
mil.tr - Askeri Kurum	8	8	8	8
bel.tr - Belediye	138	741	1121	2203
bbs.tr - BBS Hizmeti Veren	25	18	21	34

biz.tr - Ticari Şahıs	138	168	238	381
info.tr - Bilgi Servisi	101	97	146	241
pol.tr - Kişisel (Emniyet)	22	105	135	224
av.tr - Kişisel (Hukuk)	72	580	902	1.922
dr.tr - Kişisel (Sağlık)	0	0	14	27
tel.tr - Kişisel (Tel No)	0	3	8	9
web.tr - Kişisel	2.814	2.212	2.968	4.319
name.tr - Kişisel	736	835	1.095	1.756
Toplam	56.450	64.167	78.698	126.920

Kaynak : https://www.nic.tr/index.php?USRACNTN=STATIHTML&PAGE=about_stats&PHPSESSID=11656662608822572191669156.

Tablo 2-10 Türkiye’de İnternette Ziyaret Edilen Site Çeşitleri

Toplam		Yaş Grupları			Cinsiyet	
		15-24	25-39	40-54	Kadın	Erkek
Sohbet(Chat) Odaları	% 55	% 62	% 43	% 33	% 51	% 58
Oyun Siteleri	% 27	% 32	% 18	% 7	% 20	% 31
İş ile İlgili Siteler	% 25	% 17	% 46	% 33	% 26	% 25
Alış Veriş Siteler	% 13	% 11	% 16	% 20	% 18	% 10
Gazeteler(Haber siteleri)	% 3	% 2	% 4	% 0	% 5	% 1
E-mail(e-Posta)	% 2	% 3	% 0	% 0	% 3	% 1

Kaynak : Mestçi, Türkiye İnternet Raporu 2005, s.3.

Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından ilk defa 2004 yılının Nisan-Haziran aylarında yapılan Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanımı Araştırması sonuçlarına göre; hanelerin %7.02’si İnternete erişim imkanına sahiptir. Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Araştırması için 12.322 hane seçilmiştir. Bu hanelerin 9.571’inde 24.702 birey ile görüşülmüştür.

Tablo 2-11 Hanehalkı Bireylerinin İnternet Kullanma Amaçları

Amaçlar	Oran %
İletişim	76.10
Mesaj Gönderme/alma	68.90
İnternet üzerinden telefonla görüşme/video konferansı	6.01
Diğer(Chat sitelerini kullanmak gibi)	40.58
Bilgi arama ve çevrimiçi (on-line) hizmetler	93.18
Mal ve hizmetler hakkında bilgi aramak	47.58
Eğitimle ilgili konularda bilgi aramak	55.98
Sağlıkla ilgili konularda bilgi aramak	36.00
Seyahat ve konaklama ile ilgili hizmetlerin kullanımı	30.24
Radyo dinlemek ya televizyon seyretmek	67.97
Oyun,resim ya da müzik indirmek ya da oyun oynamak	62.77

Gazete ya da dergi okumak, haber indirmek	61.57
İş aramak ya da iş başvurusu yapmak	17.08
Bilgi aram ve çevrimiçi (on-line) hizmetler	93.18
Mal ve hizmetler hakkında bilgi aramak	47.58
Eğitimle ilgili konularda bilgi aramak	55.98
Sağlıkla ilgili konularda bilgi aramak	36.00
Seyahat ve konaklama ile ilgili hizmetlerin kullanımı	30.24
Radyo dinlemek ya televizyon seyretmek	67.97
Oyun, resim ya da müzik indirmek ya da oyun oynamak	62.77
Gazete ya da dergi okumak, haber indirmek	61.57
İş aramak ya da iş başvurusu yapmak	17.08
Mal ve hizmet siparişi vermek ve satmak, bankacılık	17.38
İnternet bankacılığı	15.86
Diğer finansal hizmetler(hisse senedi alımı vb.)	5.42
Mal ve hizmet almak/sipariş vermek (finansal hizm.hariç)	4.47
Mal ve hizmet satmak (örn.müzayede ile sayış gibi)	1.74
Kamu kurum/kuruluşlarıyla iletişim	45.39
Kamu kuruluşlarına ait web sitelerinden bilgi edinmek	43.03
Resmi formların/dokümanların indirilmesi	20.69
Doldurulmuş form göndermek	10.37
Eğitim	42.72
Eğitim faaliyetleri (okul, üniversitesi vb.)	40.22
İleri eğitim kursları	14.12
Özellikle istihdamla ilgili diğer eğitim faaliyetleri	8.19

Kaynak: <http://www.die.gov.tr/TURKISH/SONIST/HHBilisim/151004/kapak.html>.

2.2 Bilgisayarların Eğitimde Kullanımı

2.2.1 Eğitimde Bilgisayarların Tarihçesi

Uluser'e (1997, s.7) göre Eisele ve Eisele'in eğitimde teknoloji tarihini bir seri aşamalar ya da "devrimler" olarak düşündüklerine işaret eder. Onlara göre yazılı tarihten önce bile, "ilkel iletişim, mağara resimleri formunda teknolojiler ve organize dillere ait deliller" vardır. Bu sembolik temsili sistemler çağdaş eğitim teknolojisinin ilk örneklerini oluşturmaktadır. Eğitim teknolojisinin evriminde diğer bir başlıca aşama basılı dili koruma, yaymada kullanılan yazı dilidir. Ashby'e göre bu devrim "yazılı sözcüklerin eğitim aracı olarak uyarlanması idi. Abau dönemden önce sözlü öğretim kullanılmaktaydı ve sınıfta yazının konuşma ile bir arada bulunmasına istenmeyerek izin verilmişti." Eğitim teknolojisi tarihinde diğer bir şama ya da devrim, ilk uygarlıklara kadar uzanan ve insanların ilk defa yetişkin rolü anlayışlarını oluşturmaları ve bu anlayışlarını gençlere öğretme amaçlarını resmileştirmeye

başlamalarıdır (Uluser, 1997, s.7).

Ashby'nin "üçüncü devrimi" eğitime önceki keşif ve icatlardan daha çok etkilidir. Bu kilometre taşı XV. Yüzyılın ortalarında Gutenberg'in matbaa makinesinin icadı idi. Bu tek icat onu izleyen geniş kitap temini ile birlikte eğitimin doğasını o derece dramatik biçimde değiştirdi ki bugün etkileri hala görülmektedir (Uluser, 1997, s.7). Ashby tarafından tartışılan eğitim teknolojisinin tarihi gelişimdeki dördüncü aşama elektroniğin kullanılmaya başlanmasıdır. Bu aşama basit elektronik ya da elektrik araçlarıyla başladı, örneğin elektrik lambası, telgraf ve telefon gibi "daha sonra elektronikteki gelişmelere yol açan bilhassa radyo, televizyon, teyp kayıt cihazı ve bilgisayar". Güvenilir, dakik ve zihinsel işlemlerden çok daha hızlı hesap makineleri inşa edildi. Bu icatlar ve gelişmeler eğitimde ve eğitim teknolojisinde beşinci ve en son devrim olarak nitelenen aşamaya yol açtı. İletişim teknolojisindeki gelişmeler kapalı devre televizyonu da içeren okul dersliklerinde televizyonun yaygın biçimde kullanılmasına yol açtı. Bu kullanım biçimi ekseriya daha sonraki bir "play back" için ve normal olarak öğretmenin sınıfta yaptığını aynen yapan bir öğretmenin kayıt edildiği "konuşan yüz" olarak yaygın kullanım yönünden eleştirildi (Uluser, 1997, s.7).

2.2.2 Bilgisayarların Eğitimde Kullanım Alanları

Seymour Papert yazdığı bir kitabında eğitim alanının radikal bir değişikliğe gebe olduğunu ve bu değişikliğin büyük olasılıkla eğitimde bilgisayar kullanılması ile olacağını ön görmüştü.

Geleneksel eğitim masraflı ve yavaş, oysa yeni teknoloji ile öğrenme daha verimli ve kalıcı olmaktadır. Bilgisayarın eğitim öğretim ortamına katılması öğretmen öğrenci ilişkilerini de değiştirmiş ve yeni bir boyut katmıştır (Byte Mart, 1995, s.62).

Aydın, öğrenme ve öğretimde bilgisayar yardımının en popüler alanlarını; mesleki endüstriyel eğitim, lise ve üniversite, ticaret okulları, askeri akademiler ve diğer kullanıcı karakteristikleri olarak sınıflandırılmıştır. Ancak bilgisayarların eğitimde kullanım alanları, kullanıcı amaçları açısından değil de eğitim kurumlarının

amaçları açısından ele alındığında; yönetim, rehberlik ve öğretim amaçlı kullanım şeklinde daha kapsamlı bir sınıflandırma yapılabilir (Uluser, 1997, s.40). Bizim için önemli olan yönetim ve öğretim amaçlı kullanım şekillerini ayrıntılı olarak inceleyelim.

2.2.2.1 Yönetim Amaçlı Kullanım

Bilgisayar eğitim kurumlarına ilk defa idari işlerde kullanılmak amacıyla girmiştir. Okullarda, muhasebede çeşitli kayıtların tutulması, rapor yazımı, karne basımı, ders programlarının hazırlanması ve öğrenci listelerinin düzenlenmesi gibi işlerde bilgisayarlardan yararlanılmaktadır. Diğer taraftan öğretmenler, sınıf içinde de bilgisayarı idari amaçla kullanmaktadır. Bu yolla sınav sorularının hazırlanması, yazılması ve değerlendirilmesi, ödev hazırlanması, her bir öğrencinin kaydının tutulması, ders planlarının yapılması,...vs. daha kolay olmaktadır (Samur, 1989).

Yönetim amaçlı kullanım, eğitimde bilgisayarın ilk uygulama adımıdır ve profesyonel verimliliği arttırmak amacıyla güder. Büro ve dersane yönetimi olmak üzere iki alana ayrılabilir (Uluser, 1997, s.40).

Uluser'e (1997, s.40) göre bütün eğitim kurumları bir iş yerinin gerektirdiği pek çok aktiviteyi yapmakla yükümlüdür. Bilgisayarlar okul yöneticisine dilekçe ve mektup yazma, rapor üretme, muhasebe, öğrenci kayıtlarını tutma ve demirbaş kontrollerinde yardım edebilir. Yöneticiler ayrıca gelişmiş bir iletişim aracı olarak e-mail (elektronik posta, e-posta) ve kelime işlem programlarını kullanabilirler. Okullar, işyerlerinden farklı olarak devam durumu ve haftalık ders programı yapmak gibi bazı özgün veri toplama ihtiyaçlarıdır (Uluser, 1997, s.40).

Ayrıca, bir öğretmen bilgisayarları dershanede belirli yönetsel amaçlarla da kullanmaya ihtiyaç duyar. Sınıf öğretmeni, kendisi eğitsel olmayan ama öğretimi destekleyen bir dizi yönetim aktivitelerinde bulunur. Bunlar; rapor, çalışma sayfası, test ve ders notu hazırlama gibi yazın işlemleri; testleri puanlama, dönem notlarını hazırlama gibi hesaplama işlemleri; her bir öğrenciye ilişkin bilgiler, kitap ve diğer teçhizatların siparişi gibi dosyalama işlemleri; kitaplar, laboratuvar teçhizatı gibi dersane demirbaş kayıtlarını tutma ve ders planlama olarak sıralanabilir. Bütün bu

fonksiyonlar için bilgisayar programları mevcuttur. Dershane yönetiminin çok önemli bir parçası, bireysel öğrenci ihtiyaçlarını tanımlama (teşhis etme) ve bu ihtiyaçlara uygun öğretim aktivitelerinin yaptırılmasıdır. Bu etkinliklerin planlanmasında öğretmene yardımcı bilgisayar programları vardır (Uluser, 1997, s.40).

2.2.2.2 Öğretim Amaçlı Kullanım

Bilgisayar destekli eğitim, bütün öğretim düzeylerinde büyük bir rol oynamaktadır. Her ay yeni bir öğretim programı üretilmektedir. Okullar ve okul aile birlikleri bir öğretim müfredatında bilgisayar destekli eğitimin büyük bir rol oynadığı bir eğitsel çevrenin gerçekleştirilmesi umuduyla bilgisayar teçhizatı ve programları satın almak için fon oluşturma çabasındadırlar.

Riding'in (1984) yaptığı araştırmalarda, öğretmenler ve yöneticiler bilgisayar teknolojisini okullarına entegre etme nedenleri olarak aşağıdakileri sıralamışlardır (Uluser, 1997, s.44).

Hızlı ve doğrulayıcı-aydınlatıcı geribildirim: Bilgisayar tabanlı değerlendirmenin, sonuçları hemen öğrencilere ulaştırması özelliği ile bekleme süresinde yapılacak yanlışlıklara engel olduğu; ayrıca öğrencinin nerede ve nasıl yanlışlık yaptığını bildirmekle onu yönlendirdiği vurgulanmaktadır.

Düşünme süreçlerini destekleme: Teknolojinin; ya problem çözmeyi tasarlanmış eğitsel yazılımlar veya bir işi yapmaya çalışırken doğal olarak ortaya çıkan problemleri çözmek için, gerekenleri yapma (uygun yazılımların seçimi, sistem umulduğu gibi davranmadığı zaman ne yapılacağını tespit etme gibi) yoluyla problem çözme becerilerini geliştirdiği vurgulanır.

Motivasyon ve kendi güvenini sağlama: Pek çok öğretmen, öğrencilerinin sınıf aktivitelerine olan ilgilerinde ve kendi yeteneklerini algılamalarında teknolojinin dramatik etkilerinin olduğunu ya kişisel tecrübeleriyle veya ilgili literatüre dayanarak inanmaktadırlar.

Dosyalama: Bilgisayar, öğrencinin yaptığı alıştırmalarla ilgili etkinliklerini bir dosya gibi öğretmene sunmakta böylece öğretimde gelecekteki öğretimi buna dayalı olarak planlayabilmektedir.

Eşitliği sağlama: ShareNet projesinde olduğu gibi, farklı sosyoekonomik düzeydeki bölge okullarının imkanları birbirinden oldukça farklıdır ve bu okulları birbirine birleştirici bir bilgisayar ağı (network) bu kaynakların kullanımında eşitliği getirir.

Öğrencileri geleceğe hazırlama: Eğitimciler, hem yüksek öğrenimde hem de iş dünyasında teknolojiyle yoğrulmuş bir geleceği öngörmektedirler. Bu eğitimciler, okulların özellikle alt sosyoekonomik düzey öğrencilere mezuniyetlerden sonra kullanmak zorunda kalacakları öyle bir teknoloji için gerekli bilgi, beceri ve güven duygusunu verme sorumluluğunu taşıdıklarına inanmaktadırlar.

Okul yapısındaki değişiklikleri destekleme: Araştırmacılar, teknolojinin okulların bugünkü yapılarını dramatik bir şekilde değiştirecek potansiyele sahip olduklarını tartışmışlardır. Pek çok bölge yöneticileri, dershanelerin ve öğretim kaynaklarının kullanma yollarını yeniden düşünmek gerektiğini savunmuş bilgisayarın yönetsel ve rutin öğretim işlerini destekleyerek öğretmenin boş zamanlarını arttıracaklarını beklemektedirler.

Teknolojinin yapabileceklerini keşfetme: Bazı yöneticiler bilgisayarın ve diğer teknolojik ürünlerin neler yapabileceğini keşfetme amacıyla teknolojiyi okullara sokmuşlardır.

Bilgisayarın öğretim amaçlı olarak kullanılma yollarını daha da somutlaştırmak için, bu konuyu bilgisayarları öğretme ve bilgisayarlarla öğretme alt başlıklarıyla incelemek gerekmektedir.

2.3 Bilgisayar Kaygısı

Bu bölümde; literatürde teknoloji stresi, teknoloji kaygısı, siber fobi gibi çeşitli terimlerle ifade edilen bilgisayar kaygısının, bilgisayar tutumlarını nasıl etkilediği ve bilgisayar kaygısına neden olan psikolojik ve eğitimsel nedenleri ile bilgisayar kaygısının giderilmesi konusunda yapılabilecekler ele alınmıştır.

2.3.1 Öğretmen Niteliği ve Kaygılar

Bilgisayar destekli öğretimde öğretmenler her şeyi bilen önderler ve tek bilgi kaynağı olmaktan çıkmış, bilgi kümesinin tur rehberi konumuna gelmişlerdir. Bu da gelenekçi yapıya sahip öğretmenlerde yeterlilik kazanamayacakları endişesi yaratmıştır. Öğretmenlerde kaygının asıl sebebi karizmatik ve otorite sahibi konumlarını bu alanda bilgisiz ve yetersiz kalmaları nedeniyle aktivitelerini kaybedecekleri korkusudur.

1990-1994 yılları arasında A.B.D.'de yapılan bir araştırmada okullarda teknoloji kullanımının eğitim seviyesini ve başarıyı yükselttiği, öğrenci davranışlarını geliştirdiği, öğretmen öğrenci ilişkilerini nitelikli kıldığı açıkça ispat edilmiştir (Byte Mart,1995, s.62).

Teknolojinin sınıflara girmesi ile bütün öğrenme kültürü değişmiş, öğretmenlerin eğitim felsefelerinde büyük değişimler olmuş, bu da çağa bir sebeple ayak uyduramayan öğretmenlerde değişime tepki olarak bir kaygı doğurmuştur.

Bilgisayarlı eğitimde en büyük avantaj olarak "sabırlı birer öğretmen" olan bilgisayarlar gerçek öğretmenlerde kendilerinin yerini alacağı ve daha verimli olacağı endişesine yol açmıştır. Oysa bilgisayar destekli eğitim öğretim faaliyetlerinde makineler her zaman birer araç olarak kalacaklardır. Öğretmenler bilgisayarı ilk kullanmaya başladıklarında eskiden yaptıkları her şeyi daha hızlı, verimli ve etkili yapmaya başlamışlar ama giderek eskiden yaptıklarını sorgulamaya başladıklarını söylemişlerdir. Yani bir anlamda öğrenilmiş olanın tamamen değiştiriliyor olması süreci gündeme gelmiştir. Bilgisayar destekli öğretimde her şey iyi programlandığı sürece tam, verimli ve yanlışsız olmaktadır. Ancak bu öğretmenlerin yerini bilgisayar öğretmenler mi alacak sorularını gündeme getirmiştir.

Evet, sanılanın aksine teknoloji tabi ki öğretmenin yerine geçemeyecektir. Ancak kişilerin işlevlerinin değişeceği muhakkaktır. Yeni öğretim anlayışında öğretmenin rolleri;

— Grup etkileşimi için düzenlemeler yapmak ve sürecin değerlendirilmesi için aktiviteler hazırlamak,

- Öğrenmeyi öğrencilerin ilgi ve öğrenme stilleri etrafında yoğunlaştırmak,
- Öğrenmenin sorumluluğunu öğrencilere dağıtırken yönlendirme ve danışmanlık yapmak,
- Fikirlerin tohumlarını atan, engelleri ortadan kaldıran ve motive eden bir danışman olarak davranmak,
- Öğrenme sürecini soru ve ipuçları ile desteklemek,
- İstenilen bilgiyi kullanma ve yönetme davranışları modellemek gibi davranışlar sergileyebileceklerdir (Byte Mart, 1995, s.57).

Esasında bilgisayar destekli eğitim için bilgisayarlar öğretmeni kaldırmak ya da onu pasifize etmek için değil, geliştirmek, geleneksel öğretim metotlarını iyileştirmek için bir araç olarak kullanılmaktadır.

2.3.2 Teknoloji Stresi

Broad'a (1984) göre teknolojik stres, iki belirgin ve birbiriyle ilişkili yolla kendini açıkça gösterir;

- a) Bilgisayar teknolojisini kabullenme çabasında,
- b) Bilgisayar teknolojileri ile gereğinden fazla karşılaşıldığında.

Broad daha da ilerleyerek teknolojik stresin belirtilerini ayrıntılı bir şekilde açıklamaktadır; "Bilgisayardan korkan ve ona karşı isteksiz olan kişilerdeki ilk belirti kaygıdır. Bu kaygı; çabuk kızmak, baş ağrısı, kabuslar, bilgisayarla ilgili bir şeyler öğrenmeyi reddetme veya teknolojiyi tümüyle reddetme gibi yollarla ifade edilir

2.3.3 Teknoloji Kaygısı

WeiFin "TechnoStress: Coping with technology" adlı kitabından teknoloji kaygısı ile ilgili bazı önerileri dikkate değer (Hayes, 1997): "Öğrenme çevrenizi düzenleyin. Kendinize, sizin iyi tanıdığımız ve sizi iyi tanıdığımız düşündüğünüz bir

arkadaş bulun. Ona sizin için faydalı olacağını düşündüğünüz sorular sorun. Daha sonra öğrendiklerinizi pratiğe geçirin. "Teknoloji insan ve bilgisayar arasında doğal bir hareket değildir ve bol pratik ister." Kanıtlanmış teknolojilerle işe başlayın. Çünkü teknoloji ile bazı problemler yaşayabilirsiniz. Bu yüzden denenmiş ve doğru olanları tercih edin. Aldığınız program ya da donanım parçasının size ne kadar yarayacağını düşünün. Her seferinde bir konu üzerinde yoğunlaşın. Çok çeşitli bilgilere bir defada öğrenmeye çalışmayın. İşe, bildiğiniz teknolojileri kullanarak başlayın."

2.3.4 Bilgisayar Kaygısı

Bilgisayar kaygısı; bilgisayar korkusu veya bugün ya da gelecekte bilgisayar kullanımına karşı hissedilen zor, anlaşılması güç gerginlik olarak tanımlanabilir. Ayrıca gözlemlere göre bilgisayar kaygısı, bilgisayarın tehlikeli bulan kişilerde ortaya çıkan karmaşık duygusal reaksiyonlardır (Kadhiravan ve Balasubramanian, 1999). Bilgisayar kaygısı yani siberfobi (cyberphobia) elektronik bilgi işlem sistemleri ile ilişkiye ya da ilişki beklentisine gösterilen fobik reaksiyondur (Weinberg, 1983, s.50).

Bilgisayar kaygısı "içeriği belli olan" kaygı tipidir; yani, belirli durumlarda düzenli olarak tekrarlanan kaygıdır. İçeriği belirli kaygı, duruma bağlı (geçici) ve kişisel görüş ile ilgili kaygıdan farklıdır. Bilgisayar kaygısı için tanımın yapılması ile ilgili genel bir görüş olmamasına rağmen, eğitim araştırmaları literatüründe isminin geçmesi, açıkça belirtilmese de varlığına ilişkin ortak bir kanının olduğunu gösterir (Harris ve Grandgenett, 1997, s.2).

Bilgisayar kaygısı, bilgisayar kullanımına yönelik durumluk kaygı olarak ele alınmakta ve zamanla değişmeler olacağı düşünülmektedir (Simonson ve Maurer, 1987, s.238).

Bilgisayar kaygısı taşıyan kişiler, bilgisayar kullanmaktan veya kendisinden bilgisayar kullanmasının beklenmesinden korkan kişilerdir. Sonuç olarak, hiçbir şey öğrenmemeyi tercih edebilirler, öğrenme kabiliyetleri olumsuz yönde etkilenebilir veya korku duyabilirler. Bilgisayar kaygısı taşıyanlar, bilgisayar ile karşı karşıya kalmaktan, başka bir deyimle iletişimden kaçarlar (Smith ve Kotrlık, 1997, s.1)

Bilgisayar kaygısı "kişilerin bilgisayar kullandıklarında ya da bilgisayar kullanma ihtimalini düşündüklerinde hissettikleri korku" dur (Simonson, 1987:231).

Bilgisayar korkusu pek çok insanın bilgisayar ile ilgili olarak hissettikleri, çok kuvvetli bir duygudur. Yeni ve bilinmeyene karşı duyulan korku, insanların bilgisayar kaygısını yaşamalarına neden olabilir. Genel olarak bu kaygı, bilgisayar kullanma konusunda deneyim kazandıkça ortadan kalkabilir. Kaygı ise, sayılan tüm bu duygulan kapsayan ve pek çok nedeni olan daha genel bir duygudur (Sharon, 1997, s.2).

Ayrıca Tans (1990) tarafından yapılan bir araştırmada da “anlık kaygı ile bilgisayar kaygısı” arasında yüksek bir ilişki olduğu görülmektedir.

Bilgisayar kaygısı korkuya gösterilen psikolojik, fiziksel ve sosyal huzursuzluk olarak çeşitli şekillerde tanımlanabilmesi ne rağmen, matematik kaygısı kavramına bazı yönlerden eşdeğer tutulabilir. Bu çalışmada kaygı, “bilgisayar kullanımı ile ortaya çıkan psikolojik rahatsızlık” olarak tanımlanmıştır. Bu rahatsızlık, bilinmeyen bir şeyi kullanmaktan, hata yapma veya önemli bilgilere zarar verme kaygısı olan kaynaklanabilir (Speier, Morris ve Briggs, 1997, s.1).

Bilgisayar kaygısı sırasında diğer kaygılarda olduğu gibi bazı fizyolojik reaksiyonlar ortaya çıkar. Yapılan bir araştırmada deneklerin %5'inde mide bulantısı, baş dönmesi, mide ve karın ağrısı, histeri ve soğuk terleme gibi ciddi semptomlar görülmüştür. Bu çalışmada bilgisayar terminali başındaki yöneticilerin nabız atışları ölçülmüş ve galvanik cilt tepki ölçerleriyle bilgisayar endişesi gözlenmiştir (Titus, 1983, s.45).

Bir kişinin bilgisayar ile iletişimi esnasındaki duygusal durumu, onun bilgisayardan elde edebileceği potansiyel faydalan azaltıyor ve bilgisayarın gerekli hallerde kullanımında cesaretini kırıyor, bu kişinin bilgisayar kaygısı taşıdığı söylenebilir (Kadhiravan ve Balasubramanian, 1999).

Yapılan bilimsel çalışmalar bilgisayar kaygısının çok boyutlu bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Buna göre bilgisayar kaygısı a) Bilgisayardan hoşlanma, b) Bilgisayar kullanmaya yönelik kaygı, c) Bilgisayarın topluma yönelik

etkilerine yönelik kaygı olarak adlandırılan boyutlardan oluşmaktadır (Raub, 1981).

Kaygının bazı fiziksel göstergeleri: Buz gibi olmak ya da çok terlemek, ellerin soğuk ve nemli olması, mide rahatsızlığı, boğazda düğümlenme, kalp atış hızının artması, ağlayacak gibi olma ve kol ve bacaklarda gerginliktir. "Davramışlardaki değişikliğin farkına varmak, kötü durumlardan uzaklaşmada yardımcı olur" (Buxton, 1981).

Öğretmenlerin öğrencilerde dikkat edebilecekleri bazı uyarı işaretleri de vardır. Çok belirgin olan; sırlı parlak gözler ve sertliktir (Sharon, 1997, s.1).

2.3.4.1 Bilgisayar Kaygısının Nedenleri

Bilgisayar Kaygısının oluşmasına üç unsurun neden olduğu söylenebilir. Bunlar psikolojik, eğitimsel ve işletimsel nedenler başlıkları altında toplanabilir. Şimdi bu nedenleri ayrıntılı olarak inceleyelim.

2.3.4.2 Bilgisayar Kaygısının Psikolojik Nedenleri

Her insanda olduğu gibi yöneticilerde de, tehlikeli ve gizemli gelen her şey kaygı yaratır. Kaygıyı doğuran ne tek başına gizemlilik ne de tek başına tehlikedir. Bu iki olgunun birbirine bağlanmasıdır, örgütte, yönetsel erk kaynağı, sık yer değiştirme, yarışma, amaç, görev belirsizliği, kaygı kaynağı olabilmektedir. Yöneticilerin kaygısı üzerinde yapılan araştırmalardan şu üç sonuca varılmıştır (Başaran, 1998, s.237).

- a) Kaygı, kolay işlerde edimi desteklemektedir.
- b) Zor işlerde ise kaygı, edimi düşürmektedir.
- c) Herhangi bir görevde, kaygı, edimi bir süre yükseltiyor, ama sonra edimde düşme görülüyor.

Psikolojik nedenlerden biri yönetici egolarının sarsılması tehlikesidir. Bralove'nin yapmış olduğu bir araştırma yöneticilerin, bilgisayar başında oturup tuşlara basmayı kendilerine yakıştıramadıklarını, bunun bir sekreterlik işi olduğunu düşündüklerini ortaya çıkarmıştır (Bralove, 1983, s.11).

Ayrıca; herhangi yeni bir durumla (ilk defa araba kullandığında ya da ilk defa bir gruba tanıştırıldığında) karşılaşıldığında kişiler kaygı hissederler. Aynı şekilde, bir bilgisayarın önüne ilk defa geçen bir kişi de "makinenin beklenmedik bir şey yapabileceği" ya da kendisinin "makineye zarar verebileceği" kaygısını yaşar. Yeni ve yabancı olan şeyler, ister insan olsun ister nesne isterse çevresel unsurlar, her zaman insanda kaygıyı yükseltir (Simons, 1985, s.13).

Bir başka önemli psikolojik neden ise kişisel kontrolü sürdürme ihtiyacıdır. Kişiler kendi hayatları ile ilgili kararların alınmasında (meslek seçiminde, arkadaşlarını seçerken, elbise alırken vb.) kontrolün kendi ellerinde olmasını isterler. Birçok fobi de, yaralanmaktan korkma (traumaphobia) ya da ölümden korkma (thanataphobia) gibi kontrolün kaybedilmesi kaygısıyla doğrudan ilişkilidir. Sakat kalma ya da ölüm sonucunda insanlar kontrol etme imkanlarını kaybedecekler ya da en azından yeterince kontrol edemeyeceklerdir. Bilgisayarlara yönelik olarak da benzeri bir kaygıdan söz edilebilir. Çünkü bilgisayarlar birçok sosyal alanda (yönetimsel karar verme süreçlerinde, mali planlamalarda vb.) insan kontrolü azalmaktadır (Simons, 1985, s.14).

Kaygı ılımlı olduğunda yöneticinin çalışmasına yardımcı olmakta, onu uyumsuzluğa düşürmemektedir. Bir bakıma ılımlı düzeyde olmak koşulu ile bu duyguyla insanın yaşamında başarılı olması tehlikelere karşı önlem alması için gereklilikte vardır. Ama her olumsuz duygu gibi, süregelenleşmiş ve yeğinleşmiş kaygı yöneticiyi uyumsuzluğa düşürebilmektedir (Başaran, 1998, s.237).

Yöneticilerin egolarını yaralayan bir diğer sorun da bilgisayar konusunda uzmanlaşmış pek çok kişinin yaşça küçük olmalarıdır. Yöneticilerin birçoğu kendilerinden yaşça küçük sistem analistlerine soru sormayı rahatsız edici bulmaktadır. Hatta sırf bu yüzden bazı yöneticiler satıcı firmalara gidip bilgisayarlar hakkında bilgi toplamaya çalışmaktadırlar. Egonun sarsılabilirliği psikolojik bir karakteristiktir ve bilgisayarlar bazı yöneticilerin kırılğan egolarına bir tehdit oluşturmaktadır.

Bütün bunların dışında bilgisayarların özgürlük ve kontrolü kısıtlayıcı bir başka etkisi de yöneticileri ulaşılabilir hale getirmesidir. Yöneticiler taşınabilir veya

büro tipi bilgisayarlara sahip ise zamandan veya mekandan bağımsız olarak ulaşılabilir hale gelirler, önceden telefona cevap vermeme, büroda bulunmama gibi bahanelerle kaçabildiği veya geciktirebildiği problemler artık yöneticiyi bilgisayarda bekler durumda olacaktır.

2.3.4.3 Bilgisayar Kaygısının Eğitimsel Nedenleri

Bilgisayar okuryazarlığının en belirgin ve geniş tanımı Simonsen (1987) tarafından yapılmıştır. Buna göre bilgisayar okur yazarlığı, "bireyin bilgisayarın özellikleri, yeterlilikleri ve uygulamaları hakkında bir anlayışa sahip olması kadar, sahip olunan bu bilgileri kişinin toplumdaki yerine uygun olarak üreten ve beceri dolu bilgisayar uygulamalarına uyarlaması yeteneği" olarak tanımlanmaktadır (Simonsen ve diğ., 1987, s.240).

Bilgisayarda iş yapılması istendiğinde, bilgisayar deneyimleri az olan kişiler, bilgisayar başında rahat olan insanlara göre daha fazla kaygı duyacaklardır. Wilson'a (1991) göre "bilgisayar deneyimi fazla olan kişi önemli düzeyde düşük bilgisayar kaygısı taşımaktadır." Bireyin aldığı eğitimin, onun duyduğu bilgisayar kullanma kaygısı üzerinde çok az etkisi vardır. Wilson' a (1991) göre, AD (associate degree) ve BS (baccalaureate students) öğrencileri arasında bilgisayar kaygılan açısından önemli bir farklılık yoktur.

Koohang (1986) yaptığı bir araştırmada; öğrencilerin bilgisayar kaygılan cinsiyetlerine, sınıf seviyelerine ve önceki bilgisayar deneyimlerine göre incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar, bilgisayar kaygısının direkt bilgisayar deneyimi ile ilişkili olduğunu ancak cinsiyet ve sınıf seviyesinin kaygı üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığını göstermiştir.

Drexel Üniversitesi'nin çeşitli fakültelerinde okuyan lisans öğrencileri üzerinde yapılan bir araştırmada; bilgisayarın teknolojinin bir çeşidini temsil etmesinden yola çıkılarak kişilerin bilgisayara karşı kaygılan ölçülmeye çalışılmış, ek olarak farklı bilgisayar kullanıcı düzeylerinin ve kolejlerde bilgisayar kullanımının öğrenci üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Sonuç olarak, bilgisayar düzeyi beklendiği gibi, pozitif tutumlarla ters orantılı bir ilişki göstermiştir. Ayrıca,

öğrencilerin cinsiyeti ile bilgisayar kullanımları ve bilgisayara karşı gösterilen tutumları arasında bir ilişki vardır; Bayan öğrenciler erkeklere nazaran daha negatif tutumlar içindedirler ve onlardan daha az bilgisayar kullanmaktadırlar (Campbell, Joe ve diğerleri, 1997, s.1-6).

Pek çok yönetici bilgisayarı öğrenebilmek için geç kaldığını düşünmekte ve bilgisayarları kullanmaktan kaçınmaktadırlar, özellikle bu eğitimi hiç almamış olan, bilgisayarlarla son yıllarda tanışan üst seviyeli yöneticiler bu korkuyu yoğun olarak taşımaktadırlar. Bu tip yöneticiler (gazete ve dergilerdeki makalelerde) bilgisayarların ne kadar yaygınlaştığını, okullarda öğretilmeye başlandığını, lise hatta ortaokul çağındaki çocukların program yapmaya bile başladıklarını okur ve hayrete kapılırlar.

Weinberg'in (1983) kolej öğrencileri ve yöneticiler üzerindeki araştırmasında; yaş, cinsiyet, önceki bilgisayar bilgisi, matematik kaygısı ile bilgisayar kaygısı arasında ilişki olup olmadığını araştırmıştır ve bu değişkenlerin kaygı ile önemli düzeyde ilişkili olduğu görülmüştür. Konu hakkında daha az bilgiye sahip olan yetişkinler bilgisayar ile ilişkilerinde daha fazla rahatsızlık duymuştur.

Rosen ve diğerleri (1987), öğrencinin yaşı ile bilgisayar kaygısı pozitif bir ilişki bulmuştur. Todman ve Monaghan (1995) ise bilgisayar ile ilk iletişime geçilen yaşın önemi üzerinde durmuştur.

Bilgisayar tutumlarına yönelik yapılmış bir araştırmada, bilgisayar okur-yazarlığı arttıkça bilgisayar kaygısının azaldığı ve bilgisayara yönelik ilginin arttığı belirlenmiştir (Woodrow, 1991, s.237). Ancak aynı araştırma sonuçlarına göre bilgisayar donanımlarına, yazılımlarına ve sistem uygulamalarına yönelik bilgilerin olumlu bilgisayar tutumları geliştirme açısından bir garanti oluşturmadığı da belirlenmiştir.

Weinberg ve Raub'un konu ile ilgili araştırmalarına göre; bilgisayar kaygısı ile bilgisayar bilgisi ters orantılı bir ilişki içindedir. Dolayısıyla bireylerin bilgisayar konusunda eğitilerek bu kaygılarda kurtulacağı düşünülebilir. Ancak Weinberg'm bulduğu bir diğer sonuç, bazı insanların bu problemle ilgili olarak eğitilemeyeceği

yönündedir çünkü ona göre lise ve kolejlerdeki bilgisayar eğitimi yeterli değildir (Howard, 1986, s.13).

Eğitim fakültelerinde okuyan bir grup öğrenciye verilen bilgisayar ve teknoloji eğitimi kursunun, bilişsel ve duyuşsal yönden etkilerini ortaya çıkarmak üzere yapılan bir araştırmada; ön ve son testler sonucunda, kurs boyunca bilgisayar ve teknoloji kaygısında azalma, dolayısıyla kişilerde duygusal açıdan bir rahatlık gözlenmiştir (Loehr, 1998, s.1 -6).

Gerçekte bilgisayar okuryazarlığı ya da dili, sadece bilgisayar programı yapabilmeyi bilmeyi ya da çeşitli uygulamaları, yazılımları kullanabilmeyi bilme yetisi değildir. Bilgisayar okuryazarlığı, bilgisayarla ilgili çeşitli becerilerin geliştirilmesinin yanı sıra, bilgisayarların toplumsal kullanımlarına (etkilerine, yararlarına, zararlarına vb.) yönelik olarak yeni anlayışlar, düşünceler ve yorumlar geliştirmeyi de içermektedir. Gerçekten de ancak bu şekilde bilgisayarlara karşı duyulan korku ve kaygılar giderilebilir. Bilgisayarları tanıyan yöneticiler, onların sınırlarını bilirler ve yönetim gibi kompleks bir konuda insan tecrübe ve yargısının yerini alamayacaklarının farkındadırlar. Bu yeni tip, bilgisayar eğitimi almış yöneticilerin yönetim kademelerinde görev üstlenmeye başlamasıyla bilgisayar devrimi hızlanacaktır. Ancak bu ara dönemde bilgisiz tepe yönetimi yeni yöneticilere karşı bilgisizliklerinin ortaya çıkmasından ve utanmaktansa, bilgisayarlardan ve bilişim teknolojisinden uzak kalmayı yeğleyeceklerdir ya da işletmeyi yeni yöneticilerin ellerine bırakarak uzaktan izlemeyi ve yalnız sonuçları öğrenmekle yetineceklerdir.

Bilmediğimiz bir konuyu öğrenmenin üzerimizdeki etkisini düşünürsek; birincisi, rahatlamamızı ve kendimize güven duymamızı, ikincisi sorulan sorulara yanıt verebileceğimizi bildiğimiz için çekingenlik duymamızı, üçüncüsü eğer konuya gerçekten ilgiliyse yeni bilgiler öğrenmemizi sağlar. Eğitimin, bilgisayar kaygısına etkisi düşünüldüğünde de sonuç pek farklı değildir. Eğitimin kaygı üzerindeki olumlu etkisi pek çok araştırmacı tarafından kanıtlanmıştır.

Raub'un 1981 yılındaki araştırmasında, bilgisayar hakkında daha çok şey öğrenmenin bilgisayar kaygısını hafifleteceğini bir ölçüde kanıtlamıştır. Kolej

öğrencilerinin sömestr başında ve o dönem içinde verilen bilgisayar eğitiminden sonra bilgisayar kaygılarını ölçmüş ve eğitimin, bilgisayar kaygısı kullanımı ile ilgili kaygıyı oldukça hafiflettiğini görmüştür (Howard, 1986, s.14).

2.3.4.4 Bilgisayarı Kullanma Korkusu (Makine Korkusu)

Makine korkusu farklı biçimlerde olabilir. Makinelerin çeşitlerinin çok olması ve toplum üzerindeki farklı etkileri, her makineye yönelik olarak geliştirilen korkuların sebebinin farklı kılabilir (Simons, 1985, s.15).

Bilgisayar fobisini oluşturan belirtiler genel olarak üç grupta ele alınabilir (Jay, 1981:47);

- a) Bilgisayarlar hakkında konuşmaya hatta onlar hakkında düşünmeye bile karşı olmak,
- b) Bilgisayarlara karşı korku ve kaygı duymak,
- c) Bilgisayarlar hakkında düşmanca ya da saldırgan düşüncelere sahip olmak.

Bu genel belirtiler belli şekillerde ortaya çıkabilirler. Bilgisayar fobisini oluşturan belirtilerin ortaya çıkış şekilleri çeşitli araştırmacılar tarafından belirlenmiştir. Bunlar (Fisher, 1991, s.15);

- a) Bilgisayarlarla fiziksel olarak temas etmekten korkma,
- b) Bilgisayarları bozmak korkusuyla onlara dokunmaktan korkma,
- c) Bilgisayarların varlığını inkar etme,
- d) Bilgisayardan daha iyi anlayanlardan dolayı kendini baskı altında hissetme duygusu,
- e) Makinenin (bilgisayarın) kendi yerini alacağı korkusu,
- f) İşini ya da iş tatminini kaybedeceği korkusu,
- g) Daha az insani ilişki yaşam korkusu,
- h) Bilgisayarlara karşı saldırgan olma,
- i) Algılanan rollerin değişmesi, kişinin kendisini bilgisayarın kölesi olarak değerlendirmesi,
- j) Mantıklı bir makine ile çalışmak istenmemesi (xenofobinin hafif bir şekli)

Yöneticiler bilgisayarlar hakkında bilgi ve deneyim kazandıkça bu kaygılar

yok olacaktır. Gerçekte, birçok bilgisayar, yazılımında önemli verileri koruyan, silinmelerini zorlaştıran koruma ve denetim sistemlerine sahiptir ya da önemli ve saklanması istenen bilgilerin disketler aracılığıyla yedeklenmesi olasıdır. Hatta günümüzde büyük veri saklama şirketleri bu konuda kişisel ve şirketler bazında hizmet sunmaya başlamışlardır. Böylece bilgisayar ile ilgili bütün arızalarda (donanım, yazılım vs.) daha önce bilgisayara yüklenmiş olan veriler, güven altına alınmış olurlar. Bütün bunların yanı sıra halen makine kullanma kaygısı taşıyanlar, ses ile çalışan bilgisayarlar ile bilgisayar devrimine katılabilirler.

Anlaşıldığı gibi bilgisayar deneyimi olmayan, klavye ve makine ile ilk kez karşılaşan bu yöneticiler, klavyede bir tuşu ya da makineyi açıp-kapama işlemini yapacak tuş aramaktan utanırlar. Bu durumlara düşmektense bilgisayarlardan kaçmayı tercih ederler. Bu açıklamalara dayanarak, bilgisayar kaygısının üçüncü nedeni için, daktilo yazma gibi basit işlemsel sorunlara karşı duyulan korkudur diyebiliriz. Birçok yönetici, elemanlarının yanında başarısız olmaya dayanamaz. Çoğu yöneticiler, yeni bir deneyim olacak olan bilgisayarın kullanımının utanç kaynağı olmaması için, önce evde bilgisayarla çalışarak, başarısızlıkla yalnızken savaşmayı yeğlemektedirler (Bralove, 1983, s.13).

Bilgisayar kaygısı alanındaki araştırmalar geleneksel olarak hep gençler üzerine yoğunlaşmıştır. Bir çalışmada 55 ve üzeri yaştaki yetişkinler ile 30 yaş ve altındaki gençler bilgisayar kaygı düzeyi ve bilgisayar deneyimi konularında karşılaştırılmıştır. Araştırmaya katılanlar, grafik gösterimi, bilgisayar deneyimi anketi ve iki bilgisayar kaygı ölçeğini tanımlamışlardır. Bir önceki araştırma bulgularının gösterdiği; bilgisayar kaygısı ve bilgisayar deneyimi arasındaki negatif ilişki, hem genç hem de yetişkinler için tekrarlanmıştır. Ek bulgular, yetişkinlerin gençlere daha az bilgisayar kaygısına ve daha az bilgisayar deneyimine sahip olduklarını göstermiştir. Fakat genç erkekler bilgisayarı genç bayanlara nazaran daha çok severken, yetişkin erkek ve bayanlar arasında bu konuda bir fark bulunamamıştır. Ancak, iki bilgisayar kaygısı ölçeğinden elde edilen sonuçlar arasındaki bazı farklar yetişkinler için kullanılan bilgisayar kaygı ölçeğinin geçerliliği için ileri bir araştırmanın gerekliliğini akla getirmiştir (Dyck ve Smither, 1997, s.1).

2.3.5 Bilgisayarların Eğitimde Kullanılmasında Kaygılar

Teknolojinin eğitim hayatımıza girmesiyle dünya eğitim anlayışı ve uygulamalarda köklü değişiklikler olmuştur. Bilgisayar destekli öğretim yüzyılımızın vazgeçilmez bir öğretim modeli olmuştur. Ancak bu öğretim modeline getirilen bir dizi eleştiriler olmuştur.

Bilgisayar destekli eğitimde öğretmenin değişen rollerinden dolayı kaygılan, öğrencilerin yeni öğretim modelindeki yeri konusunda kaygılar, araştırmalar sonucunda büyük ölçüde giderilmiştir. Kısaca denilebilir ki, bilgisayar destekli öğretim; öğretmenin rolleri, yeni öğretim teknikleri, yeni öğrenme stratejileri değerlendirmeye yüksek düzeyde bilişsel becerileri içeren yeni bir bakış sistem düzeyinde değişikliklere yatkınlık ve olumlu yaklaşım, teknolojinin yeni kullanım alanlarını ifade ediyor. Her ne kadar bu öğretim yoluna karşı endişeler var olsa da yeni tanıtım ve tecrübelerle bilgisayar destekli eğitim okullarımızın programlarında araç gereç olarak başköşeyi alacaktır.

2.3.6 Bilgisayar Kaygısının Giderilmesi

Bilgisayar kaygısının giderilmesin yönelik çözüm önerileri içinde tecrübe kazanmanın tek başına yeterli olmadığı açık olarak anlaşılmaktadır. Bilgisayar fobisinin belirtilerinden biri bilgisayar ya da bilgisayar benzeri araçlardan uzak durmak şeklinde ortaya çıkmaktadır. Buna göre bilgisayar fobisi olan bireyler video çalar ya da mikrodalga fırın satın almamayı tercih ederler. Aynı tarzda bilgisayar fobisi olan öğrenciler bilgisayarla çalışmak zorunda kalacaktan dersleri almaktan uzak durular ya da aldıkları dersleri bırakırlar. Bu yapıdaki öğrenciler ayrıca almak zorunda kaldıkları derslerde, duydukları rahatsızlıktan dolayı başarısızlığa sürüklenirler (Weil ve Rosen, 1987, s.180).

Bilgisayar kaygısı ile birlikte geçen bazı duygular rahatsız olma hali, hayal kırıklığı ve şaşkınlıktır. Bu duygular, daha çok, bireylerin herhangi bir konuyu anlamada başarısız olduklarını hissettikleri anlarda ortaya çıkar. Rahatsız olma, büyük hayal kırıklığı ve şaşkınlık duygulan, ancak konunun daha iyi anlaşılması ile

yenilebilir (Sharon, 1997, s.1).

Bilgisayar kaygısının yok edilmesi için bilgisayar eğitimi alan kişilerin öğrenilenlerin yararlılığına inanmaları yararlı olabilir. Konuya bu açıdan yaklaşıldığında, bilgisayarların günümüzdeki yaygın kullanım şekilleri de dikkate alınır, bilgisayarın yazılım ve donanımına, sistemine ve programlanmasına yönelik bilgilerin yararlı görülmediği varsayılabilir. Bu sebepten dolayı bilgisayar okuryazarlığının geliştirilmesi kapsamında olumlu tutumların geliştirilmesine yönelik olarak daha yararlı olanın (bilgisayarın özel amaçlı bir araç olarak kullanılması) öğretilmesi amaçlanmalıdır.

Bilgisayarla ilgili olarak duyulan rahatsızlıkların giderilmesindeki en genel yaklaşım kullanıcı dostu yazılımlarla kişinin doğrudan bilgisayarla çalışmalar yaparak tecrübe kazanmasıdır. Bununla birlikte yapılan bir çalışmada, bilgisayar tecrübesi ile bilgisayar kaygısı arasındaki ilişkinin sınanması sonucunda anlamlı bir ilişkiye rastlanılmamıştır. Bilgisayar dersleri alan öğrencilerin bilgisayar kaygılarının hiç bilgisayar dersi almamış ve tecrübesi olmayan öğrencilerden az olmadığı belirlenmiştir. Bunun ötesinde, haftada ortalama olarak 4 saat süren 10 haftalık bir ders sonunda kaygının değişmediği, bilgisayar kullanmayı öğrenmeye yönelik tutumların olumsuz bir hal aldığı ve fiziksel rahatsızlığın ise arttığı belirlenmiştir (Rosen ve Sears, 1987, s.173).

Bilgisayar teknolojisini, var olan öğretim programına bütünleştirmek zor değildir. Bilgisayar başında gramer ve konuşma yanlışları kolaylıkla düzeltilebileceğinden öğretim için de çok faydalıdır. Testler yazıcılardan alınabilir veya onunla düzeltilebilir. Bu tür bir yardım, öğretmene not okuma için çok zaman kazandırır. Sınıfa bilgisayarları getirmek zor iş değildir ancak öncelikle korkunun yenilmesi gerekir (Grassman, 1997, s.1,2).

Themes (1982:95), rasyonel-duygusal terapi, kavrama davranış değiştirilmesi ve matematik kabiliyetlerini artırma tekniği ile matematik endişesinin önemli derecede azaltılabileceğini bulmuştur. Sebastiani (1986), bilgisayar okur-yazarlığı eğitimin öğretmenler üzerindeki etkilerini araştırmıştır. Araştırma bilgisayar okur yazarlığı eğitiminin bilgisayara yönelik tutumlardaki değişmelerin sınanması üzerine

yapılmıştır. Ayrıca bilgilenme ile tutum arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Elde edilen sonuçlar bilgisayar okur-yazarlığı eğitiminin bilgisayar bilgilerini ve bilgisayara yönelik olumlu tutumları geliştirdiğini ortaya koymuştur (Sebastiani, 1986, s.154).

Sandberg-Diement, bilgisayar tecrübesi olmayanların bilgisayarlara karşı olumsuz tutumlar geliştirdiklerini ve bilgisayar yaşantılarının artırılmasıyla bunun tecrübe kazanmasıdır. Bununla birlikte yapılan bir çalışmada, bilgisayar tecrübesi ile bilgisayar kaygısı arasındaki ilişkinin sınanması sonucunda anlamlı bir ilişkiye rastlanılmamıştır. Bilgisayar dersleri alan öğrencilerin bilgisayar kaygılarının hiç bilgisayar dersi almamış ve tecrübesi olmayan öğrencilerden az olmadığı belirlenmiştir. Bunun ötesinde, haftada ortalama olarak 4 saat süren 10 haftalık bir ders sonunda kaygının değişmediği, bilgisayar kullanmayı öğrenmeye yönelik tutumların olumsuz bir hal aldığı ve fiziksel rahatsızlığın ise arttığı belirlenmiştir (Rosen ve Sears, 1987, s.173).

Bilgisayar teknolojisini, var olan öğretim programına bütünleştirmek zor değildir. Bilgisayar başında gramer ve konuşma yanlışları kolaylıkla düzeltilebileceğinden öğretim için de çok faydalıdır. Testler yazıcılardan alınabilir veya onunla düzeltilebilir. Bu tür bir yardım, öğretmene not okuma için çok zaman kazandırır. Sınıfa bilgisayarları getirmek zor iş değildir ancak öncelikle korkunun yenilmesi gerekir (Grassman, 1997, s.1-2).

Themes (1982:95), rasyonel-duygusal terapi, kavrama davranış değiştirilmesi ve matematik kabiliyetlerini artırma tekniği ile matematik endişesinin önemli derecede azaltılabileceğini bulmuştur.

Sebastiani (1986), bilgisayar okur-yazarlığı eğitimin öğretmenler üzerindeki etkilerini araştırmıştır. Araştırma bilgisayar okur yazarlığı eğitiminin bilgisayara yönelik tutumlardaki değişmelerin sınanması üzerine yapılmıştır. Ayrıca bilgilenme ile tutum arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Elde edilen sonuçlar bilgisayar okur-yazarlığı eğitiminin bilgisayar bilgilerini ve bilgisayara yönelik olumlu tutumları geliştirdiğini ortaya koymuştur (Sebastiani, 1986, s.154).

Sandberg-Diement, bilgisayar tecrübesi olmayanların bilgisayarlara karşı

olumsuz tutumlar geliştirdiklerini ve bilgisayar yaşantılarının arttırılmasıyla bunun azalacağını düşünmektedirler (Sandberg, 1982, s.67-70). Yine bilgisayar tecrübesi diyebileceğimiz bilgisayar yaşantılarının tutumlara etkisinin Levin ve Gordon (1989) araştırmışlardır (Levin, 1989, s.69-88). Levin ve Gordon öğrenciler üzerinde yaptıkları araştırmalarında, geçmiş bilgisayar yaşantılarının öğrencilerin bilgisayar tutumları üzerindeki etkilerini çeşitli değişkenler açasından incelemişlerdir. Alınan sonuçlardan biri de bilgisayar sahibi olan öğrencilerin olmayanlara oranla bilgisayarlara daha çok ihtiyaç duyduktandır.

Bilgisayarlar üzerine hazırlanmış iyi bir bilgisayar eğitimi programı bilgisayar kaygılarının giderilmesinde başarılı olabilir. Bu varsayım Weinberg'in bilgisayar kaygısını giderme konusundaki deneyimleriyle doğrulanmaktadır. Bilgisayarların çoğalmasının bilgisayara ait genel bilgi seviyesinin artmasına ve dolayısıyla siber fobinin azalmasına neden olacağı düşünmesine katılmayan Weinberg birçok kişinin bilgisayar konusunda yeterli eğitim almadıklarını, orta ve yüksek eğitim kurumlarında verilen bilgisayar eğitiminin yetersiz kaldığını ileri sürmektedir. Weinberg; siberfobinin giderilmesi için eğitimin yavaş ve derece derece arttırılarak verilmesi gerekliliğini belirtmektedir (Weinberg, 1983, s.88).

Raub'un araştırmaları sonucunda da bilgisayar eğitiminin kaygıyı azaltacağı doğrulanmaktadır. Raub, üniversite öğrencilerindeki bilgisayar kaygısını dönem başında ve bilgisayar dersinin verilmesinin ardından dönem sonunda ölçmüş ve eğitimin bilgisayarlarla ilgili işletimsel korkulan önemli ölçüde azalttığını görmüştür. Buna rağmen Raub'un önerisi bilgisayar kaygısının tedavisinin bir programlama kursu ile değil, bilgisayarlar hakkında genel bilgi veren bir giriş kursu ile başlatılmasıdır. Bu genel bilgiyi gerçek iş durumlarına uygulanabilen yüksek seviyeli yazılımlarla çalıştırma izlemelidir (Raub, 1981, s.79).

Hem matematik hem de bilgisayar kaygısının giderilmesi için uygulanan teknikler eğitim, tecrübe veya her ikisinin birden verilmesiyle problemi düzeltmenin etrafında odaklanırlar (Raub, 1981, s.95). Bu şekilde düzenlenen bilgisayar eğitimi son yıllarda ölkemizde de yaygınlaşmıştır. Çeşitli üniversiteler, Milli Eğitim Bakanlığı ve özel kurumlar çok farklı seviyelerde, farklı amaçlara ve farklı kütleye bilgisayar eğitim kursları, konferanslar ya da sergiler düzenlemektedirler. Raub'a

göre bu tip eğitim kursları kurs sürerse yeterli olmayabilir. Raub yüksek bilgisayar kaygısı olan üniversite öğrencileriyle yaptığı klinik çalışmalara dayanarak, Erickson'un insan gelişimindeki kademe teorisini bilgisayar kaygısının kademe teorisi şeklinde genişletmiştir. Bu teoriye göre bilgisayar kaygısı, intibak sürecinde oluşan heterojen bir korkular setinden meydana gelir. Teorideki beş basamak, bilgisayara yabancılaşma, bilgisayarın toplum üzerindeki etkileri, bilgisayarın kişisel hayat üzerindeki etkileri, bilgisayara intibak ve bilgisayar eğitiminin alınmasıdır. Kısaca teori, bilgisayar kaygısının giderilmesi işlemini, klasik çözümleme, değiştirme ve tekrar dondurma sırasındaki adımları gerektiren bir işlem olarak modellemektedir. Raub'un teorisi açıkça belirtmektedir ki, bilgisayar kaygısı tedavisinin etkili olabilmesi için tedavinin geniş bir zaman sürecinde yapılması gerekir (Raub, 1981, s.79).

BÖLÜM III – ARAŞTIRMA

Bu bölümde; araştırmanın problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, denenceler, sayılılar, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sınırlamalar, terimler ve tanımlamalar yer almaktadır. Ayrıca araştırmada kullanılan model, evren ve örneklem, verilerin toplanması ile ilgili yapılan çalışmalar, verilerin işlenmesi ve araştırmada kullanılan istatistik teknikler açıklanmaktadır.

3.1 Problem

Yönetim bir işi çekip çevirmek, idare etmek sanattır. İnsanın varolduğu günden beri, sosyal ve ekonomik muhtevası ile en küçük toplum olan ailenin yönetiminden tutun da bütün toplulukların çekip çevrilmesi, işlerinin düzenli şekilde ve istenen amaca ulaşılacak biçimde yapılması, idare edilmesi olagelmıştır.

Tarih boyunca, insanlar zorla, baskıyla ve çoğunlukla karın tokluğuna çalıştırıldıklarından yönetim sorun olmamıştır. Ancak, yönetimde başarılı olmak için sadece otoriter olmak genellikle yeterli sayılmıştır. Hatta yöneticilik, çağlar boyunca doğuştan gelen ve babadan oğula geçen bir imtiyaz olmuştur. Ama bugün, her yönetici; ekonomik, sosyal ve siyasal yönden baskıcı bir ortamda, dış etkiler altında ve güçlü bireyler karşısında gerçekten zor durumdadır.

Çağımızda yönetim bir bilim ve sanattır. Çünkü yönetici, teşkilatta mevcut kaynakları en iyi biçimde kullanma ve insanları etkili ve verimli bir şekilde çalıştırma görev ve sorumluluğundadır. Bu nedenle yönetim daha çok, insan yönetme sanatı ve bilimidir.

Başarılı yönetici, işlerini iyi organize edebilen, sorumluluk sahibi, davranışlarında tutarlı, risk alabilen, sorun çözme yeteneğine sahip, ekip çalışmasına önem veren, zamanını iyi kullanabilen ve kendini geliştiren yöneticidir (MEB Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, 2000, s.23,27).

Bir işin yapımında araçlar ne denli iyi olursa olsun bu araçları kullananlar yetersiz olduğunda işin başarıyla tamamlanması olanaksızdır. Ama ustasının elinde hem kötü araçlar iyileşir hem de işin yapımındaki başarı düzeyi artar.

Okullarda da aynı duruma rastlanır. Bunlar, ne denli güzel binalara, iyi eğitim araç-gereçlerine ve kaliteli öğretmenlere sahip kılınırsa kılınırsın, kötü yöneticilerin işbaşına getirilmesiyle, yönetimin ve eğitimin amaçlarını gerçekleştirmede yetersizleşmeye başlarlar. Oysa bunun tersi olduğunda, kötü koşullar altında bile iyi yöneticilerin yönetiminde okullarda başarılı sonuçların elde edildiği görülebilmektedir (Başaran, 1998, s.171).

Eğitimin yapısı ve niteliği gereği okul demokratik bir yaklaşımla yönetilmelidir. Ayrıca esnek yapılanmış ilişkiler, katılımcılık ve empatik iletişim okul yönetiminin en önemli özellikleridir. Çünkü okul, öğrencilerin demokratik yaşamın gereklerine uygun sağlıklı birer kişilik yapısı geliştirmelerine yardımcı olmak durumundadır. Bu nedenle okul yönetimi öğrencilerin gereksinimleri ile toplumsal yaşamın gereklerini uyumlaştırabilmelidir (Izgar, 2001, s.76).

Çağdaş yöneticiler yönetimde insancıl, toplumcu, özgürlükçü ve hoşgörülü olmak durumundadır. Artık yöneticilerin eski otoritesi kalmamıştır. Çoğunluk, otoriter yöneticilerden hoşlanmamaktadır. Yöneticiler, astlarından ve toplumdaki gerekli saygıyı ancak işlerindeki davranışlarıyla, başarılı ve yararlı çalışmalarlarıyla sağlamak zorundadır. Artık, yönetici unvanı taşımak ve yönetici mevkisinde oturmak, her sözün dinleneceği ve her emrin yerine getirileceği anlamına gelmemektedir. Yönetici, etkili ve verimli yönetimiyle ancak saygın hale gelmekte ve başarılı olmaktadır (MEB Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, 2000, s.24).

Yönetici okulun amaçlarına ulaşması için gerekli olan madde ve insan kaynaklarının sağlanmasından ve bu kaynakların en verimli biçimde kullanılmasından sorumlu olan kişidir. Yöneticinin temel görevi okulu eğitim programlarında yer alan amaçlarına uygun olarak yaşatmaktır (Izgar, 2001, s.70).

İyi bir okul yöneticisi dış görünümüne özen göstermeli, sağlıklı ve dinç olmalı, özel yaşantısını düzene koymalı, açık, samimi, ileri görüşlü, yüksek moral

içinde olmalı, olayları, yönetimdekileri kontrol altında tutmalıdır. Yöneticilerin dikkat etmeleri gereken bir husus da personelle ve çevresiyle iyi bir ilişki içinde olmasıdır. Gerektiği zaman yönetim süreçlerinden yararlanabilmen, birlikte çalıştığı iş görenlerle sağlıklı ilişkiler kurabilmeli, okul ve çevre arasında ilişkiler kurup güçlendirebilmelidir (Izgar, 2001, s.75).

Bir yöneticinin verimliliği, verdiği kararların sayısı ve isabet derecesi, politika oluşturma ve planlamayı eyleme dönüştürebilme yeteneği, çalışanları yönlendirme başarısı, insan ilişkilerinin düzeyi, denetim gücü ve kendini geliştirebilme becerisi ile ölçülebilir.

Yöneticilerin verimliliğinin olumsuz yönde etkilenmesi yetki devretmemekten kaynaklanmaktadır. Yetki devrinin gerçekleşmemiş olması yöneticilerin kendilerini geliştirememelerine neden olmaktadır. Bu durum da yöneticilerin zamanla yıpranma ve yetersizleşme ile karşı karşıya kalmalarına sebep olmaktadır (MEB Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, 2000, s.28).

Yöneticilerin kimliğini açık seçik ortaya koyacak ortak bir görüşe ulaşmak olanaksızdır. Bir okulda çalışan tüm öğretmenlerin kafalarında bir yöneticinin nasıl bir insan olması gerektiğine ilişkin değişik fotoğraflar vardır. Bu fotoğrafların birleşen tek yönü, bir yöneticinin yönetilenlerden daha farklı kimi yetenek ve yeterliklere sahip olması gerektiğidir. Başka bir deyişle yönetilen bir kişi kendisini yöneten kişinin yönetimde kendisinden daha iyi olmasını beklemektedir (Başaran 1996, s.171).

Yönetici, yönettiği kişilerden ortalama olarak daha zeki olmalı, onlarla iyi ilişki ve iletişim kurabilmeli, yönetimde onlardan daha yeterli olabilmeli, okulun amaçlarına onlardan daha yüksek ilgi duyabilmeli ve güdülenmeli, astlarının gücünü değerini iyi bilip onları yerli yerinde değerlendirmelidir. Ayrıca, Yönetici yönetime elverişli bir ortam oluşturmaya yeterli olmalı ve astların kendileri ile ilgili yönetim işlerine katılmalarını sağlayabilmelidir (Başaran, 1996, s.176,177).

Eğitim yöneticisinin yeterliliği hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimi ile doğrudan ilişkilidir. Zaman zaman kişinin aldığı eğitim iş hayatında karşısına çıkan

sorunları çözmeye yetersiz kalmaktadır. Bu yetersizlik kişisel başarısızlık hissini de beraber getirmektedir (Izgar, 2001, s.16).

Bir yönetici hangi yolla yönetici olursa olsun, yönetimde yeterli olmalıdır. Yönetim yeterliliği, yönetim kavram ve kuramlarında, yönetim teknolojisinde ve insan ilişkilerinde bilgili, becerikli olmayı ve olumlu tutum göstermeyi gerektirir. Yöneticinin yeterli olacağı konular, okulun yapısını kurma ve yenileştirme, yönetim işlevleri ve yönetim sürecidir. Yönetici, alanın ve konunun gerektirdiği düzeyde yeterli olmalıdır.

Artık birey hangi meslekten olursa olsun, hangi toplumsal konuma ve etnik gruba ait olursa olsun, kendini daha iyiye götürme sorumluluğunu gerçek anlamda üstlenirken, şu soruyu kendine hep soruyor olacaktır; "Kendimi yeterince geliştirebiliyor muyum?" (Fındıkçı, 1995, s.10)

İnsanlar yüzyıllardır bir erdemlik çabası olarak bireysel gelişmeyi yaşamaktadır. Bugün kendini geliştirme konusunda yeni olan şey kendini geliştirmenin tüm bireyler için bir sorumluluktan öte zorunluluk haline gelmesi olmuştur ve artık bugün kendini geliştirme yaşamın tüm alanlarını kapsayan bir bireysel ve toplumsal ihtiyaç konumundadır. Bu bağlamda kendim geliştirme yaklaşımı mesleki açıdan ele alındığında, özellikle yöneticiler için son derece gerekli bir yaklaşım olduğu söylenebilir. (Gençtan, 1984, s.209)

Yaşadığımız çağ değişim çağıdır ve yaşama yön veren en belirgin niteliklerden biri de değişimdir. Değişimin günümüzde ki asıl etkileyici yönü de değişimdeki hızdır. Yaşadığımız değişimlerdeki hız geçmişle kıyaslanamayacak derecede artmıştır. Böylece birey, kendi yaşamında hızlı bir biçimde gerçekleşen değişim ve gelişmelere uyum sağlayabilmek için eski çağlara oranla daha çok çaba harcamak zorunda kalmaktadır. Bu durum bireyde bir gelişim ve değişim bilincinin varlığını gerekli kılacak niteliktedir. Bireyde oluşacak böyle bir bilinç, yaşanan değişim ve gelişmelerin bireyin özüne uygun bir biçimde ele alınmasına zemin oluşturacaktır. Her değişimin gelişim sayılamayacağı gerçeği bu bilincin önemli bir yanını oluşturur. O halde gerçek gelişim, bireyin çevresindeki değişimlere körü körüne uymasından çok bunların bir parçası olmak anlamı taşımaktadır (Fındıkçı,

1994, s.82).

Yaşı, sosyal konumu, mesleği ve aldığı eğitim ne olursa olsun bireylerin kendilerine en gerekli olanlardan başlamak üzere yeni bilgileri edinme ihtiyacı içinde oldukları söylenebilir. Çevresinde olup bitenleri bilme ihtiyacı bireyin kendini geliştirme ihtiyacını ve bu ihtiyacı karşılama çabasını beraberinde getirmektedir. Ayrıca her birey kendisi için gelecekte en iyi olanı bugünden hazırlamalı ve kendisini bu yönde geliştirme sorumluluğunu almalıdır (Fındıkçı, 1995, s.10).

Bilgi hızlı bir biçimde üretilmekte, hemen kullanıma sunulmakta ve çok hızlı bir biçimde eskimektedir. Bu gerçek karşısında bireyin işinde gelişmesi için bilgiyi aktif bir biçimde izlemesi önemlidir. Bugünün hızlı ve karmaşık yaşamı bireylerin hızlı ve etkin bir öğrenme davranışı göstermesini gerektirmektedir. Birey kendini geliştirerek içinde yaşadığı toplumun gelişmesine katkıda bulunur. Bu katkı; kendi kapasitesini genişletmek, daha nitelikli işler yapmak ve toplumsal konulara duyarlılık geliştirmek şeklinde olacaktır. Böylece, iş ve sosyal yaşamında daha etkin rol oynayabilecektir (Torun, 1996, s.11).

Yöneticinin yaşı onun gelişmesini etkileyebilir. Bireyler olgunlaştıkça ilgi duydukları konuların alanı ve çeşitliliği giderek daralır ve birey kendini değişmeyen bir ilişkiler ağının içinde bulur. Çeşitli iş alışkanlıkları ve tarzlar yerleşir. Geçmiş deneyimlerin niteliğinin yeni öğrenmelerin gerçekleşmesinde etkisinin var olduğu bilinmektedir. Bu etkinin olumlu ya da olumsuz gerçekleşmesi söz konusudur. Olumsuz geçmiş deneyimler, yöneticinin yeni düşünce ve davranışlar kazanmasında etkili bir bireysel engel olarak kabul edilmektedir (Torun,1996, s.100).

Yönetici kendisini geliştirmesi gerektiğine inanmıyorsa doğal olarak gelişemeyecektir. Ayrıca, yöneticinin kendisini geliştirmesiyle içinde bulunduğu okulun gelişmesi arasındaki ilişkiyi kavrayamaması da onun gelişmesinde olumsuz bir etki yapmaktadır.

Yöneticinin gelişme kavramına bakış açısının önemli cı.gel oluşturduğu bir diğer olgu da, yöneticide hakim olan geliştirmenin okulun sorumluluğu olduğu yönündeki inançtır. Bu anlayışa sahip bir yöneticide, şüphecilik, problemlere sahip

çıkma isteksizliği, otorite kullanma isteksizliği, sorumluluğu başkasına atmak, gerekli riskleri almamak gibi davranışlar ortaya çıkar (Williams, 1989, s.1116).

Yönetim bir meslektir. Her meslekte olduğu gibi yöneticinin de kendi mesleğinde uzmanlaşması beklenir. Uzmanlaşma, bir yöneticinin, yönetimdeki yeterliliğini etkili ve sürekli olarak artırmasıdır.

Uzmanlaşma, yönetim bilimlerindeki ve ilgili bilimlerdeki yenilikleri sürekli izlemeyi, öğrenmeyi ve uygulamayı gerektirir. Bu çaba, yöneticinin eskimesini önleyerek onu çağcıl yönetici yapar. Ayrıca, uzmanlaşan bir yönetmen yönetsel erkini sağlıklı kullanabilmesi için beden ve ruh sağlığının da yerinde olması gerekir. Ters olduğunda, yönetsel erk gibi güçlü bir araç, çalışanlara ve okula büyük zararlar verebilir (Başaran, 1998, s.100).

İnsanın kendini tanıması en önemli sorumluluğudur. İnsan, kendine, ailesine, çalıştığı kuruma ve toplumuna karşı görevlerini yapmak ve haklarını kullanabilmek için, ne değerinde gücünün olduğunu bilmek zorundadır. İnsan kendi gücünün derecesini bilmediğinde, kimi kez gücünün üstünde işlere sarılarak, başarısız olur. Kimi kez de gücünün yetebileceği işlerden çekilerek elde edebileceklerinden yoksun kalır (Başaran,1998, s.103).

Yönetsel eskimişlik, yönetim makamına atandığında yönetimde yeterli olan bir kişinin giderek yönetsel etkililiğini yitirmesidir. Bu tür yöneticiye eskimiş yönetici denir. Ama bir kişi yönetime atandığında yetersiz ve görevi süresince yetiştirilmemiş ise bu yönetici başından sonuna dek yetersiz yöneticidir (Başaran, 1998, s.101).

Yöneticilerin eskime konusundaki bilinçliliği önemli bir olgu özelliği taşır. Yöneticilerin bazıları kendilerinde oluşan eskimeyi fark etmeyebilir. Bazıları ise, eskidiğinin farkında olmakla birlikte buna bir çözüm bulmaya yönelmeyebilir. Bazı yöneticiler de, kendilerindeki eskimenin farkında olmakta ve okulun kendilerine yardım etmesini beklemektedir (Akat, 1983, s.13).

Yöneticinin deneyimi kadar eğitimine de gereklilik vardır. Eğitilmiş, yeterliği üstün yöneticiler de zamanla eskiyebilir. Yönetsel eskimişliğin hem kişisel hem de

örgütsel nedenleri vardır. Hizmet içi eğitim ve yöneticinin kendini sürekli yetiştirilmesi, yöneticiyi eskimişlikten koruyabilir (Başaran, 1998, s.85).

Yöneticinin yönetsel eskimişlikten korunması, eskiyip eskimediğini bilmesine ve kendini sürekli yenileştirme çabasına bağlıdır. Çoğu yönetici, günlük işlere boğazına kadar batmış olduklarından, yönetsel eskimişliklerinin farkına varamazlar. bazı yönetici ise, yönetsel eskimişliklerinin farkında olsalar bile, kendilerini yenileştirmeye üşenirler. Bu yöneticiler eskimişliklerini, yönetsel erklerini de kullanarak, değişik savunma davranışlarıyla kapatmaya çalışırlar (Başaran, 1998, s.103).

Yöneticilerin mesleklerinde eskimeyle karşı karşıya kalma olasılıkları, onların kendilerini geliştirmelerini gerekli kılmaktadır. Bu bağlamda, yöneticilerin öncelikle eskimeye uğramamak için kendilerine ne gibi katkılarda bulunabileceklerini ortaya koymaları, yeni teknolojiler, uygulamalar ve düşünceler karşısında kendilerini sürekli olarak yenilemeleri gerekmektedir. Ayrıca örgütlerinde, yöneticilerin eskimesini önlemek için onların kendilerini geliştirme yönünde teşvik etmeleri, sağlıklı kariyer geliştirme sistemi, eğitim ve geliştirme programları gibi uygulamaları ortaya koymaları zorunlu hale gelmektedir (Akat, 1983, s.13).

Okulu diğer kurumlardan ayıran özellik, insan üzerinde çalışması ve onu farklılaştırma yeteneğidir. Okulun ayrıcalıklı, etkili ve özel konumu, aynı zamanda okul yöneticiliğini de ön plana çıkartmaktadır. Okul yöneticiliği, bir meslek olarak ele alınıp, okul yöneticileri bilimsel yöntemlerle yetiştirilmelidir.

Okul yöneticisi, bulunduğu okulda iyi rehberlik edilirse, birçok öğretmeni yönlendirebilir. Alanında gelişmesini ve verimli çalışmasını sağlayabilir. Eğitim ve öğretimi yenileştirmeye, çağın gereklerine uygun öğrenci yetiştirmeye yönlendirebilir. Bunların uygulanabilmesi için okul yöneticisinin çağdaş kriterlere uygun biçimde yetişmiş olması gerekmektedir (<http://yayim.meb.gov.tr /yayimler/agustos/ 14.htm>).

Günümüzde eğitim yönetimi ve yönetici yetiştirme, önceden hazırlama alanında herhangi bir eğitim kurumu mevcut olmamakla birlikte, bilindiği gibi

genelde öğretmen olarak işe başlayan eğitimcilerimiz arasından, hizmet sırasında başarı gösterenlerin bu görevlere getirildiği daha sonra da iş sırasında, amatörlükten profesyonelliğe doğru, yaparak-yaşayarak yetiştirildiği, hizmet içi eğitim imkanlarından yararlanılarak bilgi ve becerileri oranında yeni tecrübelere ulaştığı, hizmette başarısının bu tecrübesi ile orantılı olduğu bilinmektedir.

Yöneticinin kendisini geliştirerek yenilemek için; alanı ile ilgili mevzuatı, kaynakları ve gelişen teknolojiyi takip etmeli, hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılmalı, işletme ve sanayiden bilgi akışı sağlamalı, günlük gazeteleri ve aktüaliteyi takip etmeli, görgü ve bilgi artırıcı sosyal faaliyetlere katılmalı, ilmi konferans, toplantı ve sempozyumları takip etmeli, sportif faaliyetler hakkında bilgi edinmeli, çalışan personelini takip etmeli, yurt içi ve yurt dışı geziler yaparak, gözlemlerini çalışanlarına aktarmalıdır (MEB Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, 2000, s.34).

Yönetici, okulun işleyişini daha iyi hale getirmek için kendisini geliştirmeye yani değişime istekli olmalı, çalışan personelinden her zaman bir adım ileride olmalıdır. Gelişen teknolojiyi yakından takip etmeli, çağa ayak uyduran bir yönetici olmalı. Okulu geliştirmeye yönelik çalışmalar yapmalıdır. Bu şekilde okulda çalışan personeline de istekli çalışma ortamı oluşturacaktır.

Her okulda olduğu gibi yöneticinin yetersiz olduğu mesleki konularda durumu kabullenip eskimişlikten korunmak için kendisini yetiştirmesi, yenilemesi gerekmektedir. Böylece sorumluluklarına sahip çıkmış olacak ve eğitimin kalitesinin artmasına zemin hazırlayacaktır. Bu nedenle, yönetici eskimişliğinin okul gelişimine etkisinin ne düzeyde olduğu belirlenmeli ve çıkarılan sonuçlara göre önlemler alınıp çözümler üretilmelidir.

Bilgisayarlar çok çeşitli amaçlar doğrultusunda insanlığın yaşantısına hizmet veren; matematiksel ve mantıksal işlemleri çok kısa zamanlarda yapabilen, gelişmiş insan beyninin modern insan hayatına getirdiği hiç şüphesiz en önemli üründür. Kısa bir zaman sürecinde bilgisayarlar insan hayatının vazgeçilmez birer unsuru haline gelmiş bulunmaktadır. Hızla gelişen teknolojiye ayak uydurmak adına insan hayatında bu kadar önemli bir yeri olan bilgisayarlar; eğitimde, yönetimde,

ticarete, aklımıza gelen her türlü işlemde zamandan, insan gücünden ve maliyetten çok daha ekonomik olan nitelikleriyle kullanılmaktadırlar.

Ancak teknoloji hayatında bu kadar büyük ilerlemeler yaşanmasına rağmen, insanların içinde buldukları ortamlardaki psikolojik durumları sebebiyle, kendi eserleri olan bilgisayarlara hükmetme güçlerini dahi, bilgisayarların başındayken bu güçlerinden tereddüt edebilecekleri bir durum haline getirmiştir. Bireyin içinde bulunduğu stresli durumdan dolayı hissettiği sübjektif korku olan durumluk kaygı (anksiyete) ve bireyin içinde bulunduğu durumları genellikle stresli olarak algılama ya da stres olarak yorumlama eğilimi olan sürekli kaygı durumlarına bilgisayarlara karşı içinde buldukları olumsuz tutumlarda eklenince ortaya istemediğimiz sonuçlar çıkabildiğini görmekteyiz.

İnsanların çoğu bilgisayarlara çeşitli nedenlerden dolayı korku ile yaklaşmakta, bilgisayara zarar verme endişesi ile pek çok kez bilgisayarlara dokunamamaktadırlar. Bireylerin genel anlamda varolan anksiyete durumlarının da bununla ilgisinin olup olmadığı, ayrıca bilgisayarlara yönelen bu yanlış tutumların nedenlerinin de neler olabileceği merak edilen konulardır.

Okulun verimlilik düzeyinin artırılmasında özellikle okulun gelişimi büyük önem taşımaktadır. Bu araştırma da, okulların teknolojik yeterlilikleri ile yöneticilerin kendilerini çağın teknolojisine ayak uydurup uyduramadığını tespit etmek amaçlanmaktadır.

3.2 Problem Cümlesi

Okulların teknolojik yeterliliğe ulaşmış durumda olup olmadıklarının ve okul yöneticilerinin çağın teknolojilerini yeterince kullanabildiklerinin araştırılması.

3.3 Amaç

"Okul yöneticilerinin Bilgisayar tutumları ile okulların teknolojik yeterlilikleri" konulu bu çalışmada aşağıdaki soruların cevaplan verilmeye çalışılacaktır:

- 1. örneklem grubunu oluşturan Resmi Okullarda görev yapan yöneticilerin kişisel özellikleri nedir?**
- 2. Resmi Okulların teknolojik olarak yeterli midir?**
  - 2.1. Okullarda teknolojik araçlar nelerdir?
  - 2.2. Teknolojik araçlar okul yapısına göre değişiyor mu?
  - 2.3. Teknolojik araçlar öğretmen ve öğrenci sayılarına göre orantılı mı?
  - 2.4. Çevre okula yardımcı olmakta mı?
- 3. Resmi Okullarda görev yapan yöneticilerin bilgisayar tutum düzeyleri ile ilgili amaçlar:**
  - 3.1. Resmi Okullarda görev yapan yöneticilerin genel bilgisayar tutum düzeyleri nedir?
  - 3.2. Resmi Okullarda görev yapan yöneticilerin "bilgisayara ilgi duyma" düzeyleri nedir?
  - 3.3. Resmi Okullarda görev yapan yöneticilerin "bilgisayar kaygı" düzeyleri nedir?
  - 3.4. Resmi Okullarda görev yapan yöneticilerin "bilgisayar kullanma" düzeyleri nedir?

Okullarımızda yer alan pek çok bilgisayarın bazı engeller sonucunda kullanılamaz olduğunu duyuyor ve yaşıyoruz. Devasa adımlar atarak teknolojiyi hızla yakalamak zorunda olduğumuz halde, büyük bir enerji ve zaman kaybı olarak nitelendirebileceğimiz bu durumun ortadan kalkması kaynakların akıllıca kullanılması ve ülke geleceği açısından çok büyük bir önem taşımaktadır.

Tüm bu sorunların dışında içinde yaşadığımız çağa "Bilgi Çağı", bu çağın gereklerini yerine getiren toplumlara ise "Bilgi Toplumu" adı verilmektedir. Ancak; ülkemiz ve toplumumuz bu çağın gereklerini yerine getirmekten oldukça uzak görünmektedir. Ekonomik, sosyal ve kültürel yönlerden güçlü ve modern bir toplum yapma, ayakta tutma ve değişen dünya şartları içinde hak ettiği yeri alabilme ancak

ve ancak eğitimle sağlanabilir. Bunun gerçekleştirilebilmesinde ise eğitimciler ve eğitimi yönetenlere Önemli görevler düşmektedirler. Eğitimin iyi yönetilebilmesi için, bu alanda yeterliliğe sahip yöneticilerin varlığı gerekir. Eğitim sorunlarına duyarlı, sorunları ve çözüm yollarını bilen bu konuda üzerine düşecek görevleri yerine getirecek eğitim yöneticilerinin, eğitimcilerin ve öğretmen adaylarının varlığı gelecek açısından ümit ışığıdır (İlgar, 1996, s.3).

Bilgisayarlar ve bilgisayarların eğitim sürecinde kullanılması ile ilgili pek çok araştırma bulunmasına rağmen konunun çok boyutlu olduğu düşünüldüğünde eğitimcilerimizin ve yöneticilerimizin bilgisayarlara karşı varolan tutumları ile içinde buldukları kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiyi tespit etme açısından, yapılan araştırmaların yeterli olmadıkları görülmektedir.

Tüm bunlardan yola çıkarak yapmış olduğumuz çalışmada; yöneticilerimizin kaygı düzeyleri ile bilgisayar tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

3.4 Önem

Araştırmadan elde edilecek bulguların;

1. Teknolojik araçlardan tüm okullara adaletli bir dağıtımın yapılmasına ,
2. Yöneticilerin yeni politikalar geliştirmelerine,
3. Yöneticilerin uygulamalarını gözden geçirmelerine,
4. Eğitim uzmanlarının yeni araştırmalar yapmalarına ışık tutacağı umulmaktadır.

3.5 Sayıtlar

Araştırmanın temel sayıtları şunlardır:

1. Örneklem, evreni temsil etmektedir.
2. Denekler, sorulara samimi cevaplar vermişlerdir.

3.6 Sınırlılıklar

Araştırmanın sınırlılıkları şunlardır:

1. Araştırma, 2004-2005 öğretim yılında görev yapan okul yöneticileri ile sınırlıdır.
2. Örneklem, İstanbul ili Kağıthane ilçesindeki ilk ve orta öğretim okulları ile sınırlıdır.

3.7 Terimler Ve Tanımlar

Bu araştırmada sıkça kullanılan ve açıklanması gereken terim ve tanımlar şunlardır.

Okul : Türlü bilgi, beceri ve alışkanlıkların belli amaçlara göre düzenli bir biçimde öğretildiği ve kazandırıldığı eğitim kurumudur (Oğuzkan, 1993, s.99).

Okul Örgütü : Yönetici, öğretmen, öğrenci ve ilgili başka görevlilerin içinde gerekli okul çalışmalarını sürdürdükleri yapı, çerçeve ya da düzendir (Oğuzkan, 1993, s.101).

Okul Yöneticisi : Bir Okulda, amaçların yerine getirilebilmesi için iş görenleri örgütleyen, emirler veren, çalışmalarını yönlendirip, koordine eden ve denetleyen kişilere okul yöneticisi denir (Gürsel, 1997, s.91).

Yönetmel Eskimiştirik : Yönetim makamına atandığında yönetimde yeterli olan bir iş görenin giderek yönetmel etkililiğini yitirmesidir (Başaran, 1998, s.101).

Yönetmel Erk : Örgütün amacını gerçekleştirmek için kaynakların kullanılmasını sağlayan soyut bir güçtür. Yasal, makam, uzmanlık ve kişisel erklerin birleşimidir (Başaran, 1998, s.85).

Hizmet İçi Eğitim : Bir işyerinde çalışan kişilerin, işin gereği olan yeterlilikleri kazanması için eğitilmesidir. Eğitim sisteminin genel nitelikte verdiği eğitimin.eksik yönlerini hizmet içi eğitim tamamlar (Başaran, 1996, s.105).

Bilgisayara İlgi Duyma : Bilgisayar sahibi olmayı istemek, bilgisayar kullanmayı istemek, bilgisayarlarla ilgili etkinliklerde (konuyla ilgili yazılar okumak, sergilere gitmek vb.) yer almayı sevmek gibi boyutlardaki tutumları içermektedir (Deniz, 1994, s.6).

Bilgisayar Kaygısı : Bilgisayarlardan, bilgisayarlarla ilgili her türlü etkinlikten, bilgisayarların kişisel ve toplumsal etkilerinden çekinme, korkma gibi tutumları içermektedir (Deniz, 1994, s.6).

Bilgisayarların Eğitim Öğretimde Kullanılması : Bilgisayarların eğitim öğretimde kullanılmasının gerekliliği, öğrenciye ve öğretmene sağladığı yararlar ve zararlar ile ilgili tutumları içermektedir (Deniz, 1994, s.6).

Tutum : Bireyin sahip olduğu değerler dizgesine bağlı olarak bir simgeyi, bir nesneyi, bir kişiyi ve dünyayı iyi ya da kötü, yararlı ya da zararlı yönleriyle algıladığı bir ön düşünce sistemidir (Tolon, 1985, s.259).

Bilgisayar Tutumu : Bireyin bilgisayara, bilgisayar kullanımına, bilgisayar kullananlara ve bilgisayarların toplumsal ya da kişisel etkilerine yönelik olarak sahip olduğu düşünce, duygu ve davranışlardır. (Marcoulides, 1991; Loyd ve Gressard, 1984).

Sürekli Kaygı : Stres yaratan durumun tehlikeli ya da tehdit edici olarak algılanması ve bu tehditlere karşı durumluk duygusal reaksiyonların sıklıklarının, yoğunluğunun artması ve süreklilik kazanmasıdır (Özgüven, 1994, s.324).

Durumluk Kaygı : Durumdan duruma yoğunluğu değişen, sürekli olmayan durumlara bireyin gösterdiği geçici duygusal reaksiyonlardır (Özgüven, 1994, s.323).

Bilgisayar Destekli Öğretim : Öğretmen de dahil, diğer ortamlar aracılığı ile yapılan öğretimin; kendine özgü potansiyelini işe koşmak suretiyle, bilgisayar tarafından desteklenmesidir.

3.8 Araştırma Yöntemi

Bu araştırmada; okulların teknolojik imkanları ile okul yöneticilerinin güncel teknolojileri kullanma yeterliliklerini ölçecektir. Bu nedenle araştırmanın yürütülmesinde tarama modeli kullanılmıştır.

3.9 Evren Örneklem

Araştırmanın evrenini; İstanbul ili Kağıthane İlçesi sınırları içinde yer alan 58 ilköğretim ve ortaöğretim kurumları ile bunların yöneticileri oluşturmaktadır.

Belirtilen evrenden tesadüfi örneklem yöntemi ile seçilen 58 ilk ve ortaöğretim kurumundan ankete cevap veren ve anket sonunda elenen anketler sonunda kalan 77 yönetici araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

3.10 Verilerin Toplanması

Araştırma verilerinin toplanması için gerekli literatür taraması yapıldıktan sonra araştırmacının deneyimlerinden, uzman görüşlerinden ve yapılmış araştırmaların bilgi toplama ölçeklerinden yararlanılarak bir anket formu geliştirilmiştir. Bu anket formu geliştirilerek, 6 öğretmene uygulanmıştır. Anlaşılabilirliği test edilip gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra anket formu çoğaltılarak örneklem grubundaki deneklere uygulanmıştır.

Anket üç ayrı bölümden oluşmaktadır. Kişisel bilgiler bölümünde araştırmacı tarafından hazırlanan ankette okul yöneticilerinin görevi, cinsiyeti, meslekteki hizmet yılı, idari görevdeki hizmet yılı ve branşına ait 5 soru yer almaktadır. Bu anketten elde edilen bilgilerden yararlanılarak yöneticilerin demografik özellikleriyle, teknoloji kullanma düzeyleri arasındaki ilişki ve yine yöneticilerin demografik özellikleriyle okullarındaki teknolojik imkanlar arasındaki ilişki araştırılmıştır. Okul Bilgileri bölümünde okulun teknolojik imkanlarının tespiti için 15 soru bulunmaktadır. Yöneticinin güncel teknolojiyi kullanma düzeyinin belirlenmesine yönelik 10 soru bulunmaktadır.

Anketin ikinci ve üçüncü bölümlerinde bulunan toplam 25 soru ikili ve beşli dereceleme ölçeği şeklinde düzenlenmiş olup, her bir sorunun karşısına yanıt seçenekleri olarak Evet-Hayır ya da 1=(Hiç bir zaman), 2=(Çok az zaman), 3=(Bazen), 4=(Çoğu zaman), 5=(Her zaman) anlamını taşıyan derecelendirme ölçeği konmuştur.

3.11 Uygulama

Uygulamalar 2004-2005 öğretim yılının ikinci (bahar) döneminde yapılmıştır. Söz konusu örneklemede; 58 resmi ilköğretim ve ortaöğretim okulu yer almaktadır.

İstanbul ilinin Kağıthane ilçesindeki resmi ilk ve ortaöğretim okullarında görev yapan tüm okul idarecilerine Kağıthane İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü aracılığı ile dağıtılmış ve sonrasında bizzat araştırmacı tarafından toplanmıştır. Ankete cevap veren okul yöneticilerinden anketler toplanmış, anketler ilgili kontroller yapılarak eksik olanlar elenmiş ve kalan 77 anket değerlendirilmeye alınmıştır.

3.12 Verilerin Analizi

İlk ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan yöneticilere uygulanan anketler Excel programında kodlanarak bilgisayara yüklenmiştir. Daha sonra SPSS paket programının yardımıyla veriler tablolar halinde gösterilmiştir.

Elde edilen verilerin kolay yorumlanabilmesi için tablolar oluşturulmuş ve bulgular yorumlanmıştır.

Araştırmada kullanılan ölçeğe uygun olarak elde edilen görüşlerin aritmetik ortalamaları yorumlanırken aşağıdaki aralıklar esas alınmıştır.

Verilen Ağırlık	Seçenekler	Sınırı
1	Hiç bir zaman	1.00- 1.79
2	Çok az zaman	1.80-2.60
3	Bazen	2.61-3.41
4	Çoğu zaman	3.42 - 4.22
5	Her zaman	4.23-5.00

BÖLÜM IV - BULGULAR

Bu bölümde; İlk ve ortaöğretim kurumları ile bu kurumlarda görev yapan yöneticilerin teknolojik yeterlilikleri ile ilgili olarak yapılan anket çalışması sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır.

Toplanan verilerin düzenlenmesi, bilgisayar ortamına geçilerek, bazı tanımlayıcı istatistiklerin yapılması ve verilerin çözümlenmesi, SPSS 11.5 istatistik programının yardımıyla tablolar halinde gösterilmektedir. Tabloların daha anlaşılır olması için, veriler sonucunda elde edilen bulgular tablolar altında açıklanmıştır.

Bu bölüm şu başlıklardan oluşmaktadır: "Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine ve Bazı Bağımsız Değişkenlere İlişkin Bulgular", "Okulların Teknolojik Yeterliliklerine İlişkin Bulgular", "Yöneticilerin Çağın Teknolojisini Kullanma Yeterliliklerine İlişkin Bulgular".

4.1 Okul Yöneticilerinin Kişisel Bilgileri ile İlgili Bulgular

Bu kısımda, okul yöneticileri ile ilgili bulgular şunlardır: "Okul yöneticilerinin görev değişkenine ait bulgular", "okul yöneticilerinin cinsiyet değişkenine ait bulgular", "okul yöneticilerinin meslekteki hizmet yılına ait bulgular", "okul yöneticilerinin idari görevdeki hizmet yılına ait bulgular", "okul yöneticilerinin branş değişkenine ait bulgular".

Tablo 4.12 Okul Yöneticilerinin Görev Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi

GÖREV		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
Geçerli	Okul Müdürü	29	37,7	37,7	37,7
	Müdür Yardımcısı	48	62,3	62,3	100,0
	Toplam	77	100,0	100,0	

Tablo 4.1 incelendiğinde araştırmaya katılan okul yöneticilerinin %37,7'si Okul Müdürü, %62,3'ü müdür yardımcılarında oluşmaktadır.

Tablo 4.13 Okul Yöneticilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde

Testi

CINSİYET		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
Geçerli	Bayan	14	18,2	18,2	18,2
	Erkek	63	81,8	81,8	100,0
	Toplam	77	100,0	100,0	

Tablo 4.2 incelendiğinde araştırmaya katılan okul yöneticilerinin %18,2'si bayan, %81,8'i erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 4.14 Okul Yöneticilerinin Hizmet Yılı Değişkenine Göre Frekans, Yüzde ve Ortalama Testi

HİZMET YILI		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde	Ortalama (X)
Geçerli	2-5	1	1,3	1,3	1,3	3,39
	6-10	24	31,2	32,5	31,2	
	11-15	19	24,7	57,1	24,7	
	16-20	10	13,0	70,1	13,0	
	21-?	23	29,9	100,0	29,9	
	Toplam	77	100,0		100,0	

Tablo 4.3 incelendiğinde araştırmaya katılan okul yöneticilerinin %1,3'ü 2-5 yıl, %31,2'si 6-10 yıl, %24,7'si 11-15 yıl, %13'ü 16-20 yıl, %29,9'u 21 yıl ve üstü hizmet yılı vardır.

Tablo 4.15 Okul Yöneticilerinin İdari Hizmet Yılı Değişkenine Göre Frekans, Yüzde ve Ortalama Testi

İDARİ HİZMET YILI		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde	Ortalama (X)
Geçerli	0-5	36	46,8	46,8	46,8	2,00
	6-10	19	24,7	71,4	24,7	
	11-15	14	18,2	89,6	18,2	
	15-19	2	2,6	92,2	2,6	
	20-?	6	7,8	100,0	7,8	
	Toplam	77	100,0		100,0	

Tablo 4.4 incelendiğinde araştırmaya katılan okul yöneticilerinin %46,8'i 0-5 yıl, %24,7'si 6-10 yıl, %18,2'si 11-15 yıl, %2,6'sı 15-19 yıl, %7,8'u 20 yıl ve üstü idari görevde hizmet yılı vardır.

Tablo 4.16 Okul Yöneticilerinin Branş Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi

BRANŞ		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
Geçerli	Kültür	40	51,9	51,9	51,9
	Meslek	5	6,5	6,5	58,4
	Sınıf	32	41,6	41,6	100,0
	Toplam	77	100,0	100,0	

Tablo 4.5 incelendiğinde araştırmaya katılan okul yöneticilerinin %51,9'u kültür dersi öğretmeni, %6,5'i meslek dersi öğretmeni, %41,6'sı sınıf öğretmeninden oluşmaktadır.

4.2 Okul Bilgileri ile İlgili Bulgular

Tablo 4.17 Okul Türü Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi

Okul Türü		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
Geçerli	İlköğretim	56	72,7	72,7	72,7
	Lise	11	14,3	14,3	87,0
	Meslek Lisesi	10	13,0	13,0	100,0
	Toplam	77	100,0	100,0	

Tablo 4.6 incelendiğinde araştırmaya katılan okul yöneticilerinin %72,7'si İlköğretim okulu, %14,3'ü lise, %13,0'ü meslek lisesi çalışanlarından oluşturmaktadır.

Tablo 4.18 Okulun Bilgisayar laboratuvarı Var mı? Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi

Bilgisayar Lab. Var mı?		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
Geçerli	Evet	44	57,1	57,1	57,1
	Hayır	33	42,9	42,9	100,0
	Toplam	77	100,0	100,0	

Tablo 4.7 incelendiğinde araştırmaya katılan okul yöneticilerinin %57,1'inin okulunda Bilgisayar laboratuvarının olduğu, %42,9'unun ise okullarında bilgisayar laboratuvarının olmadığı görülmektedir.

Tablo 4.19 Okulun Projeksiyon Cihazı Var mı? Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi

Projeksiyon Var mı?		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
Geçerli	Evet	52	67,5	67,5	67,5

rli	Hayır	25	32,5	32,5	100,0
	Toplam	77	100,0	100,0	

Tablo 4.8 incelendiğinde araştırmaya katılan okul yöneticilerinin %67,5'inin okulunda projeksiyon cihazının olduğu, %32,5'inin ise okullarında projeksiyon cihazının olmadığı görülmektedir.

Tablo 4.20 Okulun Bilgisayar Öğretmeni var mı? Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi

Bilgisayar Öğretmeni		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
Geçerli	Yok	44	57,1	57,1	57,1
	Kadrolu	19	24,7	24,7	81,8
	Görevlendirme	1	1,3	1,3	83,1
	Ücretli	13	16,9	16,9	100,0
	Toplam	77	100,0	100,0	

Tablo 4.9 incelendiğinde araştırmaya katılan okulların %57,1'inin bilgisayar öğretmenin olmadığı, %24,7'sinin kadrolu, % 1,3'ünün görevlendirme, %16,9'unun Ücretli bilgisayar öğretmenin bulunduğu görülmektedir.

Tablo 4.21 Okuldaki Eğitimci Sayısı Değişkenine Göre Frekans, Yüzde ve Ortalama Testi

Eğitimci Sayısı		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde	Ortalama (X)
Geçerli	10-20	9	11,7	11,7	11,7	2,39
	21-40	35	45,5	57,1	45,5	
	41-60	27	35,1	92,2	35,1	
	61-100	6	7,8	100,0	7,8	
	Toplam	77	100,0		100,0	

Tablo 4.10 incelendiğinde araştırmaya katılan okulların %11,7'sinde 10-20, %45,5'inde 21-40, %35,1'inde 41-60, %7,8'inde 61-100 arası eğitimci bulunmaktadır.

Tablo 4.22 Okuldaki Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Frekans, Yüzde ve Ortalama Testi

Öğrenci Sayısı		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde	Ortalama (X)
Geçerli	100-400	4	5,2	5,2	5,2	3,18
	401-800	14	18,2	23,4	18,2	
	801-1200	31	40,3	63,6	40,3	
	1201-2000	20	26,0	89,6	26,0	

	2001-?	8	10,4	100,0	10,4
	Toplam	77	100,0		100,0

Tablo 4.11 incelendiğinde araştırmaya katılan okulların %5,2`sinde 100-400, %18,2`inde 401-800, %40,3`ünde 801-1200, %26,0`ında 1201-2000 arası, %10,4`ünde 2000`den fazla öğrenci bulunmaktadır.

Tablo 4.23 Okulda Yönetim Amaçlı Kullanılan Bilgisayar Sayısı Değişkenine Göre Frekans, Yüzde ve Ortalama Testi

Yönetim Amaçlı Kullanılan Blg. Sayısı		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde	Ortalama (X)
Geçerli	1-6	48	62,3	62,3	62,3	1,66
	7-14	18	23,4	85,7	23,4	
	15-23	5	6,5	92,2	6,5	
	24-30	1	1,3	93,5	1,3	
	31-?	5	6,5	100,0	6,5	
	Toplam	77	100,0		100,0	

Tablo 4.12 incelendiğinde araştırmaya katılan okulların %62,3`ünde 1-6, %23,4`ünde 7-14, %6,5`inde 15-23, %1,3`ünde 24-30 arası, %6,5`inde 31`den fazla yönetim amaçlı kullanılan bilgisayar bulunmaktadır. Ortalamaya bakıldığında okulda 1-6 (X=1,66) arasında yönetim amaçlı kullanılan bilgisayarın bulunduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.24 Okulda Öğrencilerin Kullandığı Bilgisayar Sayısı Değişkenine Göre Frekans, Yüzde ve Ortalama Testi

Öğrencilerin Kullandığı Bilgisayar Sayısı		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde	Ortalama (X)
Geçerli	Yok	34	44,2	44,2	44,2	2,19
	1-15	11	14,3	58,4	14,3	
	16-30	20	26,0	84,4	26,0	
	31-45	7	9,1	93,5	9,1	
	46-?	5	6,5	100,0	6,5	
	Toplam	77	100,0		100,0	

Tablo 4.13 incelendiğinde araştırmaya katılan okulların %44,2`sinde öğrencilerin kullanabileceği bilgisayar yok, %14,3`ünde 1-15, %26,0`ında 16-30, %9,1`inde 31-45 arası, %6,5`inde 46`dan fazla öğrencilerin kullanabildiği bilgisayar bulunmaktadır. Ortalamaya bakıldığında okulda 1-15 (X=2,19) arasında öğrencilerin kullandığı bilgisayarın bulunduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.25 Okuldaki Bilgisayarların Türü Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi

Bilgisayarların Türü		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
Geçerli	PIV	18	23,4	23,4	23,4
	PIII	18	23,4	46,8	23,4
	PII	27	35,1	81,8	35,1
	PI	1	1,3	83,1	1,3
	Daha Eski	13	16,9	100,0	16,9
	Toplam	77	100,0		100,0

Tablo 4.14 incelendiğinde araştırmaya katılan okulların %23,4'ünde PIV, %23,4'ünde PIII, %35,1'inde PII, %1,3'ünde PI, %16,9'unda daha eski işlemcili bilgisayar bulunmaktadır.

Tablo 4.26 Okuldaki İnternet Bağlantı Türü Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi

İnternet Bağlantı Türü		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
Geçerli	ADSL	76	98,7	98,7	98,7
	Kablo	1	1,3	1,3	100,0
	Toplam	77	100,0	100,0	

Tablo 4.15 incelendiğinde araştırmaya katılan okulların %98,7'sinde ADSL, %1,3'ünde Kablo internet bağlantısı bulunmaktadır.

Tablo 4.27 Okuldaki Öğretmenlerin Kullandığı Bilgisayarlarda İnternet Bağlantısı Var mı? Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi

Öğretmen Bilgisayarlarında İnternet var mı?		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
Geçerli	Evet	58	75,3	75,3	75,3
	Hayır	19	24,7	24,7	100,0
	Toplam	77	100,0	100,0	

Tablo 4.16 incelendiğinde araştırmaya katılan okulların %75,3'ünde öğretmenlerin kullandığı bilgisayarların internet bağlantısı var, %24,7'sinde öğretmenlerin kullandığı bilgisayar veya bilgisayarların internet bağlantısı yok.

Tablo 4.28 Okuldaki Öğrencilerin Kullandığı Bilgisayarlarda İnternet Bağlantısı Var mı? Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi

Öğrenci Bilgisayarlarında İnternet var mı?		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
Geçerli	Evet	36	46,8	46,8	46,8
	Hayır	41	53,2	53,2	100,0

	Toplam	77	100,0	100,0	
--	--------	----	-------	-------	--

Tablo 4.17 incelendiğinde araştırmaya katılan okulların %46,8`inde öğrencilerin kullandığı bilgisayarların internet bağlantısı var, %53,2`sinde öğrencilerin kullandığı bilgisayar veya bilgisayarların internet bağlantısı yok.

Tablo 4.29 Okuldaki e-Postaların Kontrolünden Sorumlu Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi

e-Posta Sorumlusu		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
Geçerli	Yok	3	3,9	3,9	3,9
	Okul Müdürü	25	32,5	32,5	36,4
	Md. Yrd.	42	54,5	54,5	90,9
	Blg.Öğrt.	5	6,5	6,5	97,4
	Diğer	2	2,6	2,6	100,0
	Toplam	77	100,0	100,0	

Tablo 4.18 incelendiğinde araştırmaya katılan okulların %3,9`unda e-Posta kontrolünden sorumlu personel yok, %32,5`inde okul müdürü, %54,5`inde müdür yardımcısı, %6,5`inde bilgisayar öğretmeni, %2,6`sında diğer personel okulun e-Posta kontrolü ve yönetiminden sorumludur.

Tablo 4.30 Okulun Web Sitesinin Sorumlusu Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi

Web Sitesi Sorumlusu		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
Geçerli	Site Yok	50	64,9	64,9	64,9
	Okul Müdürü	1	1,3	1,3	66,2
	Md. Yrd.	18	23,4	23,4	89,6
	Blg.Öğrt.	8	10,4	10,4	100,0
	Toplam	77	100,0	100,0	

Tablo 4.19 incelendiğinde araştırmaya katılan okulların %64,9`unda web sitesi yok, %1,3`ünde okul müdürü, %23,4`ünde müdür yardımcısı, %10,4`ünde bilgisayar öğretmeni okulun web sitesi kontrolü ve yönetiminden sorumludur.

Tablo 4.31 Okulun İhtiyaç duyduğu Teknik Malzeme Çevre Tarafından Karşılıyor mu? Değişkenine Göre Frekans, Yüzde ve Ortalama Testi

Teknik Malzemeyi Çevre Karşılıyor mu?		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde	Ortalama (X)
Geçerli	Hiç	37	48,1	48,1	48,1	1,90
	Az	20	26,0	74,0	26,0	
	Bazen	15	19,5	93,5	19,5	

	Çok	1	1,3	94,8	1,3
	Her Zaman	4	5,2	100,0	5,2
	Toplam	77	100,0		100,0

Tablo 4.20 incelendiğinde araştırmaya katılan okulların %48,1`inde okulun ihtiyaç duyduğu teknik malzeme çevre tarafından karşılanmıyor, %26,0`ında Az, %19,5`inde Bazen, %1,3`ünde Çok, %5,2`sinde Her Zaman okulun ihtiyaç duyduğu teknik malzeme çevre tarafından karşılanmaktadır. Ortalamaya bakıldığında Az (X=1,90) düzeyde okulun ihtiyaç duyduğu malzeme çevre tarafından karşılandığı belirlenmiştir.

4.3 Okul Yöneticisinin Güncel Teknolojiyi Kullanma Düzeyi ile İlgili Bulgular

Tablo 4.32 Okul Yöneticisi Olarak Okulda Zimmetli Bilgisayarınız var mı? Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi

Okulda Zimmetli Bilgisayarınız var mı?		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
Geçerli	Evet	64	83,1	83,1	83,1
	Hayır	13	16,9	16,9	100,0
	Toplam	77	100,0	100,0	

Tablo 4.21 incelendiğinde araştırmaya katılan okul yöneticisinin %83,1`inde okulda kullandığı kendine zimmetli bilgisayar var, %16,9`unda okulda kendine zimmetli bilgisayar yoktur.

Tablo 4.33 Okul Yöneticisi Olarak İnternet bağlantınız var mı? Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi

İnternet bağlantınız var mı?		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
Geçerli	Evet	71	92,2	92,2	92,2
	Hayır	6	7,8	7,8	100,0
	Toplam	77	100,0	100,0	

Tablo 4.22 incelendiğinde araştırmaya katılan okul yöneticisinin %92,2`sinde okulda kullandığı bilgisayarın internet bağlantısı var, %7,8`inde okulda kullandığı bilgisayarın internet bağlantısı yoktur.

Tablo 4.34 Okul Yöneticisinin Evinde bilgisayar var mı? Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi

Evinizde bilgisayar var mı?		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
Geçerli	Evet	61	79,2	79,2	79,2

	Hayır	16	20,8	20,8	100,0
	Toplam	77	100,0	100,0	

Tablo 4.23 incelendiğinde araştırmaya katılan okul yöneticisinin %79,2'sinin evinde bilgisayar var, %20,8'inin evinde bilgisayar yok.

Tablo 4.35 Okul Yöneticisinin Bilgisayarı Kullanma Sıklığı Değişkenine Göre Frekans, Yüzde ve Ortalama Testi

Bilgisayarı Kullanma Sıklığı		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde	Ortalama (X)
Geçerli	Çok Az	4	5,2	5,2	5,2	4,43
	Haftada 1-2 Saat	2	2,6	7,8	2,6	
	Günde 1-2 Saat	28	36,4	44,2	36,4	
	Çok Fazla	43	55,8	100,0	55,8	
	Toplam	77	100,0		100,0	

Tablo 4.24 incelendiğinde araştırmaya katılan okul yöneticisinin %5,2'si Çok Az, %2,6'sı Haftada 1-2 Saat, %36,4'ü Günde 1-2 Saat, %55,8'i Çok Fazla Bilgisayarı kullanmaktadır. Ortalamaya bakıldığında okul yöneticisinin Çok Fazla (X=4,43) bilgisayarı kullanmakta olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.36 Okul Yöneticisinin Bilgisayarı Kullanma Amacı Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi

Bilgisayarı Kullanma Amacı		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
Geçerli	Diğer	1	1,3	1,3	1,3
	Eğt/Araş.	38	49,4	49,4	50,6
	İnternet	10	13,0	13,0	63,6
	İş	28	36,4	36,4	100,0
	Toplam	77	100,0	100,0	

Tablo 4.25 incelendiğinde araştırmaya katılan okul yöneticisinin %1,3'ü Diğer, %49,4'ü Eğitim/Araştırma, %13,0,1 İnternet, %36,4'ü İş amacıyla bilgisayarı kullanmaktadır.

Tablo 4.37 Okul Yöneticisi Bilgisayar Alanında Yeterli Mi? Değişkenine Göre Frekans, Yüzde ve Ortalama Testi

Bilgisayarda Alanında Yeterli Misiniz?		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde	Ortalama (X)
Geçerli	Yetersiz	10	13,0	13,0	13,0	3,20
	Zayıf	5	6,5	19,5	6,5	
	Orta	33	42,9	62,3	42,9	

	İyi	17	22,1	84,4	22,1
	Çok İyi	12	15,6	100,0	15,6
	Toplam	77	100,0		100,0

Tablo 4.26 incelendiğinde araştırmaya katılan okul yöneticisinin bilgisayar alanında kendini yeterli görmesi testini %13,0'ı Yetersiz, %6,5'i Zayıf, %42,9'u Orta, %22,1'i İyi, %15,6'sı Çok İyi yanıtı oluşturmaktadır. Ortalamaya bakıldığında okul yöneticisinin Orta (X=3,20) düzeyde bilgisayar alanında kendini yeterli gördüğü belirlenmiştir.

Tablo 4.38 Okul Yöneticisinin İnterneti Kullanma Sıklığı Değişkenine Göre Frekans, Yüzde ve Ortalama Testi

İnterneti Kullanma Sıklığı		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde	Ortalama (X)
Geçerli	Hiç	17	22,1	22,1	22,1	2,58
	Çok Az	32	41,6	63,6	41,6	
	Haftada 1-2 Saat	2	2,6	66,2	2,6	
	Günde 1-2 Saat	18	23,4	89,6	23,4	
	Çok Fazla	8	10,4	100,0	10,4	
	Toplam	77	100,0		100,0	

Tablo 4.27 incelendiğinde araştırmaya katılan okul yöneticisinin %22,1'i interneti hiç kullanmamakta, %41,6'sı Çok Az, %2,6'sı Haftada 1-2 Saat, %23,4'ü Günde 1-2 Saat, %10,4'ü Çok Fazla İnterneti kullanmaktadır. Ortalamaya bakıldığında okul yöneticisinin Çok Az (X=2,58) interneti kullanmakta olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.39 Okul Yöneticisinin İnterneti Kullanma Amacı Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi

İnterneti Kullanma Amacı		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
Geçerli	Alışveriş	1	1,3	1,3	1,3
	Diğer	5	6,5	6,5	7,8
	Eğt/Araş.	47	61,0	61,0	68,8
	İş	24	31,2	31,2	100,0
	Toplam	77	100,0	100,0	

Tablo 4.28 incelendiğinde araştırmaya katılan okul yöneticisinin %1,3'ü Alışveriş, %6,5'i Diğer, %61,0'ı Eğitim/Araştırma, %31,2'si İş amacıyla bilgisayarı kullanmaktadır.

Tablo 4.40 Okul Yöneticisi İnternet Alanında Yeterli Mi? Değişkenine Göre Frekans, Yüzde ve Ortalama Testi

İnternet Alanında Yeterli Misiniz?		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde	Ortalama (X)
Geçerli	Yetersiz	6	7,8	7,8	7,8	3,38
	Zayıf	5	6,5	14,3	6,5	
	Orta	32	41,6	55,8	41,6	
	İyi	22	28,6	84,4	28,6	
	Çok İyi	12	15,6	100,0	15,6	
	Toplam	77	100,0		100,0	

Tablo 4.29 incelendiğinde araştırmaya katılan okul yöneticisinin internet alanında kendini yeterli görmesi testini %7,8'ı Yetersiz, %6,5'i Zayıf, %41,6'sı Orta, %28,6'sı İyi, %15,6'sı Çok İyi yanıtı oluşturmaktadır. Ortalamaya bakıldığında Orta (X=3,38) okul yöneticisinin interneti kullanma düzeyi olarak belirlenmiştir. Ortalamaya bakıldığında okul yöneticisinin Orta (X=3,38) düzeyde internet alanında kendini yeterli gördüğü belirlenmiştir.

Tablo 4.41 Okul Yöneticisi Olarak Teknolojiyi Daha Etkin Kullanmadaki Engel Değişkenine Göre Frekans Ve Yüzde Testi

Teknolojiyi Daha Etkin Kullanmanızdaki Engel		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
Geçerli	Zaman Yetersizliği	25	32,5	32,5	32,5
	Hızlı Gelişme	18	23,4	23,4	55,9
	Maddi Yetersizlikler	8	10,4	10,4	66,3
	Yabancı Dil Sorunu	18	23,4	23,4	89,7
	Diğer	8	10,4	10,4	100,0
	Toplam	77	100,0	100,0	

Tablo 4.30 incelendiğinde araştırmaya katılan okul yöneticisinin teknolojiyi daha etkin kullanmasındaki engel olarak %32,5'i Zaman Yetersizliği, %23,4'ü Hızlı Gelişme, %10,4'ü Maddi Yetersizlikler, %23,4'ü Yabancı dil Sorunu, %10,4'ü Diğer yanıtı oluşturmaktadır.

4.4 Okulun Teknolojik İmkanları ile İlgili Çaprazlama Bilgilerden Oluşan Bulgular

Bu kısımda, okulun teknolojik imkanlarını değişik bilgilerin çaprazlamasını yaparak değişik bulgular elde edilmeye çalışılmıştır..

Tablo 4.42 Okulun Bilgisayar laboratuvarı Var mı? - Okul Türü Çaprazlama Cetveli

Bilgisayar Lab. Var Mı? * Okul Türü Çaprazlama Cetveli			Okul Türü			Toplam
			İlk öğretim	Lise	Meslek Lisesi	
Blg. Lab. Var Mı?	Evet	Sayı	29	7	8	44
		% - Blg. Lab. Var Mı?	65,9%	15,9%	18,2%	100,0%
		% - Okul Türü	51,8%	63,6%	80,0%	57,1%
	Hayır	Sayı	27	4	2	33
		% - Blg. Lab. Var Mı?	81,8%	12,1%	6,1%	100,0%
		% - Okul Türü	48,2%	36,4%	20,0%	42,9%
Toplam	Sayı	56	11	10	77	
	% - Blg. Lab. Var Mı?	72,7%	14,3%	13,0%	100,0%	
	% - Okul Türü	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Okulda Bilgisayar Laboratuvarı Var mı? – Okul Türü Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde Okul Türüne göre Bilgisayar laboratuvarı olmayan okulları çoğunluğunu İlköğretim okulları oluşturmaktadır. Okul türleri kendi içinde değerlendirildiğinde İlköğretim okullarının yaklaşık yarısında (%48,2) bilgisayar laboratuvarı yoktur.

Tablo 4.43 Okulun Projeksiyon Cihazı Var mı? - Okul Türü Çaprazlama Cetveli

Projeksiyon Var mı? * Okul Türü Çaprazlama Cetveli			Okul Türü			Toplam
			İlk öğretim	Lise	Meslek Lisesi	
Projeksiyon Var mı?	Evet	Sayı	32	10	10	52
		% - Projeksiyon Var mı?	61,5%	19,2%	19,2%	100,0%
		% - Okul Türü	57,1%	90,9%	100,0%	67,5%
	Hayır	Sayı	24	1	0	25
		% - Projeksiyon Var mı?	96,0%	4,0%	,0%	100,0%
		% - Okul Türü	42,9%	9,1%	,0%	32,5%
Toplam	Sayı	56	11	10	77	
	% - Projeksiyon Var mı?	72,7%	14,3%	13,0%	100,0%	
	% - Okul Türü	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Okulda Projeksiyon Var mı? – Okul Türü Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde Okul Türüne göre Meslek liselerinin tamamında (%100) projeksiyon varken, liselerin tamamına yakınında var (%90,9), ilköğretim okullarının ise

çoğunluğunda (%57,1) projeksiyon bulunmaktadır.

Tablo 4.44 Okulun Bilgisayar Öğretmeni Var mı? - Okul Türü Çaprazlama Cetveli

Bilgisayar Öğretmeni * Okul Türü Çaprazlama Cetveli			Okul Türü			Toplam
			İlk öğretim	Lise	Meslek Lisesi	
Bilgisayar Öğretmeni	Yok	Sayı	35	7	2	44
		% - Blg. Öğrt.	79,5%	15,9%	4,5%	100,0%
		% - Okul Türü	62,5%	63,6%	20,0%	57,1%
	Kadrolu	Sayı	9	2	8	19
		% - Blg. Öğrt.	47,4%	10,5%	42,1%	100,0%
		% - Okul Türü	16,1%	18,2%	80,0%	24,7%
	Görevlendirme	Sayı	0	1	0	1
		% - Blg. Öğrt.	,0%	100,0%	,0%	100,0%
		% - Okul Türü	,0%	9,1%	,0%	1,3%
	Ücretli	Sayı	12	1	0	13
		% - Blg. Öğrt.	92,3%	7,7%	,0%	100,0%
		% - Okul Türü	21,4%	9,1%	,0%	16,9%
Toplam		Sayı	56	11	10	77
		% - Blg. Öğrt.	72,7%	14,3%	13,0%	100,0%
		% - Okul Türü	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Bilgisayar Öğretmeni – Okul Türü Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde Okul Türüne göre İlköğretim okullarının %62,5’inde bilgisayar öğretmeni bulunmamaktadır. Liselerin de %63,6’sında bilgisayar öğretmeni bulunmamaktadır.

Tablo 4.45 Okulda Yönetim Amaçlı Kullanılan Bilgisayar Sayısı - Okul Türü Çaprazlama Cetveli

Yönetim Amaçlı Kullanılan Bilgisayar Sayısı * Okul Türü Çaprazlama Cetveli			Okul Türü			Toplam
			İlk öğretim	Lise	Meslek Lisesi	
Yönetim Amaçlı Kullanılan Bilgisayar Sayısı	1-6	Sayı	35	8	5	48
		% - Yönetim Amaçlı Blg. Sayısı	72,9%	16,7%	10,4%	100,0%
		% - Okul Türü	62,5%	72,7%	50,0%	62,3%
	7-14	Sayı	13	2	3	18
		% - Yönetim Amaçlı Blg. Sayısı	72,2%	11,1%	16,7%	100,0%
		% - Okul Türü	23,2%	18,2%	30,0%	23,4%
	15-23	Sayı	2	1	2	5

		% - Yönetim Amaçlı Blg. Sayısı	40,0%	20,0%	40,0%	100,0%
		% - Okul Türü	3,6%	9,1%	20,0%	6,5%
	24-30	Sayı	1	0	0	1
		% - Yönetim Amaçlı Blg. Sayısı	100,0%	,0%	,0%	100,0%
		% - Okul Türü	1,8%	,0%	,0%	1,3%
	31-?	Sayı	5	0	0	5
		% - Yönetim Amaçlı Blg. Sayısı	100,0%	,0%	,0%	100,0%
		% - Okul Türü	8,9%	,0%	,0%	6,5%
	Toplam	Sayı	56	11	10	77
% - Yönetim Amaçlı Blg. Sayısı		72,7%	14,3%	13,0%	100,0%	
% - Okul Türü		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Yönetim Amaçlı Kullanılan Bilgisayar Sayısı – Okul Türü Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde Okul türlerine göre Yönetim amaçlı kullanılan bilgisayar sayılarında önemli bir farklılık gözlemlenmemektedir.

Tablo 4.46 Okulda Öğrencilerin Kullandığı Bilgisayar Sayısı - Okul Türü Çaprazlama Cetveli

Öğrencilerin Kullandığı Bilgisayar Sayısı * Okul Türü Çaprazlama Cetveli		Okul Türü			Toplam	
		İlk öğretim	Lise	Meslek Lisesi		
Öğrenciler in Kullandığı Bilgisayar Sayısı	Yok	Sayı	31	2	1	34
		% - Öğrencilerin Kul. Blg. Sayısı	91,2%	5,9%	2,9%	100,0%
		% - Okul Türü	55,4%	18,2%	10,0%	44,2%
	1-15	Sayı	6	4	1	11
		% - Öğrencilerin Kul. Blg. Sayısı	54,5%	36,4%	9,1%	100,0%
		% - Okul Türü	10,7%	36,4%	10,0%	14,3%
	16-30	Sayı	12	5	3	20
		% - Öğrencilerin Kul. Blg. Sayısı	60,0%	25,0%	15,0%	100,0%
		% - Okul Türü	21,4%	45,5%	30,0%	26,0%
	31-45	Sayı	6	0	1	7
		% - Öğrencilerin Kul. Blg. Sayısı	85,7%	,0%	14,3%	100,0%
		% - Okul Türü	10,7%	,0%	10,0%	9,1%
	46-?	Sayı	1	0	4	5
		% - Öğrencilerin Kul. Blg. Sayısı	20,0%	,0%	80,0%	100,0%
		% - Okul Türü	1,8%	,0%	40,0%	6,5%

Toplam	Sayı	56	11	10	77
	% - Öğrencilerin Kul. Blg. Sayısı	72,7%	14,3%	13,0%	100,0%
	% - Okul Türü	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Öğrencilerin Kullandığı Bilgisayar Sayısı – Okul Türü Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde Okul türlerine göre Öğrencilerin Kullandığı Bilgisayar Sayılarında İlköğretim okullarının çoğunluğunda (%55,4) öğrencilerin Kullanabildiği bilgisayar bulunmamaktadır.

Tablo 4.47 Okulda İnternet Bağlantı Türü - Okul Türü Çaprazlama Cetveli

İnternet Bağlantı Türü * Okul Türü Çaprazlama Cetveli			Okul Türü			Toplam
			İlk öğretim	Lise	Meslek Lisesi	
İnternet Bağlantı Türü	ADSL	Sayı	56	10	10	76
		% - İnternet Bağlantı Türü	73,7%	13,2%	13,2%	100,0%
		% - Okul Türü	100,0%	90,9%	100,0%	98,7%
	Kablo	Sayı	0	1	0	1
		% - İnternet Bağlantı Türü	,0%	100,0%	,0%	100,0%
		% - Okul Türü	,0%	9,1%	,0%	1,3%
Toplam	Sayı	56	11	10	77	
	% - İnternet Bağlantı Türü	72,7%	14,3%	13,0%	100,0%	
	% - Okul Türü	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

İnternet Bağlantı Türü – Okul Türü Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde tüm okulların(%100) internet bağlantısı bulunmaktadır.

Tablo 4.48 Öğretmenlerin Kullandığı Bilgisayarlarda İnternet Bağlantısı Var mı? - Okul Türü Çaprazlama Cetveli

Öğretmen Bilgisayarlarında İnternet var mı? * Okul Türü Çaprazlama Cetveli			Okul Türü			Toplam
			İlk öğretim	Lise	Meslek Lisesi	
Öğretmen Blg. İnternet var mı?	Evet	Sayı	39	10	9	58
		% - Öğretmen Blg. İnternet var mı?	67,2%	17,2%	15,5%	100,0%
		% - Okul Türü	69,6%	90,9%	90,0%	75,3%
	Hayır	Sayı	17	1	1	19
		% - Öğretmen Blg. İnternet var mı?	89,5%	5,3%	5,3%	100,0%
		% - Okul Türü	30,4%	9,1%	10,0%	24,7%

Toplam	Sayı	56	11	10	77
	% - Öğretmen Blg. İnternet var mı?	72,7%	14,3%	13,0%	100,0%
	% - Okul Türü	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Öğretmeni Bilgisayarlarında İnternet Var mı? – Okul Türü Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde Okul türlerine göre Öğretmenlerin Kullandığı Bilgisayarların İnternet Bağlantısı bakımından İlköğretim okullarında %30,4 ile öğretmenlerin kullandığı bilgisayar yok veya bilgisayarlarında internet bağlantısı bulunmamaktadır.

Tablo 4.49 Öğrencilerin Kullandığı Bilgisayarlarda İnternet Bağlantısı Var Mı? - Okul Türü Çaprazlama Cetveli

Öğrenci Bilgisayarlarında İnternet var mı? * Okul Türü Çaprazlama Cetveli		Okul Türü			Toplam	
		İlk öğretim	Lise	Meslek Lisesi		
Öğrenci Bilgisayarlarında İnternet var mı?	Evet	Sayı	23	6	7	36
		% - Öğrenci Blg. İnternet var mı?	63,9%	16,7%	19,4%	100,0%
		% - Okul Türü	41,1%	54,5%	70,0%	46,8%
	Hayır	Sayı	33	5	3	41
		% - Öğrenci Blg. İnternet var mı?	80,5%	12,2%	7,3%	100,0%
		% - Okul Türü	58,9%	45,5%	30,0%	53,2%
Toplam	Sayı	56	11	10	77	
	% - Öğrenci Blg. İnternet var mı?	72,7%	14,3%	13,0%	100,0%	
	% - Okul Türü	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Öğrenci Bilgisayarlarında İnternet Var mı? – Okul Türü Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde Okul türlerine göre Öğrencilerin Kullandığı Bilgisayarların İnternet Bağlantısı bakımından İlköğretim okullarında %58,9 ile öğrencilerin kullandığı bilgisayar yok veya bilgisayarlarında internet bağlantısı bulunmamaktadır. Bu oran Liselerde %45,5, Meslek Liselerinde ise %30 oranındadır.

Tablo 4.50 Okulda e-Posta Sorumlusu - Okul Türü Çaprazlama Cetveli

e-Posta Sorumlusu * Okul Türü Çaprazlama Cetveli			Okul Türü			Toplam
			İlk öğretim	Lise	Meslek Lisesi	
e-Posta	Yok	Sayı	1	2	0	3

Sorumlu u		% - e-Posta Srm.	33,3%	66,7%	,0%	100,0%
		% - Okul Türü	1,8%	18,2%	,0%	3,9%
	Okul Müdür ü	Sayı	16	4	5	25
		% - e-Posta Srm.	64,0%	16,0%	20,0%	100,0%
	Md. Yrd.	% - Okul Türü	28,6%	36,4%	50,0%	32,5%
		Sayı	35	5	2	42
		% - e-Posta Srm.	83,3%	11,9%	4,8%	100,0%
	Blg. Öğrt.	% - Okul Türü	62,5%	45,5%	20,0%	54,5%
		Sayı	4	0	1	5
		% - e-Posta Srm.	80,0%	,0%	20,0%	100,0%
	Diğer	% - Okul Türü	7,1%	,0%	10,0%	6,5%
		Sayı	0	0	2	2
% - e-Posta Srm.		,0%	,0%	100,0%	100,0%	
Toplam	% - Okul Türü	,0%	,0%	20,0%	2,6%	
	Sayı	56	11	10	77	
	% - e-Posta Srm.	72,7%	14,3%	13,0%	100,0%	
	% - Okul Türü	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

e-Posta Sorumlusu – Okul Türü Çaprazlamasını Gösteren Tablo İncelendiğinde Okul Türlerine göre e-Posta kontrolünü İlköğretim okullarında çoğunlukla(64,0) Müdür Yardımcıları, Liselerde Müdür yardımcıları(%45,5) il Okul Müdürleri(%36,4), Meslek Liselerinde ise Okul Müdürleri (%50,0) yapmaktadırlar.

Tablo 4.51 Okulda Web Sitesi Sorumlusu - Okul Türü Çaprazlama Cetveli

Web Sitesi Sorumlusu * Okul Türü Çaprazlama Cetveli		Okul Türü			Toplam	
		İlk öğretim	Lise	Meslek Lisesi		
Web Sitesi Srm.	Site Yok	Sayı	38	6	6	50
		% - Web Sitesi Srm.	76,0%	12,0%	12,0%	100,0%
		% - Okul Türü	67,9%	54,5%	60,0%	64,9%
	Okul Müdür ü	Sayı	1	0	0	1
		% - Web Sitesi Srm.	100,0%	,0%	,0%	100,0%
		% - Okul Türü	1,8%	,0%	,0%	1,3%
	Md. Yrd.	Sayı	13	4	1	18
		% - Web Sitesi Srm.	72,2%	22,2%	5,6%	100,0%
		% - Okul Türü	23,2%	36,4%	10,0%	23,4%
	Blg.Ö ğrt.	Sayı	4	1	3	8
		% - Web Sitesi Srm.	50,0%	12,5%	37,5%	100,0%
		% - Okul Türü	7,1%	9,1%	30,0%	10,4%
Toplam	Sayı	56	11	10	77	
	% - Web Sitesi Srm.	72,7%	14,3%	13,0%	100,0%	
	% - Okul Türü	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Web Sitesi Sorumlusu – Okul Türü Çaprazlamasını gösteren Tablo

İncelendiğinde Okul Türlerine göre Web Sitesi olmayan okullarda ilköğretim okulları %67,9, liseler %54,5, Meslek Liseleri %60,0 oranına sahiptir.

Tablo 4.52 Okulda Bilgisayar Lab. Var mı? - Bilgisayar Öğretmeni Çaprazlama Cetveli

Bilgisayar Lab. Var mı? * Bilgisayar Öğretmeni Çaprazlama Cetveli			Bilgisayar Öğretmeni				Toplam
			Yok	Kadrolu	Görevlendirme	Ücretli	
Blg. Lab. Var mı?	Evet	Sayı	12	18	1	13	44
		% - Blg.Lab. Var mı?	27,3%	40,9%	2,3%	29,5%	100,0%
		% - Bilgisayar Öğrt.	27,3%	94,7%	100,0%	100,0%	57,1%
	Hayır	Sayı	32	1	0	0	33
		% - Blg.Lab. Var mı?	97,0%	3,0%	,0%	,0%	100,0%
		% - Bilgisayar Öğrt.	72,7%	5,3%	,0%	,0%	42,9%
Toplam		Sayı	44	19	1	13	77
		% - Blg.Lab. Var mı?	57,1%	24,7%	1,3%	16,9%	100,0%
		% - Bilgisayar Öğrt.	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Bilgisayar Laboratuvar Var mı? – Bilgisayar Öğretmeni Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde Bilgisayar laboratuvarı olup Bilgisayar öğretmeni olmayan 12 okul (%27,3) bulunmaktadır.

Tablo 4.53 Okulda Bilgisayar Lab. Var mı? - Öğrenci Sayısı Çaprazlama Cetveli

Öğrenci Sayısı * Bilgisayar Lab. Var mı? Çaprazlama Cetveli			Bilgisayar Lab. Var mı?		Toplam
			Evet	Hayır	
Öğrenci Sayısı	100-400	Sayı	3	1	4
		% - Öğrenci Sayısı	75,0%	25,0%	100,0%
		% - Blg.Lab. Var mı?	6,8%	3,0%	5,2%
	401-800	Sayı	13	1	14
		% - Öğrenci Sayısı	92,9%	7,1%	100,0%
		% - Blg.Lab. Var mı?	29,5%	3,0%	18,2%
	801-1200	Sayı	14	17	31
		% - Öğrenci Sayısı	45,2%	54,8%	100,0%
		% - Blg.Lab. Var mı?	31,8%	51,5%	40,3%
	1201-2000	Sayı	12	8	20
		% - Öğrenci Sayısı	60,0%	40,0%	100,0%
		% - Blg.Lab. Var mı?	27,3%	24,2%	26,0%
2001-?	Sayı	2	6	8	
	% - Öğrenci Sayısı	25,0%	75,0%	100,0%	
	% - Blg.Lab. Var mı?	4,5%	18,2%	10,4%	

Toplam	Sayı	44	33	77
	% - Öğrenci Sayısı	57,1%	42,9%	100,0%
	% - Blg.Lab. Var Mı?	100,0%	100,0%	100,0%

Öğrenci Sayısı – Bilgisayar Laboratuvarı Var mı? Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde Bilgisayar laboratuvarı olmayan okulların öğrenci sayısına göre önemli bir farklılık göstermemektedir.

Tablo 4.54 Okulda Web Sitesi Sorumlusu - Bilgisayar Öğretmeni Çaprazlama Cetveli

Bilgisayar Öğretmeni * Web Sitesi Sorumlusu Çaprazlama Cetveli		Web Sitesi Sorumlusu				Toplam	
		Site Yok	Okul Md.	Md. Yrd.	Blg. Öğrt.		
Blg. Öğrt.	Yok	Sayı	32	1	11	0	44
		% - Blg. Öğrt.	72,7%	2,3%	25,0%	,0%	100,0%
		% - Web Sitesi Srm.	64,0%	100,0%	61,1%	,0%	57,1%
	Kadro lu	Sayı	7	0	4	8	19
		% - Blg. Öğrt.	36,8%	,0%	21,1%	42,1%	100,0%
		% - Web Sitesi Srm.	14,0%	,0%	22,2%	100,0%	24,7%
	Görevle ndirme	Sayı	1	0	0	0	1
		% - Blg. Öğrt.	100,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%
		% - Web Sitesi Srm.	2,0%	,0%	,0%	,0%	1,3%
	Ücretli	Sayı	10	0	3	0	13
		% - Blg. Öğrt.	76,9%	,0%	23,1%	,0%	100,0%
		% - Web Sitesi Srm.	20,0%	,0%	16,7%	,0%	16,9%
Toplam	Sayı	50	1	18	8	77	
	% - Blg. Öğrt.	64,9%	1,3%	23,4%	10,4%	100,0%	
	% - Web Sitesi Srm.	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Bilgisayar Öğretmeni – Web Sitesi sorumlusu Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde Okulun Web Sitesi bulunmayan %64,9 oranında okul vardır. Ayrıca Bilgisayar öğretmeni olduğu halde web sitesi bulunmayan %36,0 oranında okul bulunmaktadır.

4.5 Okul Yöneticisinin Kişisel Bilgileri ile Teknoloji Kullanma İmkanları Arasında Çaprazlama Bilgilerden Oluşan Bulgular

Bu kısımda, Okul Yöneticisinin Kişisel Bilgileri ile Teknoloji Kullanma İmkanları Arasında Çaprazlama yapılarak değişik bulgular elde edilmeye çalışılmıştır.

Tablo 4.55 Okul Yöneticisine Ait Zimmetli Bilgisayar Var mı? - Okul Yöneticisinin Görevi Çaprazlama Cetveli

Okulda Zimmetli Bilgisayarınız var mı? * GÖREV Çaprazlama Cetveli			GÖREV		Toplam
			Müdür Yrd.	Okul Müdürü	
Okulda Zimmetli Bilgisayarınız var mı?	Evet	Sayı	38	26	64
		% - GÖREV	79,2%	89,7%	83,1%
		% - Toplam	49,4%	33,8%	83,1%
	Hayır	Sayı	10	3	13
		% - GÖREV	20,8%	10,3%	16,9%
		% - Toplam	13,0%	3,9%	16,9%
Toplam		Sayı	48	29	77
		% - GÖREV	100,0%	100,0%	100,0%
		% - Toplam	62,3%	37,7%	100,0%

Okul Yöneticisinin Görevi – Okul Yöneticisine ait okulda zimmetli Bir Bilgisayar Var mı? Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde Okuldaki görevler bakımından Okul Müdürleri (%89,7) ile Müdür Yardımcıları (%79,2)'nin zimmetli bilgisayarlarının olduğu ve aralarında önemli bir farklılık gözlemlenmemektedir.

Tablo 4.56 Okul Yöneticisine Ait Bilgisayarın İnternet Bağlantısı Var mı? - Okul Yöneticisinin Görevi Çaprazlama Cetveli

İnternet bağlantınız var mı? * GÖREV Çaprazlama Cetveli			GÖREV		Toplam
			Müdür Yrd.	Okul Müdürü	
İnternet bağlantınız var mı?	Evet	Sayı	45	26	71
		% - GÖREV	93,8%	89,7%	92,2%
		% - Toplam	58,4%	33,8%	92,2%
	Hayır	Sayı	3	3	6
		% - GÖREV	6,3%	10,3%	7,8%
		% - Toplam	3,9%	3,9%	7,8%
Toplam		Sayı	48	29	77
		% - GÖREV	100,0%	100,0%	100,0%
		% - Toplam	62,3%	37,7%	100,0%

Okul Yöneticisinin Görevi – Okul Yöneticisine ait Bilgisayarın İnternet Bağlantısı var mı? Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde Okuldaki görevler bakımından Okul Müdürleri (%89,7) ile Müdür Yardımcılarınının (%93,8) internet bağlantıları olduğu ve görevler arasında önemli bir farklılık gözlemlenmemektedir.

Tablo 4.57 Okul Yöneticisinin Evinde Bilgisayar Var mı? - Okul Yöneticisinin

Görevi Çaprazlama Cetveli

Evinizde bilgisayar var mı? * GÖREV Çaprazlama Cetveli			GÖREV		Toplam
			Müdür Yrd.	Okul Müdürü	
Evinizde bilgisayar var mı?	Evet	Sayı	39	22	61
		% - GÖREV	81,3%	75,9%	79,2%
		% - Toplam	50,6%	28,6%	79,2%
	Hayır	Sayı	9	7	16
		% - GÖREV	18,8%	24,1%	20,8%
		% - Toplam	11,7%	9,1%	20,8%
Toplam		Sayı	48	29	77
		% - GÖREV	100,0%	100,0%	100,0%
		% - Toplam	62,3%	37,7%	100,0%

Okul Yöneticisinin Görevi – Okul Yöneticisine ait okulda zimmetli Bir Bilgisayar Var mı? Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde Okuldaki görevler bakımından Okul Müdürleri (%89,7) ile Müdür Yardımcıları (%79,2)'nin zimmetli bilgisayarlarının olduğu ve aralarında önemli bir farklılık gözlemlenmemektedir.

Tablo 4.58 Okul Yöneticisinin Bilgisayarı Kullanma Sıklığı - Okul Yöneticisinin Görevi Çaprazlama Cetveli

Bilgisayarı kullanma sıklığı * GÖREV Çaprazlama Cetveli			GÖREV		Toplam
			Müdür Yrd.	Okul Müdürü	
Bilgisayarı kullanma sıklığı	Çok Az	Sayı	1	3	4
		% - GÖREV	2,1%	10,3%	5,2%
		% - Toplam	1,3%	3,9%	5,2%
	Haftada 1-2 Saat	Sayı	2	0	2
		% - GÖREV	4,2%	,0%	2,6%
		% - Toplam	2,6%	,0%	2,6%
	Günde 1-2 Saat	Sayı	15	13	28
		% - GÖREV	31,3%	44,8%	36,4%
		% - Toplam	19,5%	16,9%	36,4%
	Çok Fazla	Sayı	30	13	43
		% - GÖREV	62,5%	44,8%	55,8%
		% - Toplam	39,0%	16,9%	55,8%
Toplam		Sayı	48	29	77
		% - GÖREV	100,0%	100,0%	100,0%
		% - Toplam	62,3%	37,7%	100,0%

Okul Yöneticisinin Görevi – Okul Yöneticisinin Bilgisayarı Kullanma Sıklığı Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde Okuldaki görevler bakımından Okul Müdürlerinin (%44,8)'i, Müdür Yardımcılarının (%62,4)'i Günde Çok fazla

bilgisayar kullanmaktadır.

Tablo 4.59 Okul Yöneticisinin Bilgisayarı Kullanma Amacı - Okul Yöneticisinin Görevi Çaprazlama Cetveli

Bilgisayarı Kullanma Amacı * GÖREV Çaprazlama Cetveli			GÖREV		Toplam
			Müdür Yrd.	Okul Müdürü	
Bilgisayarı Kullanma Amacı	Diğer	Sayı	1	0	1
		% - GÖREV	2,1%	,0%	1,3%
		% - Toplam	1,3%	,0%	1,3%
	Eğt. /Araş.	Sayı	23	15	38
		% - GÖREV	47,9%	51,7%	49,4%
		% - Toplam	29,9%	19,5%	49,4%
	İnternet	Sayı	6	4	10
		% - GÖREV	12,5%	13,8%	13,0%
		% - Toplam	7,8%	5,2%	13,0%
	İş	Sayı	18	10	28
		% - GÖREV	37,5%	34,5%	36,4%
		% - Toplam	23,4%	13,0%	36,4%
Toplam		Sayı	48	29	77
		% - GÖREV	100,0%	100,0%	100,0%
		% - Toplam	62,3%	37,7%	100,0%

Okul Yöneticisinin Görevi – Okul Yöneticisinin Bilgisayarı Kullanma Amacı Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde Okuldaki görevler bakımından Okul Müdürleri Eğitim / Araştırma (%51,7) ile İş (%34,5) , yine Müdür Yardımcıları Eğitim / Araştırma (%47,9) ile İş (%37,5) amaçlı bilgisayarları kullanmaktadırlar. Görev bakımından Bilgisayarı Kullanma Amaçları arasında önemli bir farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 4.60 Bilgisayar Alanında Yeterli Misiniz? - Okul Yöneticisinin Görevi Çaprazlama Cetveli

Bilgisayarda Alanında Yeterli Misiniz? * GÖREV Çaprazlama Cetveli			GÖREV		Toplam
			Müdür Yrd.	Okul Müdürü	
Bilgisayar Alanında Yeterli Misiniz?	Yetersiz	Sayı	5	5	10
		% - GÖREV	10,4%	17,2%	13,0%
		% - Toplam	6,5%	6,5%	13,0%
	Zayıf	Sayı	2	3	5
		% - GÖREV	4,2%	10,3%	6,5%
		% - Toplam	2,6%	3,9%	6,5%

	Orta	Sayı	18	15	33
		% - GÖREV	37,5%	51,7%	42,9%
		% - Toplam	23,4%	19,5%	42,9%
	İyi	Sayı	15	2	17
		% - GÖREV	31,3%	6,9%	22,1%
		% - Toplam	19,5%	2,6%	22,1%
	Çok İyi	Sayı	8	4	12
		% - GÖREV	16,7%	13,8%	15,6%
		% - Toplam	10,4%	5,2%	15,6%
Toplam	Sayı	48	29	77	
	% - GÖREV	100,0%	100,0%	100,0%	
	% - Toplam	62,3%	37,7%	100,0%	

Okul Yöneticisinin Görevi – Okul Yöneticisi Bilgisayar Alanında Yeterlilik Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde Okuldaki görevler bakımından Okul Müdürleri ile Müdür Yardımcıları arasında önemli bir farklılık gözlenmemektedir

Tablo 4.61 İnterneti Kullanma Sıklığı - Okul Yöneticisinin Görevi Çaprazlama Cetveli

İnterneti Kullanma Sıklığı * GÖREV Çaprazlama Cetveli		GÖREV		Toplam	
		Müdür Yrd.	Okul Müdürü		
İnterneti Kullanma Sıklığı	Hiç	Sayı	8	9	17
		% - GÖREV	16,7%	31,0%	22,1%
		% - Toplam	10,4%	11,7%	22,1%
	Çok Az	Sayı	21	11	32
		% - GÖREV	43,8%	37,9%	41,6%
		% - Toplam	27,3%	14,3%	41,6%
	Haftada 1-2 Saat	Sayı	2	0	2
		% - GÖREV	4,2%	,0%	2,6%
		% - Toplam	2,6%	,0%	2,6%
	Günde 1-2 Saat	Sayı	11	7	18
		% - GÖREV	22,9%	24,1%	23,4%
		% - Toplam	14,3%	9,1%	23,4%
	Çok Fazla	Sayı	6	2	8
		% - GÖREV	12,5%	6,9%	10,4%
		% - Toplam	7,8%	2,6%	10,4%
Toplam	Sayı	48	29	77	
	% - GÖREV	100,0%	100,0%	100,0%	
	% - Toplam	62,3%	37,7%	100,0%	

Okul Yöneticisinin Görevi – Okul Yöneticisinin İnterneti Kullanma Sıklığı Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde Okuldaki görevler bakımından Okul

Müdürlerinin %31,0'i İnterneti Hiç Kullanmamakta, %37,9'u ise Çok Az kullanmaktadır. Müdür Yardımcılarının ise %16,7'si İnterneti Hiç kullanmamakta, %43,8'i ise Çok Az kullanmaktadır.

Tablo 4.62 İnterneti Kullanma Amacı - Okul Yöneticisinin Görevi Çaprazlama Cetveli

İnterneti Kullanma Amacı * GÖREV Çaprazlama Cetveli			GÖREV		Toplam
			Müdür Yrd.	Okul Müdürü	
İnterneti Kullanma Amaçlı	Alışveriş	Sayı	1	0	1
		% - GÖREV	2,1%	,0%	1,3%
		% - Toplam	1,3%	,0%	1,3%
	Diğer	Sayı	3	2	5
		% - GÖREV	6,3%	6,9%	6,5%
		% - Toplam	3,9%	2,6%	6,5%
	Eğt. /Araş.	Sayı	30	17	47
		% - GÖREV	62,5%	58,6%	61,0%
		% - Toplam	39,0%	22,1%	61,0%
	İş	Sayı	14	10	24
		% - GÖREV	29,2%	34,5%	31,2%
		% - Toplam	18,2%	13,0%	31,2%
Toplam		Sayı	48	29	77
		% - GÖREV	100,0%	100,0%	100,0%
		% - Toplam	62,3%	37,7%	100,0%

Okul Yöneticisinin Görevi – Okul Yöneticisinin İnterneti Kullanma Amacı Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde Okuldaki görevler bakımından Okul Müdürleri Eğitim / Araştırma (%58,6) ile İş (%34,5) , yine Müdür Yardımcıları Eğitim / Araştırma (%62,5) ile İş (%29,2) amaçlı interneti kullanmaktadırlar. Görev bakımından İnterneti Kullanma Amaçları arasında önemli bir farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 4.63 İnternet Alanında Yeterli misiniz? - Okul Yöneticisinin Görevi Çaprazlama Cetveli

İnternet Alanında Yeterli Misiniz? * GÖREV Çaprazlama Cetveli			GÖREV		Toplam
			Müdür Yrd.	Okul Müdürü	
İnternet Alanında Yeterli Misiniz?	Yetersiz	Sayı	4	2	6
		% - GÖREV	8,3%	6,9%	7,8%
		% - Toplam	5,2%	2,6%	7,8%
	Zayıf	Sayı	1	4	5

		% - GÖREV	2,1%	13,8%	6,5%
		% - Toplam	1,3%	5,2%	6,5%
	Orta	Sayı	17	15	32
		% - GÖREV	35,4%	51,7%	41,6%
		% - Toplam	22,1%	19,5%	41,6%
	İyi	Sayı	18	4	22
		% - GÖREV	37,5%	13,8%	28,6%
		% - Toplam	23,4%	5,2%	28,6%
	Çok İyi	Sayı	8	4	12
		% - GÖREV	16,7%	13,8%	15,6%
		% - Toplam	10,4%	5,2%	15,6%
	Toplam	Sayı	48	29	77
% - GÖREV		100,0%	100,0%	100,0%	
% - Toplam		62,3%	37,7%	100,0%	

Okul Yöneticisinin Görevi – Okul Yöneticisi Bilgisayar Alanında Yeterlilik Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde Okuldaki görevler bakımından Okul Müdürleri kendilerini İnternet Alanında çoğunlukla %51,7 ile Orta derecede görmekte iken, Müdür Yardımcıları çoğunlukla %35,4 ile Orta, %37,5 İyi derecede görmektedir.

Tablo 4.64 Teknolojiyi Daha Etkin Kullanmadaki Engel - Okul Yöneticisinin Görevi Çaprazlama Cetveli

Teknolojiyi Daha Etkin Kullanmadaki Engel * GÖREV Çaprazlama Cetveli			GÖREV		Toplam
			Müdür Yrd.	Okul Müdürü	
Teknolojiyi Daha Etkin Kullanmadaki Engel	Zaman Yetersizliği	Sayı	17	8	25
		% - GÖREV	35,4%	27,6%	32,5%
		% - Toplam	22,1%	10,4%	32,5%
	Hızlı Gelişme	Sayı	9	9	18
		% - GÖREV	18,8%	31,0%	23,4%
		% - Toplam	11,7%	11,7%	23,4%
	Yabancı Dil Sorunu	Sayı	11	7	18
		% - GÖREV	22,9%	24,1%	23,4%
		% - Toplam	14,3%	9,1%	23,4%
	Maddi Yetersizlikler	Sayı	5	3	8
		% - GÖREV	10,4%	10,3%	10,4%
		% - Toplam	6,5%	3,9%	10,4%
	Diğer	Sayı	6	2	8
		% - GÖREV	12,5%	6,9%	10,4%
		% - Toplam	7,8%	2,6%	10,4%
Toplam		Sayı	48	29	77
		% - GÖREV	100,0%	100,0%	100,0%

	% - Toplam	62,3%	37,7%	100,0%
--	------------	-------	-------	--------

Okul Yöneticisinin Görevi – Okul Yöneticisinin Teknolojiyi Daha Etkin Kullanmadaki Engel Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde Okuldaki görevler bakımından Okul Müdürleri ile Müdür Yardımcıları arasında seçimler konusunda önemli bir farklılık görülmemektedir.

Tablo 4.65 Yöneticinin Evinde Bilgisayar Var mı? - Cinsiyet Çaprazlama Cetveli

Evinizde bilgisayar var mı? * CINSİYET Çaprazlama Cetveli			CINSİYET		Toplam
			Bayan	Erkek	
Evinizde bilgisayar var mı?	Evet	Sayı	13	48	61
		% - CINSİYET	92,9%	76,2%	79,2%
		% - Toplam	16,9%	62,3%	79,2%
	Hayır	Sayı	1	15	16
		% - CINSİYET	7,1%	23,8%	20,8%
		% - Toplam	1,3%	19,5%	20,8%
Toplam	Sayı	14	63	77	
	% - CINSİYET	100,0%	100,0%	100,0%	
	% - Toplam	18,2%	81,8%	100,0%	

Okul Yöneticisinin Evinde Bilgisayar Var mı? – Cinsiyet Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde yöneticinin cinsiyeti bakımından Bayan okul yöneticilerin %92,9'unun evinde bilgisayar varken, Erkek okul yöneticilerin evlerinin %76,2'sinde bilgisayar bulunmaktadır.

Tablo 4.66 Bilgisayarı Kullanma Sıklığı - Cinsiyet Çaprazlama Cetveli

Bilgisayarı kullanma sıklığı * CINSİYET Çaprazlama Cetveli			CINSİYET		Toplam
			Bayan	Erkek	
Bilgisayarı kullanma sıklığı	Çok Az	Sayı	0	4	4
		% - CINSİYET	,0%	6,3%	5,2%
		% - Toplam	,0%	5,2%	5,2%
	Haftada 1-2	Sayı	0	2	2
		% - CINSİYET	,0%	3,2%	2,6%
		% - Toplam	,0%	2,6%	2,6%
	Saat Günde 1-2 Saat	Sayı	3	25	28
		% - CINSİYET	21,4%	39,7%	36,4%
		% - Toplam	3,9%	32,5%	36,4%
	Çok Fazla	Sayı	11	32	43
		% - CINSİYET	78,6%	50,8%	55,8%
		% - Toplam	14,3%	41,6%	55,8%
Toplam		Sayı	14	63	77

	% - CINSİYET	100,0%	100,0%	100,0%
	% - Toplam	18,2%	81,8%	100,0%

Okul Yöneticisinin Bilgisayarı Kullanma Sıklığı – Cinsiyet Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde Erkek okul yöneticilerinin %6,3'ü bilgisayarı Çok Az kullanmakta, Bayan okul idarecilerinin %78,6'sı Çok Fazla bilgisayarı kullanmaktadır.

Tablo 4.67 Bilgisayarı Kullanma Amacı - Cinsiyet Çaprazlama Cetveli

Bilgisayarı Kullanma Amacı * CINSİYET Çaprazlama Cetveli		CINSİYET		Toplam	
		Bayan	Erkek		
Bilgisayarı Kullanma Amacı	Diğer	Sayı	1	0	1
		% - CINSİYET	7,1%	,0%	1,3%
		% - Toplam	1,3%	,0%	1,3%
	Eğt. /Araş.	Sayı	9	29	38
		% - CINSİYET	64,3%	46,0%	49,4%
		% - Toplam	11,7%	37,7%	49,4%
	İnternet	Sayı	0	10	10
		% - CINSİYET	,0%	15,9%	13,0%
		% - Toplam	,0%	13,0%	13,0%
	İş	Sayı	4	24	28
		% - CINSİYET	28,6%	38,1%	36,4%
		% - Toplam	5,2%	31,2%	36,4%
Toplam		Sayı	14	63	77
		% - CINSİYET	100,0%	100,0%	100,0%
		% - Toplam	18,2%	81,8%	100,0%

Okul Yöneticisinin Bilgisayarı Kullanma Amacı – Cinsiyet Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde Bayan okul idarecilerinin çoğunluğu Eğitim / Araştırma (%64,3) ve İş (%28,6) amaçlı olarak bilgisayarı kullanmaktadır. Yine Erkek öğretmenlerin de çoğunluğu Eğitim / Araştırma (%46,0) ve İş (%38,1) amaçlı olarak bilgisayarı kullanmaktadır.

Tablo 4.68 Bilgisayar Alanında Yeterlilik - Cinsiyet Çaprazlama Cetveli

Bilgisayar Alanında Yeterli Misiniz? * CINSİYET Çaprazlama Cetveli		CINSİYET		Toplam	
		Bayan	Erkek		
Bilgisayar Alanında Yeterli Misiniz?	Yetersiz	Sayı	1	9	10
		% - CINSİYET	7,1%	14,3%	13,0%
		% - Toplam	1,3%	11,7%	13,0%
	Zayıf	Sayı	2	3	5
		% - CINSİYET	14,3%	4,8%	6,5%

		% - Toplam	2,6%	3,9%	6,5%
	Orta	Sayı	4	29	33
		% - CINSİYET	28,6%	46,0%	42,9%
		% - Toplam	5,2%	37,7%	42,9%
	İyi	Sayı	3	14	17
		% - CINSİYET	21,4%	22,2%	22,1%
		% - Toplam	3,9%	18,2%	22,1%
	Çok İyi	Sayı	4	8	12
		% - CINSİYET	28,6%	12,7%	15,6%
		% - Toplam	5,2%	10,4%	15,6%
Toplam		Sayı	14	63	77
		% - CINSİYET	100,0%	100,0%	100,0%
		% - Toplam	18,2%	81,8%	100,0%

Okul Yöneticisi Kendini Bilgisayar Alanında yeterli Görüyor mu? – Cinsiyet Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde Erkek okul idarecilerinin %14,3'ü kendini bilgisayar alanında yetersiz görmekte iken yine Erkeklerin %46,0'sı Orta derecede görmektedir. Bayan okul idarecilerinin ise %7,1'ü kendini bilgisayar alanında yetersiz görmekte iken yine Bayanların diğer derecelendirmeler yaklaşık eşit olarak dağılmıştır.

Tablo 4.69 İnterneti Kullanma Sıklığı - Cinsiyet Çaprazlama Cetveli

İnterneti Kullanma Sıklığı * CINSİYET Çaprazlama Cetveli		CINSİYET		Toplam	
		Bayan	Erkek		
İnterneti Kullanma Sıklığı	Hiç	Sayı	2	15	17
		% - CINSİYET	14,3%	23,8%	22,1%
		% - Toplam	2,6%	19,5%	22,1%
	Çok Az	Sayı	7	25	32
		% - CINSİYET	50,0%	39,7%	41,6%
		% - Toplam	9,1%	32,5%	41,6%
	Haftada 1-2 Saat	Sayı	0	2	2
		% - CINSİYET	,0%	3,2%	2,6%
		% - Toplam	,0%	2,6%	2,6%
	Günde 1-2 Saat	Sayı	3	15	18
		% - CINSİYET	21,4%	23,8%	23,4%
		% - Toplam	3,9%	19,5%	23,4%
Çok Fazla	Sayı	2	6	8	
	% - CINSİYET	14,3%	9,5%	10,4%	
	% - Toplam	2,6%	7,8%	10,4%	
Toplam	Sayı	14	63	77	
	% - CINSİYET	100,0%	100,0%	100,0%	
	% - Toplam	18,2%	81,8%	100,0%	

Okul Yöneticisinin İnterneti Kullanma Sıklığı – Cinsiyet Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde Erkek okul yöneticilerinin %23,8'i İnterneti Hiç kullanmamakta, Bayan okul idarecilerinin ise %14,3'ü Hiç interneti kullanmamaktadır. Yine Erkek okul yöneticilerinin %39,7'si İnterneti Çok Az kullanmakta, Bayan okul idarecilerinin ise %50,0'si Çok Az kullanmaktadır.

Tablo 4.70 İnterneti Kullanma Amacı - Cinsiyet Çaprazlama Cetveli

İnterneti Kullanma Amacı * CINSİYET Çaprazlama Cetveli			CINSİYET		Toplam
			Bayan	Erkek	
İnterneti Kullanma Amacı	Alışveriş	Sayı	0	1	1
		% - CINSİYET	,0%	1,6%	1,3%
		% - Toplam	,0%	1,3%	1,3%
	Diğer	Sayı	1	4	5
		% - CINSİYET	7,1%	6,3%	6,5%
		% - Toplam	1,3%	5,2%	6,5%
	Eğt. /Araş.	Sayı	10	37	47
		% - CINSİYET	71,4%	58,7%	61,0%
		% - Toplam	13,0%	48,1%	61,0%
	İş	Sayı	3	21	24
		% - CINSİYET	21,4%	33,3%	31,2%
		% - Toplam	3,9%	27,3%	31,2%
Toplam	Sayı	14	63	77	
	% - CINSİYET	100,0%	100,0%	100,0%	
	% - Toplam	18,2%	81,8%	100,0%	

Okul Yöneticisinin İnterneti Kullanma Amacı – Cinsiyet Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde İnterneti kullanma amacı bakımından cinsiyetler arasında önemli bir farklılık gözlenmemektedir.

Tablo 4.71 İnternet Alanında Yeterlilik - Cinsiyet Çaprazlama Cetveli

İnternet Alanında Yeterli Misiniz? * CINSİYET Çaprazlama Cetveli			CINSİYET		Toplam
			Bayan	Erkek	
İnternet Alanında Yeterli Misiniz?	Yetersiz	Sayı	1	5	6
		% - CINSİYET	7,1%	7,9%	7,8%
		% - Toplam	1,3%	6,5%	7,8%
	Zayıf	Sayı	1	4	5
		% - CINSİYET	7,1%	6,3%	6,5%
		% - Toplam	1,3%	5,2%	6,5%
	Orta	Sayı	2	30	32
		% - CINSİYET	14,3%	47,6%	41,6%
		% - Toplam	2,6%	39,0%	41,6%
	İyi	Sayı	5	17	22

		% - CINSİYET	35,7%	27,0%	28,6%
		% - Toplam	6,5%	22,1%	28,6%
	Çok İyi	Sayı	5	7	12
		% - CINSİYET	35,7%	11,1%	15,6%
		% - Toplam	6,5%	9,1%	15,6%
Toplam		Sayı	14	63	77
		% - CINSİYET	100,0%	100,0%	100,0%
		% - Toplam	18,2%	81,8%	100,0%

Okul Yöneticisinin İnterneti Alanında Yeterli misiniz? – Cinsiyet Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde İnternet Alanında yeterlilik bakımından cinsiyetler arasında önemli bir farklılık gözlenmemektedir.

Tablo 4.72 Teknolojiyi Daha Etkin Kullanmadaki Engel - Cinsiyet Çaprazlama Cetveli

Teknolojiyi Daha Etkin Kullanmadaki Engel * CINSİYET Çaprazlama Cetveli			CINSİYET		Toplam
			Bayan	Erkek	
Teknolojiyi Daha Etkin Kullanmadaki Engel	Zaman Yetersizliği	Sayı	5	20	25
		% - CINSİYET	35,7%	31,7%	32,5%
		% - Toplam	6,5%	26,0%	32,5%
	Hızlı Gelişme	Sayı	3	15	18
		% - CINSİYET	21,4%	23,8%	23,4%
		% - Toplam	3,9%	19,5%	23,4%
	Yabancı Dil Sorunu	Sayı	4	14	18
		% - CINSİYET	28,6%	22,2%	23,4%
		% - Toplam	5,2%	18,2%	23,4%
	Maddi Yetersizlikler	Sayı	1	7	8
		% - CINSİYET	7,1%	11,1%	10,4%
		% - Toplam	1,3%	9,1%	10,4%
	Diğer	Sayı	1	7	8
		% - CINSİYET	7,1%	11,1%	10,4%
		% - Toplam	1,3%	9,1%	10,4%
Toplam	Sayı	14	63	77	
	% - CINSİYET	100,0%	100,0%	100,0%	
	% - Toplam	18,2%	81,8%	100,0%	

Okul Yöneticisinin Teknolojiyi Daha Etkin Kullanmasındaki Engel – Cinsiyet Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde Teknolojiyi Daha Etkin Kullanmasındaki Engel bakımından cinsiyetler arasında önemli bir farklılık gözlenmemektedir.

Tablo 4.73 Evde Bilgisayarınız Var mı? – Hizmet Yılı Çaprazlama Cetveli

Evinizde bilgisayar var mı? * Hizmet Yılı Çaprazlama Cetveli			Hizmet Yılı					Toplam
			2-5	6-10	11-15	16-20	21-?	
Evinizde bilgisayar var mı?	Evet	Sayı	0	20	15	8	18	61
		% - Hizmet Yılı	,0%	83,3%	78,9%	80,0%	78,3%	79,2%
		% - Toplam	,0%	26,0%	19,5%	10,4%	23,4%	79,2%
	Hayır	Sayı	1	4	4	2	5	16
		% - Hizmet Yılı	100,0%	16,7%	21,1%	20,0%	21,7%	20,8%
		% - Toplam	1,3%	5,2%	5,2%	2,6%	6,5%	20,8%
Toplam		Sayı	1	24	19	10	23	77
		% - Hizmet Yılı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% - Toplam	1,3%	31,2%	24,7%	13,0%	29,9%	100,0%

Okul Yöneticisinin Evinde Bilgisayar Var mı? – Hizmet Yılı Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde yöneticilerin evinde bilgisayar olup olmaması Hizmet Yılları göre önemli bir farklılık göstermemektedir.

Tablo 4.74 Bilgisayarı Kullanma Sıklığı – Hizmet Yılı Çaprazlama Cetveli

Bilgisayarı kullanma sıklığı * Hizmet Yılı Çaprazlama Cetveli			Hizmet Yılı					Toplam
			2-5	6-10	11-15	16-20	21-?	
Blg. kullanma sıklığı	Çok Az	Sayı	0	0	0	1	3	4
		% - Hizmet Yılı	,0%	,0%	,0%	10,0%	13,0%	5,2%
		% - Toplam	,0%	,0%	,0%	1,3%	3,9%	5,2%
	Haftada 1-2 Saat	Sayı	0	1	0	0	1	2
		% - Hizmet Yılı	,0%	4,2%	,0%	,0%	4,3%	2,6%
		% - Toplam	,0%	1,3%	,0%	,0%	1,3%	2,6%
	Günde 1-2 Saat	Sayı	0	6	9	3	10	28
		% - Hizmet Yılı	,0%	25,0%	47,4%	30,0%	43,5%	36,4%
		% - Toplam	,0%	7,8%	11,7%	3,9%	13,0%	36,4%
	Çok Fazla	Sayı	1	17	10	6	9	43
		% - Hizmet Yılı	100,0%	70,8%	52,6%	60,0%	39,1%	55,8%
		% - Toplam	1,3%	22,1%	13,0%	7,8%	11,7%	55,8%
Toplam		Sayı	1	24	19	10	23	77
		% - Hizmet Yılı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% - Toplam	1,3%	31,2%	24,7%	13,0%	29,9%	100,0%

Okul Yöneticisinin Bilgisayarı Kullanma Sıklığı – Hizmet Yılı Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde yöneticilerin bilgisayar kullanma sıklığı Hizmet Yıllarına göre önemli bir farklılık göstermemektedir.

Tablo 4.75 Bilgisayarı Kullanma Amacı – Hizmet Yılı Çaprazlama Cetveli

Bilgisayarı Kullanma Amacı * Hizmet Yılı Çaprazlama Cetveli			Hizmet Yılı					Toplam
			2-5	6-10	11-15	16-20	21-?	
Bilgisaya	Diğer	Sayı	0	0	1	0	0	1

Kullanma Amacı		% - Hizmet Yılı						
		0	1-5	6-10	11-15	16-20	21-?	
Kullanma Amacı		% - Hizmet Yılı	,0%	,0%	5,3%	,0%	,0%	1,3%
		% - Toplam	,0%	,0%	1,3%	,0%	,0%	1,3%
	Eğt. /Araş.	Sayı	0	14	9	5	10	38
		% - Hizmet Yılı	,0%	58,3%	47,4%	50,0%	43,5%	49,4%
		% - Toplam	,0%	18,2%	11,7%	6,5%	13,0%	49,4%
	İnternet	Sayı	0	2	4	2	2	10
		% - Hizmet Yılı	,0%	8,3%	21,1%	20,0%	8,7%	13,0%
		% - Toplam	,0%	2,6%	5,2%	2,6%	2,6%	13,0%
	İş	Sayı	1	8	5	3	11	28
		% - Hizmet Yılı	100,0%	33,3%	26,3%	30,0%	47,8%	36,4%
		% - Toplam	1,3%	10,4%	6,5%	3,9%	14,3%	36,4%
	Toplam	Sayı	1	24	19	10	23	77
% - Hizmet Yılı		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
% - Toplam		1,3%	31,2%	24,7%	13,0%	29,9%	100,0%	

Okul Yöneticisinin Bilgisayar Kullanma Amacı – Hizmet Yılı Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde yöneticilerin bilgisayar kullanma amacı Hizmet Yıllarına göre önemli bir farklılık göstermemektedir.

Tablo 4.76 Bilgisayar Alanında Yeterlilik – Hizmet Yılı Çaprazlama Cetveli

Bilgisayar Alanında Yeterli Misiniz? *		Hizmet Yılı					Toplam	
Hizmet Yılı Çaprazlama Cetveli		2-5	6-10	11-15	16-20	21-?		
Bilgisayar Alanında Yeterli Misiniz?	Yetersiz	Sayı	0	2	2	1	5	10
		% - Hizmet Yılı	,0%	8,3%	10,5%	10,0%	21,7%	13,0%
		% - Toplam	,0%	2,6%	2,6%	1,3%	6,5%	13,0%
	Zayıf	Sayı	0	1	2	1	1	5
		% - Hizmet Yılı	,0%	4,2%	10,5%	10,0%	4,3%	6,5%
		% - Toplam	,0%	1,3%	2,6%	1,3%	1,3%	6,5%
	Orta	Sayı	0	10	7	4	12	33
		% - Hizmet Yılı	,0%	41,7%	36,8%	40,0%	52,2%	42,9%
		% - Toplam	,0%	13,0%	9,1%	5,2%	15,6%	42,9%
	İyi	Sayı	0	7	7	2	1	17
		% - Hizmet Yılı	,0%	29,2%	36,8%	20,0%	4,3%	22,1%
		% - Toplam	,0%	9,1%	9,1%	2,6%	1,3%	22,1%
	Çok İyi	Sayı	1	4	1	2	4	12
		% - Hizmet Yılı	100,0%	16,7%	5,3%	20,0%	17,4%	15,6%
		% - Toplam	1,3%	5,2%	1,3%	2,6%	5,2%	15,6%
Toplam	Sayı	1	24	19	10	23	77	
	% - Hizmet Yılı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% - Toplam	1,3%	31,2%	24,7%	13,0%	29,9%	100,0%	

Okul Yöneticisinin Bilgisayar Alanında Yeterlilik – Hizmet Yılı Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde yöneticilerin 21 yıl ve üstü Hizmet yılına sahip okul idarecilerinin %21,7'si kendini bilgisayar alanında yetersiz

görmektedir.

Tablo 4.77 İnterneti Kullanma Sıklığı – Hizmet Yılı Çaprazlama Cetveli

İnterneti Kullanma Sıklığı * Hizmet Yılı Çaprazlama Cetveli			Hizmet Yılı					Toplam
			2-5	6-10	11-15	16-20	21-?	
İnterneti Kullanma Sıklığı	Hiç	Sayı	0	3	3	2	9	17
		% - Hizmet Yılı	,0%	12,5%	15,8%	20,0%	39,1%	22,1%
		% - Toplam	,0%	3,9%	3,9%	2,6%	11,7%	22,1%
	Çok Az	Sayı	1	12	4	4	11	32
		% - Hizmet Yılı	100,0%	50,0%	21,1%	40,0%	47,8%	41,6%
		% - Toplam	1,3%	15,6%	5,2%	5,2%	14,3%	41,6%
	Haftada 1-2 Saat	Sayı	0	0	1	1	0	2
		% - Hizmet Yılı	,0%	,0%	5,3%	10,0%	,0%	2,6%
		% - Toplam	,0%	,0%	1,3%	1,3%	,0%	2,6%
	Günde 1-2 Saat	Sayı	0	5	8	3	2	18
		% - Hizmet Yılı	,0%	20,8%	42,1%	30,0%	8,7%	23,4%
		% - Toplam	,0%	6,5%	10,4%	3,9%	2,6%	23,4%
	Çok Fazla	Sayı	0	4	3	0	1	8
		% - Hizmet Yılı	,0%	16,7%	15,8%	,0%	4,3%	10,4%
		% - Toplam	,0%	5,2%	3,9%	,0%	1,3%	10,4%
Toplam	Sayı	1	24	19	10	23	77	
	% - Hizmet Yılı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% - Toplam	1,3%	31,2%	24,7%	13,0%	29,9%	100,0%	

Okul Yöneticisinin İnterneti Kullanma Sıklığı – Hizmet Yılı Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde yöneticilerin 21 yıl ve üstü Hizmet yılına sahip okul idarecilerinin %39,1'i , 16-20 yıl Hizmet Yılına Sahip okul idarecilerinin %20,0'si interneti Hiç kullanmamaktadır. 11-15 yıl Hizmet Yılına sahip okul yöneticilerinin %42,1'i Günde 1-2 saat interneti kullanmaktadır.

Tablo 4.78 İnterneti Kullanma Amacı – Hizmet Yılı Çaprazlama Cetveli

İnterneti Kullanma Amacı * Hizmet Yılı Çaprazlama Cetveli			Hizmet Yılı					Toplam
			2-5	6-10	11-15	16-20	21-?	
İnterneti Kullanma Amacı	Alış-veriş	Sayı	0	0	1	0	0	1
		% - Hizmet Yılı	,0%	,0%	5,3%	,0%	,0%	1,3%
		% - Toplam	,0%	,0%	1,3%	,0%	,0%	1,3%
	Diğer	Sayı	0	0	2	0	3	5
		% - Hizmet Yılı	,0%	,0%	10,5%	,0%	13,0%	6,5%
		% - Toplam	,0%	,0%	2,6%	,0%	3,9%	6,5%
	Eğt. /Araş	Sayı	1	18	11	7	10	47
		% - Hizmet Yılı	100,0%	75,0%	57,9%	70,0%	43,5%	61,0%
		% - Toplam	1,3%	23,4%	14,3%	9,1%	13,0%	61,0%
	İş	Sayı	0	6	5	3	10	24

		% - Hizmet Yılı	,0%	25,0%	26,3%	30,0%	43,5%	31,2%
		% - Toplam	,0%	7,8%	6,5%	3,9%	13,0%	31,2%
Toplam		Sayı	1	24	19	10	23	77
		% - Hizmet Yılı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% - Toplam	1,3%	31,2%	24,7%	13,0%	29,9%	100,0%

Okul Yöneticisinin İnterneti Kullanma Amacı – Hizmet Yılı Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde yöneticilerin 21 yıl ve üstü Hizmet yılına sahip okul idarecileri interneti Eğitim/Araştırma (%43,5) ve İş(%43,5) amaçlı kullanmakta iken diğer hizmet yıllarındaki okul idarecilerinin çoğunluğu önemli farklılıklar göstermeden Eğitim / Araştırma amaçlı kullanmaktadır.

Tablo 4.79 İnternet Alanında Yeterlilik – Hizmet Yılı Çaprazlama Cetveli

İnternet Alanında Yeterli Misiniz? * Hizmet Yılı Çaprazlama Cetveli		Hizmet Yılı					Toplam	
		2-5	6-10	11-15	16-20	21-?		
İnternet Alanında Yeterli Misiniz?	Yetersiz	Sayı	0	0	1	1	4	6
		% - Hizmet Yılı	,0%	,0%	5,3%	10,0%	17,4%	7,8%
		% - Toplam	,0%	,0%	1,3%	1,3%	5,2%	7,8%
	Zayıf	Sayı	0	1	0	1	3	5
		% - Hizmet Yılı	,0%	4,2%	,0%	10,0%	13,0%	6,5%
		% - Toplam	,0%	1,3%	,0%	1,3%	3,9%	6,5%
	Orta	Sayı	0	10	9	3	10	32
		% - Hizmet Yılı	,0%	41,7%	47,4%	30,0%	43,5%	41,6%
		% - Toplam	,0%	13,0%	11,7%	3,9%	13,0%	41,6%
	İyi	Sayı	1	8	8	3	2	22
		% - Hizmet Yılı	100,0%	33,3%	42,1%	30,0%	8,7%	28,6%
		% - Toplam	1,3%	10,4%	10,4%	3,9%	2,6%	28,6%
	Çok İyi	Sayı	0	5	1	2	4	12
		% - Hizmet Yılı	,0%	20,8%	5,3%	20,0%	17,4%	15,6%
		% - Toplam	,0%	6,5%	1,3%	2,6%	5,2%	15,6%
Toplam	Sayı	1	24	19	10	23	77	
	% - Hizmet Yılı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% - Toplam	1,3%	31,2%	24,7%	13,0%	29,9%	100,0%	

Okul Yöneticisinin İnternet Alanında Yeterlilik – Hizmet Yılı Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde yöneticilerin 21 yıl ve üstü Hizmet yılına sahip okul idarecilerinin %30,4'ü kendini internet Alanında Yetersiz veya Zayıf görmekte, 16-20 Yıl hizmet yılına sahip okul idarecilerinin %20, 11-15 Yıl hizmet yılına sahip okul idarecilerinin % 5,3, 6-10 Yıl hizmet yılına sahip okul idarecilerinin ise % 4,2'si kendini internet alanında Yetersiz veya Zayıf görmektedir.

**Tablo 4.80 Teknolojiyi Daha Etkin Kullanmadaki Engel – Hizmet Yılı
Çaprazlama Cetveli**

Teknolojiyi Daha Etkin Kullanmadaki Engel * Hizmet Yılı Çaprazlama Cetveli			Hizmet Yılı					Toplam
			2-5	6-10	11-15	16-20	21-?	
Tekn. Daha Etkin Kul. Engel	Zaman Yetersizliği	Sayı	0	6	6	4	9	25
		% - Hizmet Yılı	,0%	25,0%	31,6%	40,0%	39,1%	32,5%
		% - Toplam	,0%	7,8%	7,8%	5,2%	11,7%	32,5%
	Hızlı Gelişme	Sayı	0	7	3	2	6	18
		% - Hizmet Yılı	,0%	29,2%	15,8%	20,0%	26,1%	23,4%
		% - Toplam	,0%	9,1%	3,9%	2,6%	7,8%	23,4%
	Yabancı Dil Sorunu	Sayı	0	5	6	2	5	18
		% - Hizmet Yılı	,0%	20,8%	31,6%	20,0%	21,7%	23,4%
		% - Toplam	,0%	6,5%	7,8%	2,6%	6,5%	23,4%
	Maddi Yetersizlikler	Sayı	1	4	2	1	0	8
		% - Hizmet Yılı	100,0%	16,7%	10,5%	10,0%	,0%	10,4%
		% - Toplam	1,3%	5,2%	2,6%	1,3%	,0%	10,4%
	Diğer	Sayı	0	2	2	1	3	8
		% - Hizmet Yılı	,0%	8,3%	10,5%	10,0%	13,0%	10,4%
		% - Toplam	,0%	2,6%	2,6%	1,3%	3,9%	10,4%
Toplam		Sayı	1	24	19	10	23	77
		% - Hizmet Yılı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% - Toplam	1,3%	31,2%	24,7%	13,0%	29,9%	100,0%

Okul Yöneticisinin Teknolojiyi Daha Etkin kullanmadaki Engel – Hizmet Yılı Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde yöneticilerin Teknolojiyi Daha Etkin kullanmadaki Engel sebebi ile Hizmet Yıllarına göre önemli bir farklılık göstermemektedir.

Tablo 4.81 Evde Bilgisayarınız Var mı? – Branş Çaprazlama Cetveli

Evinizde bilgisayar var mı? * BRANŞ Çaprazlama Cetveli			BRANŞ			Toplam
			Kültür	Meslek	Sınıf	
Evinizde bilgisayar var mı?	Evet	Sayı	32	4	25	61
		% - BRANŞ	80,0%	80,0%	78,1%	79,2%
		% - Toplam	41,6%	5,2%	32,5%	79,2%
	Hayır	Sayı	8	1	7	16
		% - BRANŞ	20,0%	20,0%	21,9%	20,8%
		% - Toplam	10,4%	1,3%	9,1%	20,8%
Toplam		Sayı	40	5	32	77
		% - BRANŞ	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% - Toplam	51,9%	6,5%	41,6%	100,0%

Okul Yöneticisinin Evinde Bilgisayar Var mı? – Branş Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde yöneticilerin evinde bilgisayar olup olmaması ile

Branş değişkeni arasında önemli bir farklılık göstermemektedir.

Tablo 4.82 Bilgisayarı Kullanma Sıklığı – Branş Çaprazlama Cetveli

Bilgisayarı kullanma sıklığı * BRANŞ Çaprazlama Cetveli		BRANŞ			Toplam	
		Kültür	Meslek	Sınıf		
Bilgisayarı kullanma Sıklığı	Çok Az	Sayı	3	0	1	4
		% - BRANŞ	7,5%	,0%	3,1%	5,2%
		% - Toplam	3,9%	,0%	1,3%	5,2%
	Haftada 1-2 Saat	Sayı	0	0	2	2
		% - BRANŞ	,0%	,0%	6,3%	2,6%
		% - Toplam	,0%	,0%	2,6%	2,6%
	Günde 1-2 Saat	Sayı	16	1	11	28
		% - BRANŞ	40,0%	20,0%	34,4%	36,4%
		% - Toplam	20,8%	1,3%	14,3%	36,4%
	Çok Fazla	Sayı	21	4	18	43
		% - BRANŞ	52,5%	80,0%	56,3%	55,8%
		% - Toplam	27,3%	5,2%	23,4%	55,8%
Toplam		Sayı	40	5	32	77
		% - BRANŞ	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% - Toplam	51,9%	6,5%	41,6%	100,0%

Okul Yöneticisinin Bilgisayarı Kullanma Sıklığı – Branş Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde yöneticilerin Bilgisayarı Kullanma Sıklığı ile Branş değişkeni arasında önemli bir farklılık göstermemektedir.

Tablo 4.83 Bilgisayarı Alanında Yeterlilik – Branş Çaprazlama Cetveli

Bilgisayarda Alanında Yeterli Misiniz? * BRANŞ Çaprazlama Cetveli		BRANŞ			Toplam	
		Kültür	Meslek	Sınıf		
Bilgisayarda Alanında Yeterli Misiniz?	Yetersiz	Sayı	4	0	6	10
		% - BRANŞ	10,0%	,0%	18,8%	13,0%
		% - Toplam	5,2%	,0%	7,8%	13,0%
	Zayıf	Sayı	4	0	1	5
		% - BRANŞ	10,0%	,0%	3,1%	6,5%
		% - Toplam	5,2%	,0%	1,3%	6,5%
	Orta	Sayı	16	4	13	33
		% - BRANŞ	40,0%	80,0%	40,6%	42,9%
		% - Toplam	20,8%	5,2%	16,9%	42,9%
	İyi	Sayı	8	1	8	17
		% - BRANŞ	20,0%	20,0%	25,0%	22,1%
		% - Toplam	10,4%	1,3%	10,4%	22,1%
	Çok İyi	Sayı	8	0	4	12
		% - BRANŞ	20,0%	,0%	12,5%	15,6%
		% - Toplam	10,4%	,0%	5,2%	15,6%

Toplam	Sayı	40	5	32	77
	% - BRANŞ	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% - Toplam	51,9%	6,5%	41,6%	100,0%

Okul Yöneticisinin Bilgisayar Alanında Yeterlilik – Branş Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde yöneticilerden branşı Sınıf öğretmeni (%21,9), Kültür dersi öğretmeni (%20), Meslek dersi öğretmeni (%0) olanlar belirtilen oranlarda kendilerini Bilgisayar Alanında Yetersiz veya Zayıf görmektedir.

Tablo 4.84 İnterneti Kullanma Sıklığı – Branş Çaprazlama Cetveli

İnterneti Kullanma Sıklığı * BRANŞ Çaprazlama Cetveli		BRANŞ			Toplam	
		Kültür	Meslek	Sınıf		
İnterneti Kullanma Sıklığı	Hiç	Sayı	8	0	9	17
		% - BRANŞ	20,0%	,0%	28,1%	22,1%
		% - Toplam	10,4%	,0%	11,7%	22,1%
	Çok Az	Sayı	17	2	13	32
		% - BRANŞ	42,5%	40,0%	40,6%	41,6%
		% - Toplam	22,1%	2,6%	16,9%	41,6%
	Haftada 1-2 Saat	Sayı	2	0	0	2
		% - BRANŞ	5,0%	,0%	,0%	2,6%
		% - Toplam	2,6%	,0%	,0%	2,6%
	Günde 1-2 Saat	Sayı	10	2	6	18
		% - BRANŞ	25,0%	40,0%	18,8%	23,4%
		% - Toplam	13,0%	2,6%	7,8%	23,4%
	Çok Fazla	Sayı	3	1	4	8
		% - BRANŞ	7,5%	20,0%	12,5%	10,4%
		% - Toplam	3,9%	1,3%	5,2%	10,4%
Toplam	Sayı	40	5	32	77	
	% - BRANŞ	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% - Toplam	51,9%	6,5%	41,6%	100,0%	

Okul Yöneticisinin İnterneti Kullanma Sıklığı – Branş Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde yöneticilerden branşı Sınıf öğretmeni olanların %68,7'si, Kültür dersi olanların %62,5'i, Meslek dersi olanların ise %40,0'ı İnterneti Hiç veya Çok Az Kullanmaktadır.

Tablo 4.85 İnternet Alanında Yeterlilik – Branş Çaprazlama Cetveli

İnternet Alanında Yeterli Misiniz? * BRANŞ Çaprazlama Cetveli		BRANŞ			Toplam	
		Kültür	Meslek	Sınıf		
İnternet Alanında Yeterli	Yetersiz	Sayı	3	0	3	6
		% - BRANŞ	7,5%	,0%	9,4%	7,8%
		% - Toplam	3,9%	,0%	3,9%	7,8%

Misiniz?	Zayıf	Sayı	3	0	2	5
		% - BRANŞ	7,5%	,0%	6,3%	6,5%
		% - Toplam	3,9%	,0%	2,6%	6,5%
	Orta	Sayı	16	3	13	32
		% - BRANŞ	40,0%	60,0%	40,6%	41,6%
		% - Toplam	20,8%	3,9%	16,9%	41,6%
	İyi	Sayı	11	2	9	22
		% - BRANŞ	27,5%	40,0%	28,1%	28,6%
		% - Toplam	14,3%	2,6%	11,7%	28,6%
	Çok İyi	Sayı	7	0	5	12
		% - BRANŞ	17,5%	,0%	15,6%	15,6%
		% - Toplam	9,1%	,0%	6,5%	15,6%
Toplam	Sayı	40	5	32	77	
	% - BRANŞ	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% - Toplam	51,9%	6,5%	41,6%	100,0%	

Okul Yöneticisinin İnternet Alanında Yeterlilik – Branş Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde yöneticilerden branşı Sınıf öğretmeni olanların %15,0'i, Kültür dersi öğretmeni olanların %15,7'si, Meslek dersi öğretmenlerinin ise %0'ı kendini İnternet Alanında Yetersiz veya Zayıf görmektedir.

Tablo 4.86 Tekn. Etkin Kullanmadaki Engel – Branş Çaprazlama Cetveli

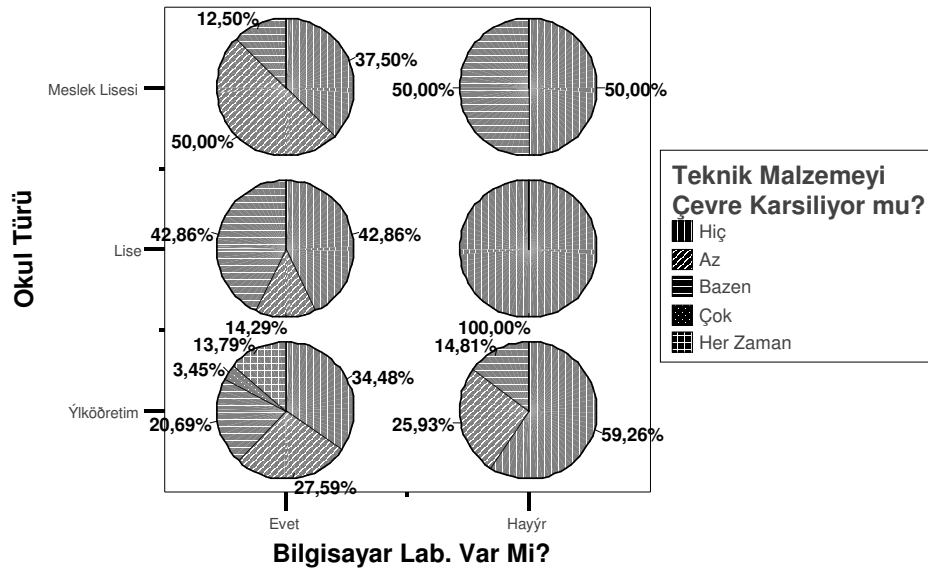
Teknolojiyi Daha Etkin Kullanmadaki Engel * BRANŞ Çaprazlama Cetveli			BRANŞ			Toplam
			Kültür	Meslek	Sınıf	
Teknolojiyi Daha Etkin Kul. Engel	Zaman Yetersizliği	Sayı	13	1	11	25
		% - BRANŞ	32,5%	20,0%	34,4%	32,5%
		% - Toplam	16,9%	1,3%	14,3%	32,5%
	Hızlı Gelişme	Sayı	10	2	6	18
		% - BRANŞ	25,0%	40,0%	18,8%	23,4%
		% - Toplam	13,0%	2,6%	7,8%	23,4%
	Yabancı Dil Sorunu	Sayı	10	2	6	18
		% - BRANŞ	25,0%	40,0%	18,8%	23,4%
		% - Toplam	13,0%	2,6%	7,8%	23,4%
	Maddi Yetersizlikler	Sayı	3	0	5	8
		% - BRANŞ	7,5%	,0%	15,6%	10,4%
		% - Toplam	3,9%	,0%	6,5%	10,4%
	Diğer	Sayı	4	0	4	8
		% - BRANŞ	10,0%	,0%	12,5%	10,4%
		% - Toplam	5,2%	,0%	5,2%	10,4%
Toplam	Sayı	40	5	32	77	
	% - BRANŞ	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% - Toplam	51,9%	6,5%	41,6%	100,0%	

Okul Yöneticisinin Teknolojiyi Daha Etkin kullanmadaki Engel – Branş

Çaprazlamasını gösteren Tablo incelendiğinde yöneticilerden branşı Kültür dersi öğretmeni olanların %32,5'i ve Sınıf Öğretmenlerinin %34,4'ü Zaman Yetersizliğini, Meslek Dersi öğretmenlerinin ise %40'ar ile Hızlı Gelişme ve Yabancı Dil sorunu Teknolojiyi Daha etkin kullanımdaki Engel olarak gördükleri belirtilmektedir.

4.6 Okulun Teknolojik İmkanları ve Okul Yöneticisinin Teknolojiyi Kullanması ile İlgili Çaprazlama Bilgilerden Oluşan Bulgular

Bu kısımda, Okulun Teknolojik İmkanları ve Okul Yöneticisinin Teknolojiyi Kullanması ile İlgili Çaprazlama pasta grafikleri ile yapılarak değişik bulgular elde edilmeye çalışılmıştır.

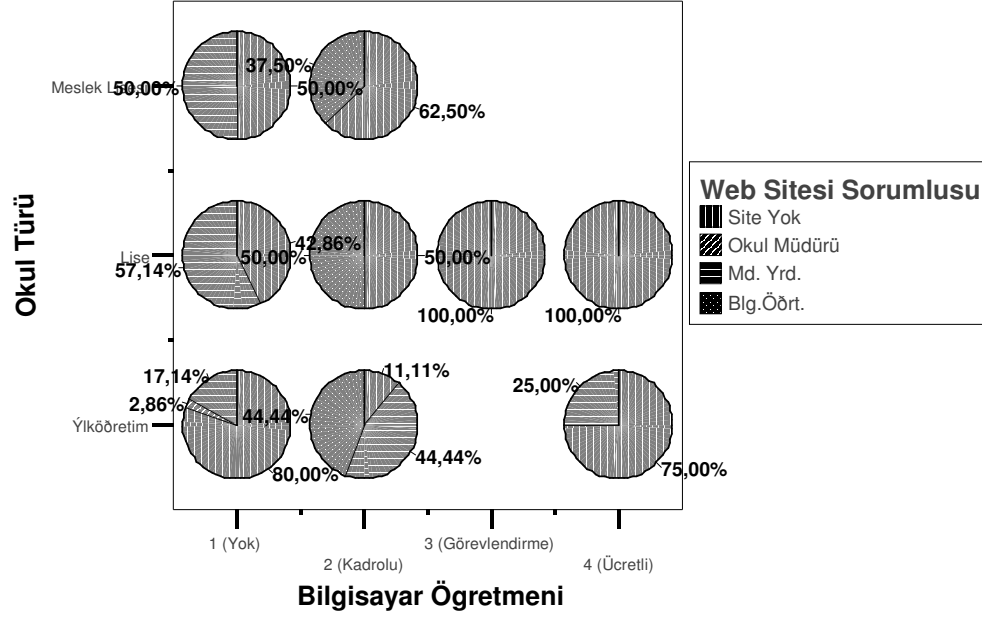

Şekil 4-1 Okulun Bilgisayar lab. Var mı? - Okul Türü – Teknik Malzemenin Çevre tarafından Karşılanması Çaprazlamasını İçeren Yüzdellik Pasta Grafiği

Okulda Bilgisayar Laboratuvarı Var mı? – Okul Türü – Teknik Malzemenin Çevre Tarafından Karşılanması Çaprazlamasını İçeren Yüzdellik Pasta Grafik incelendiğinde Bilgisayar laboratuvarı olmayan Liselerin Hiç Biri(%100) Çevreden Teknik Yardım alamıyor. Meslek Liselerinde Bilgisayar laboratuvarı olmayan okulların ise Yarısı (%50)'si Çevreden Hiç yardım alamazken diğer yarısı Bazen (%50) yardım almaktadır. Bilgisayar laboratuvarı olmayan İlköğretim okullarının çoğunluğu Hiç (%59,26) veya Az (%25,93) Çevreden yardım almaktadır.

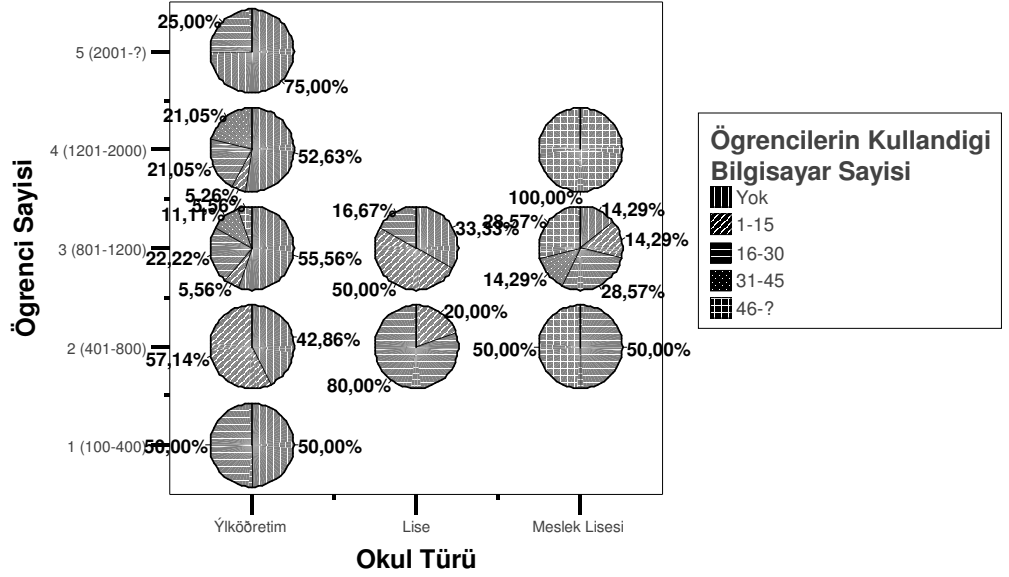
Bilgisayar laboratuvarı olan okul türlerinden sadece İlköğretim okulları Çevreyi etkin bir şekilde kullanmaktadır. Bilgisayar laboratuvarı olan İlköğretim okullarının %13,79'u Her Zaman, %3,45'i ise Çok Teknik malzeme konusunda Çevreden yardım almaktadır.

Şekil 4-2 Okulun Bilgisayar Öğretmeni - Okul Türü – Okul Web Sitesi Sorumlusu Çaprazlamasını İçeren Yüzdellik Pasta Grafiği

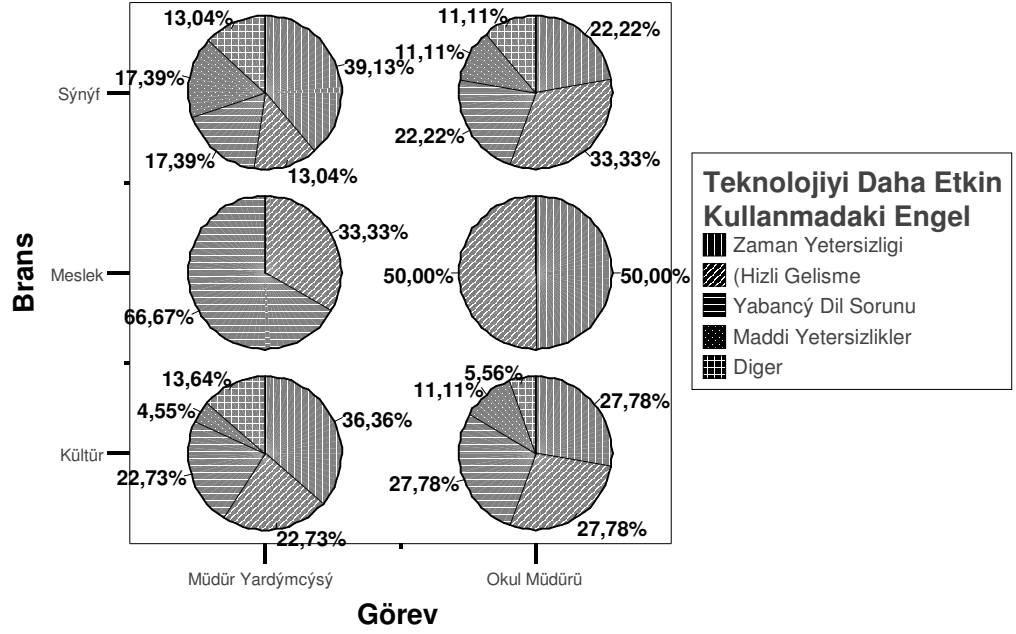
Okulun Bilgisayar Öğretmeni - Okul Türü – Okul Web Sitesi Sorumlusu Çaprazlamasını İçeren Yüzdellik Pasta Grafik incelendiğinde Meslek Liselerinde Bilgisayar Öğretmeni olmayan Meslek Liselerinin yarısının Web Sitesinin yönetimi Müdürü yardımcıları(%50) yönetmektedir, Bilgisayar öğretmeni olan Meslek Liselerinin %62,5'unun ise Web sitesi olmadığı görülmektedir. Bilgisayar öğretmeni olmadığı halde web sitesi olan Liselerin web sitesi sorumlularının Müdür Yardımcıları(%57,14) olduğu görülmektedir. İlköğretim okullarının ise kadrolu bilgisayar öğretmeni olanların sadece %11,11'inin web sitesi yoktur.

Web sitesi olan okulların hiçbirinde web sitesinin yönetimini Okul Müdürlerinin yapmadığı gözlenmiştir.

Şekil 4-3 Öğrenci Sayısı - Okul Türü – Öğrencilerin Kullandığı Bilgisayar Sayısı Çaprazlamasını İçeren Yüzdellik Pasta Grafiği

Öğrenci Sayısı - Okul Türü – Öğrencilerin Kullandığı Bilgisayar Sayısı Çaprazlamasını İçeren Yüzdellik Pasta Grafik incelendiğinde özellikle 2000 ve üzerinde öğrencisi bulunan ilköğretim okullarının %75`inde öğrencilerin kullandığı bilgisayar bulunmamakta, %25,0`ında ise 16-30 arası bilgisayar bulunmaktadır. İlköğretim okullarında Öğrenci Sayısı değişkeninin fazla önem arz etmeden yarıya yakınında öğrencilerin kullandığı bilgisayar bulunmadığı görülmektedir. Liselerde 401-800 arası öğrencisi bulunanlarda 16-30(%80) arası bilgisayar sayısı çoğunluğu oluşturmaktadır, 801-1200 arası öğrenciye sahip liselerde ise 1-15(%50,0) arası bilgisayar çoğunluğu oluşturmaktadır. Meslek Liselerinde öğrenci sayısı 1201-2000 arası olanların tamamında 46 ve üzerinde bilgisayar öğrenciler için kullanılmaktadır. 801-1200 öğrenciye sahip Meslek Liselerinin %14,29`unda öğrencilerin kullandığı bilgisayar bulunmamaktadır. Öğrenci sayısı 401-800 arasında olan Meslek Liselerinin ise yarısında 46 ve üzeri(%50,0), diğer yarısında ise 16-30(%50,0) arası bilgisayar öğrencilerin kullanımında olduğu görülmektedir.

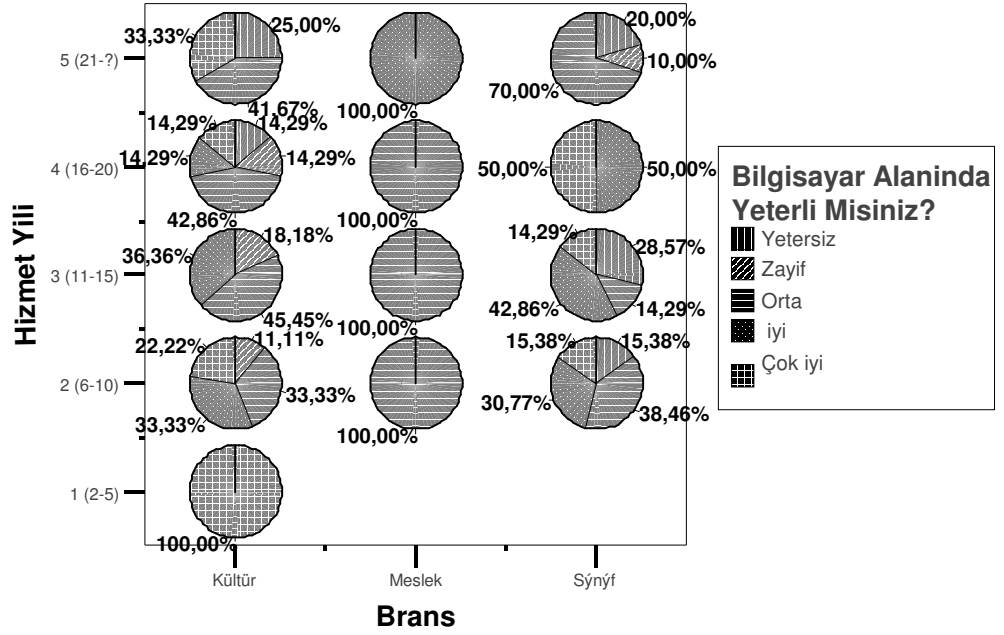

Şekil 4-4 Okul Yöneticisi Branşı - Görev – Teknolojiyi Daha Etkin Kullanmadaki Engel Çaprazlamasını İçeren Yüzdellik Pasta Grafiği

Okul Yöneticisi Branşı - Görev – Teknolojiyi Daha Etkin Kullanmadaki Engel Çaprazlamasını İçeren Yüzdellik Grafik incelendiğinde;

Müdür Yardımcıları; Branşı Sınıf öğretmeni ve Kültür dersi öğretmenlerinin Teknoloji takibindeki Engeller tüm değişkenlere göre dağılmakta olup, meslek dersi öğretmenleri Teknolojinin Hızlı gelişmesi(66,7) ve Yabancı Dil sorununu(%33,3) Teknoloji karşısında daha iyi olmaları önündeki engel olarak görmektedir.

Okul Müdürleri; Branşı Sınıf öğretmeni ve Kültür dersi öğretmenlerinin Teknoloji takibindeki Engeller tüm değişkenlere göre dağılmakta olup, meslek dersi öğretmenleri Teknolojinin Hızlı gelişmesi(50,0) ve Zaman Yetersizliğini(%50) Teknoloji karşısında daha iyi olmaları önündeki engel olarak görmektedir.

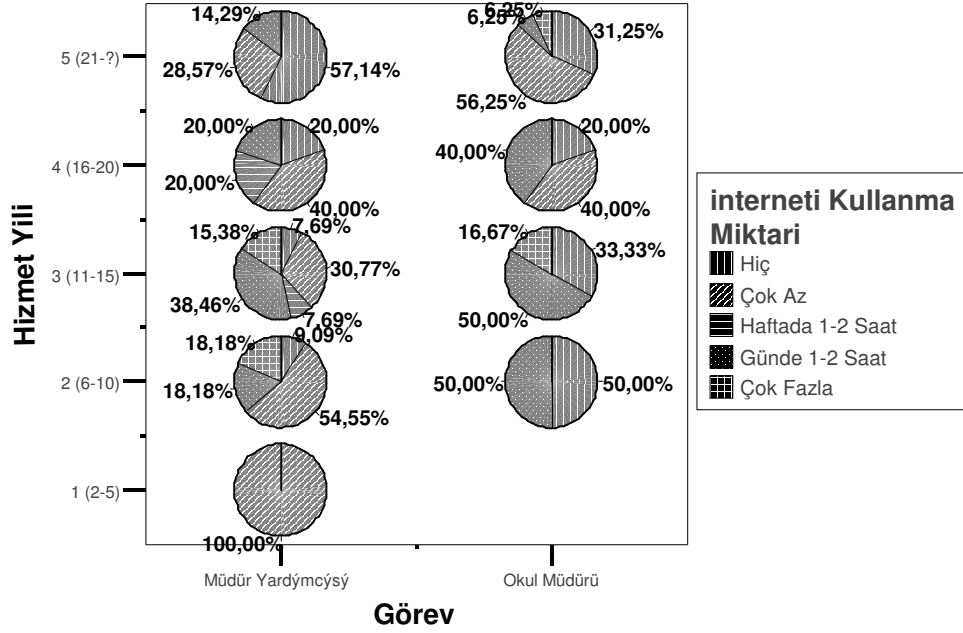
Şekil 4-5 Okul Yöneticisi Hizmet Yılı - Branş – Bilgisayar Alanında Yeterlilik Çaprazlamasını İçeren Yüzdellik Pasta Grafiği

Okul Yöneticisi Hizmet Yılı - Branş – Bilgisayar Alanında Yeterlilik Çaprazlamasını İçeren Yüzdellik Pasta Grafik incelendiğinde;

Branşı Kültür Dersi Öğretmeni olan okul idarecileri; Bilgisayar alanındaki Yeterlilik değişkenleri tüm Hizmet Yıllarında gözlemlenmektedir.

Branşı Sınıf Öğretmeni olan okul idarecileri; Bilgisayar alanındaki Yeterlilik değişkenlerinde Hizmet Yılı 16-20 yıl arasında olanların kendilerini İyi(%50) ve Çok İyi(%50) gördükleri, diğer hizmet yıllarında ise dağılımın olduğu görülmektedir.

Branşı Meslek Dersi Öğretmeni olan okul idarecileri; Bilgisayar alanındaki Yeterlilik değişkenlerinde Hizmet Yılı 21 yıl ve üstü olanların kendilerini İyi(%100) gördükleri, diğer hizmet yıllarında ise tamamının kendilerini Orta (%100) gördükleri sonucu ortaya çıkmıştır.

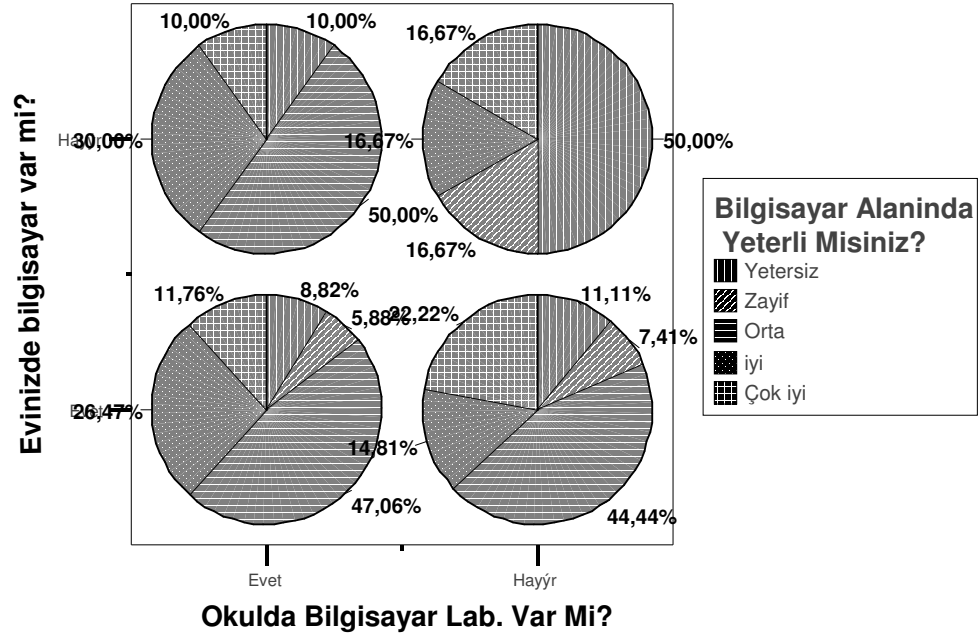

Şekil 4-6 Okul Yöneticisi Hizmet Yılı - Görev – İnterneti Kullanma Sıklığı Çaprazlamasını İçeren Yüzdellik Pasta Grafiği

Okul Yöneticisi Hizmet Yılı - Görev – İnterneti Kullanma Sıklığı Çaprazlamasını İçeren Yüzdellik Pasta grafik incelendiğinde;

Müdür Yardımcıları; Hizmet yılı 21 yıl ve üzeri olanların %57,14`ü Hiç, %28,57`si ise çok Az İnterneti kullanmaktadır. 16-20 yıl arası hizmet yılına sahip olanların da %20`si Hiç, %40,0`ı ise Çok Az İnterneti kullanmaktadır. Daha az Hizmet yılına sahip olanları ise değişik oranlarda interneti kullanmaktadır.

Okul Müdürleri; Hizmet yılı 21 yıl ve üzeri olanların %31,25`i Hiç, %56,25`si ise çok Az İnterneti kullanmaktadır. 16-20 yıl arası hizmet yılına sahip olanların da %20`si Hiç, %40,0`ı ise Çok Az İnterneti kullanmaktadır. 11-15 yıl Hizmet yılına sahiplerin %50`si Günde 1-2 Saat, %16,67`si Çok fazla interneti kullanmaktadır. 6,10 yıl arası Hizmet yılına sahip olanların ise %50 Hiç interneti kullanmazken, %50`si Günde 1-2 Saat kullanmaktadır.

Şekil 4-7 Okul Yöneticisinin Evinde Bilgisayar Var mı? – Okulda Bilgisayar laboratuvarı Var mı? – Okul Yöneticisinin Bilgisayar Alanında Yeterliliği Çaprazlamasını İçeren Yüzdeler Pasta Grafiği

Okul Yöneticisinin Evinde Bilgisayar Var mı? – Okulda Bilgisayar laboratuvarı Var mı? – Okul Yöneticisinin Bilgisayar Alanında Yeterliliği Çaprazlamasını İçeren Yüzdeler Pasta grafik incelendiğinde; kendini bilgisayar alanında yetersiz veya zayıf gören okul idarecilerinin %67,7'sinin evinde bilgisayarı yok, okulunda da bilgisayar laboratuvarı bulunmamaktadır. Kendini bilgisayar alanında yeterli göre (Orta, İyi ve Çok İyi) okul idarecilerinin ise evinde bilgisayar var ve okullarında bilgisayar bulunma oranları %85,29 olarak görülmektedir.

BÖLÜM V : SONUÇ, ÖNERİ VE TARTIŞMALAR

Bu bölüm, sonuçlar, öneriler ve tartışmalar başlıkları altında incelenecektir. Sonuçlar kısmında araştırmada elde edilen bulguların sonuçları verilecektir. Öneriler kısmında ise elde edilen bulgulardan hareket edilerek ve tartışma bölümündeki görüşler de göz önünde bulundurularak, çeşitli önerilerde bulunulacaktır.

5.1 SONUÇ

Bu uygulamada okulların teknolojik imkanlarının incelenmesi ve okul yöneticilerinin teknoloji kullanma düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Yapılan çalışmada aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

5.1.1 Okul İdarecilerinin Kişisel Bilgilerine Ait Sonuçlar

1. İstanbul ili Kağıthane İlçesinde görev yapan okul idarecilerinin çoğunluğu erkektir.
2. İstanbul ili Kağıthane İlçesinde görev yapan okul idarecilerin hizmet yılları arasında bir ilişki bulunamamıştır.
3. İstanbul ili Kağıthane İlçesinde görev yapan okul idarecilerinin çoğunluğu 0-10 yıldır idarecilik görevinde bulunmaktadır.
4. İstanbul ili Kağıthane İlçesinde görev yapan okul idarecilerinin çoğunluğunu kültür dersi ve sınıf öğretmenlerinden oluşmaktadır.

5.1.2 Okulun Sahip Olduğu Teknolojik İmkanlar İle İlgili Sonuçlar

1. İstanbul ili Kağıthane İlçesindeki okulların çoğunluğunu ilköğretim okulları oluşturmaktadır.
2. Bilgisayar laboratuvarı olmayan okulların Bilgisayar laboratuvarı olan okullardan fazla(%57,1) olduğu belirlenmiştir. Bilgisayar laboratuvarı olan okulların bir kısmında bilgisayar öğretmeni bulunmamaktadır.
3. Okulların yarıya yakınında öğrencilerin kullandığı bilgisayarların internet bağlantısı bulunmamaktadır(%53,2).
4. Okulların çoğunluğunda(%55,8) öğrencilerin kullanabildiği bilgisayar

bulunmaktadır.

5. Okulların çoğunda projeksiyon cihazı bulunmaktadır.
6. Okulların tamamında internet bağlantısı bulunmaktadır. Bu internet yüksek hızlı ve geniş bant desteğine sahip ADSL bağlantı türündedir.
7. Ankete katılan okullarda yönetim amaçlı kullanılan bilgisayar sayısı ortalamaya göre bakıldığında 1-6 arasında olduğu belirlenmiştir. Bu okulların çoğunda yönetim amaçlı bilgisayarlarla birlikte öğretmenlerin de kullanabildiği bilgisayarlar bulunmaktadır.
8. Okulların tamamına yakını(%96,1) e-Posta ile bilgi alışverişini kullanmaktadır. E-Posta kontrolünü de çoğunlukla Müdür Yardımcıları(%54,5) yapmaktadır.
9. Okulların çoğunluğunun Web sitesinin olmadığı(%64,9) belirlenmiştir. Web sitesi olan okulların Web Sitesi yönetimini çoğunlukla Müdür Yardımcıları(%70,0) yapmakta oldu belirlenmiştir.
10. Okulların Çevreden Teknik malzeme konusunda yardım alamadıkları(%74,1) belirlenmiştir.

5.1.3 Okulların Okul Türleri Değişkenine İlişkin Sonuçlar

1. Bilgisayar öğretmeni ifadesine; İlköğretim okullarının %62,5`inde oranında, liseler ise %63,6`sında bilgisayar öğretmeni bulunmadığı ifadesine katılmış meslek liseleri ise %80 oranında okullarında bilgisayar öğretmeni bulunduğu ifadesine katılmışlardır.
2. Okulun Bilgisayar laboratuvarı olmasıyla okul türleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.
3. Okulda Projeksiyon var mı ifadesine; Meslek liselerinin tamamında var, liselerin tamamına yakınında, ilköğretim okullarının ise çoğunluğunda var ifadesine katılmışlardır.
4. Öğrencilerin kullandığı bilgisayar sayısı ifadesine; ilköğretim okullarının yarıdan fazlası bilgisayar olmadığını, lise ve meslek liselerinde ise çoğunlukla bulunduğu ifadelerine katılmışlardır.
5. Okulun e-Posta sorumlusu ifadesine; ilköğretim okullarında çoğunlukla müdür yardımcısı, liselerde müdür yardımcısı ve okul müdürleri birbirine yakın oranda katılmışlardır. Meslek liselerinde ise okul müdürleri e-Posta

sorumluluğu ifadesine katılmışlardır.

6. Okulun Web Sitesi Sorumlusu ifadesine; ilköğretim okulları %67,9 oranında, liselerin %54,5 oranında, meslek liseleri ise %60 oranında okul sitelerinin olmadığı ifadesine katılmışlardır.

5.1.4 Eğitim Yöneticilerinin Güncel Teknolojileri Kullanma Düzeyi ile İlgili Sonuçlar

1. Okul yöneticilerinin çoğunluğunun okulda zimmetli bilgisayarı olduğu(%83,1), bu bilgisayarların internet bağlantısı olduğu (%92,2) ve evlerinde de bilgisayarın bulunduğu(%79,2) belirlenmiştir.
2. Okul yöneticileri yoğun olarak bilgisayar kullandıkları(%92,2) görüşüne katılmışlardır. Ancak okul yöneticilerinin kendilerini bilgisayar alanında İyi olarak görmedikleri(%62,4) uygulanan anket sonucunda belirlenmiştir.
3. Okul yöneticileri interneti fazla kullanmadıkları(%63,7) ve uygulanan anket sonucunda kendilerini internet alanında yeterli gördükleri(%85,8) belirlenmiştir.

5.1.5 Eğitim Yöneticilerinin Cinsiyet Değişkenine Ait Sonuçlar

1. Bilgisayar kullanma sıklığı ifadesine; bayan okul idarecileri erkek okul idarecilerine göre daha fazla kullandıklarına katılmışlardır.
2. Bilgisayar alanında yeterlilik ifadesine; bayan okul idarecileri erkek okul idarecilerine göre daha iyi oldukları ifadesine katılmışlardır.
3. İnterneti kullanma sıklığı ifadesine; bayan okul idarecileri ile erkek okul idarecilerine göre birbirine yakın oranda katılmışlardır.
4. İnternet alanında yeterlilik ifadesine; bayan okul idarecileri erkek okul idarecilerine göre daha iyi oldukları ifadesine katılmışlardır.
5. Teknolojiyi Daha etkin kullanmadaki engel ifadesine; bayan okul idarecileri ile erkek okul idarecilerine göre birbirine yakın oranda katılmışlardır.

5.1.6 Eğitim Yöneticilerinin Görev Değişkenine Ait Sonuçlar

1. Bilgisayar kullanma sıklığı ifadesine; müdür yardımcıları bilgisayarı daha fazla kullandıkları görüşüne okul müdürlerine göre daha çok katılmışlardır.
2. Bilgisayar alanında yeterlilik ifadesine; müdür yardımcıları bilgisayar alanında

iyi oldukları görüşüne okul müdürlerine göre daha çok katılmışlardır.

3. İnterneti kullanma sıklığı ifadesine; müdür yardımcıları interneti daha fazla kullandıkları görüşüne okul müdürlerine göre daha çok katılmışlardır. Ayrıca okul müdürlerinin %31,0'ı, müdür yardımcılarının ise %14,3'ü interneti Hiç kullanmadıkları görüşüne katılmışlardır.
4. İnternet alanında yeterlilik ifadesine; müdür yardımcıları internet alanında iyi oldukları görüşüne okul müdürlerine göre daha çok katılmışlardır.
5. Teknolojiyi daha etkin kullanımdaki engel ifadesine; okul müdürleri %31,0 oranında Teknolojinin Hızlı Gelişmesi, % 27,6 oranında da Zaman yetersizliği ifadesine katılmıştır. Müdür yardımcılarının %35,4 oranında Zaman yetersizliği, %22,9 oranında yabancı dil sorunu, %18,8 oranında ise Teknolojinin hızlı gelişmesi ifadesine katılmışlardır.

5.1.6 Eğitim Yöneticilerinin Hizmet Yılı Değişkenine Ait Sonuçlar

1. Bilgisayar kullanma sıklığı ifadesine; Hizmet yılı az olan okul idarecileri bilgisayarı daha fazla kullandıkları görüşüne hizmet yılı fazla olan okul idarecilerine göre daha çok katılmışlardır.
2. İnterneti kullanma sıklığı ifadesine; hizmet yılı az olan okul idarecileri interneti daha fazla kullandıkları görüşüne hizmet yılı fazla olan okul idarecilerine göre daha çok katılmışlardır. Ayrıca hizmet yılı 21 yıl ve üstü olan okul idarecilerinin %39,1'i, interneti Hiç kullanmadıkları görüşüne katılmışlardır.

5.2 ÖNERİLER

Okul yöneticileri göreve geldiklerinde teknolojik birikim olarak yeterli olsalar da, çok hızlı gelişen bilişim teknolojileri konusunda yetersiz kalabilirler. Teknoloji konusunda yetersiz kalan yöneticinin de verimi zamanla düşecek ve örgüt içinde etkinliği azalacaktır. Teknolojik gelişmelerin okulda etkin bir şekilde kullanılması da eğitim öğretim kalitesinin artmasını sağlayacak, öğrencilerin motivesini ve başarısını artıracaktır. Bu konularla ilgili aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur.

1. Okullar günümüzün teknolojisi olan bilişim teknoloji sınıflarını acilen kurmalıdırlar.

2. Okullar görsel eğitimi toplu olarak verebilmek için okullarına en az bir tane projeksiyon almalıdır. Okul idarecileri öğretmenlerini derslerinde elektronik ortamda anlatabilmek için gerekli materyalleri sağlamaları için yönlendirici olmalıdır.
3. Bilişim teknoloji sınıflarının etkin ve verimli kullanılabilmesi için okullar açık durumda olan bilgisayar öğretmenlerini temin etmelidirler.
4. Okul tüm öğretmenlerinin bilişim teknoloji sınıflarından faydalanmasını için iyi bir program yapmalı, ayrıca öğretmenlerin kendilerini geliştirmek, öğretime katkı sağlayacak notları hazırlayabilmeleri için de okulun değişik birimlerine internet bağlantılı bilgisayarlar hazırlamalıdır.
5. İyi bir organizasyon ile bilişim teknoloji sınıfları dersler dışında da sürekli kullanıma açık tutulup, okulun tüm paydaşlarının kullanımına imkan verilmelidir. Bilişim teknolojileri sınıflarının internet bağlantısı da yapılmalıdır.
6. Kütüphanelerin amacı bilgiye ulaşmaktır. Günümüzde iyi diye bilinen kütüphanelerde 10.000 dolayında kaynak kitap bulunabilmektedir. Çoğu okulumuz için bu kadar kaynak şu an yoktur ve olabilmesi zor olarak görünmektedir. İnternetin doğru kullanımı ile binlerle değil milyonlarla ifade edilen kaynağa ulaşılabilir. Tüm okullarımızın internet bağlantısı vardır. Yapılması gereken kütüphane gibi ortamlara öğrencilerin kullanımı için imkanlar dahilinde bilgisayarların konulması ve kullanıma açılmasıdır.
7. Günümüzde haberleşmeler ve yazışmalar artık elektronik ortamda yapılmaktadır. Bunun da okullarımızda daha etkin kullanılması için okul idarecileri daha etkin olmalıdır.
8. İnternet ortamında artık her bilgiye hızlı ulaşılabilir. Okullarımızda kendi web sitelerini hazırlamalıdır. Bu sayede okulun tanıtımı yapılacak, etkinlikler hakkında bilgi verilecek, öğrenci işleri ile ilgili istenen bilgiler yayınlanacak, elektronik ortamda dersler veya ders notları verilerek tüm okul paydaşlarının imkanına sunulacaktır.
9. Teknolojik imkanların okula getirilebilmesi için çevre ile sürekli iletişim halinde bulunulmalıdır. Başta öğrenci velilerinden destek alınmalı, çeşitli firmalardan sponsorlar aranmalı ve Eğitime Yüzde Yüz Destek kapsamında okul çevresindeki firma ve kurumlardan destek bulunmalıdır.

10. Eğitim yöneticileri yeni teknoloji ve uygulamaların gerisinde kalmamak için kendini geliştirmek için zaman ayırmalı, basılı yayınları veya elektronik yayınları takip etmeli, hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılmalıdır.
11. Yöneticilere yüksek lisans, doktora yapma gibi teşvik edici imkanlar verilerek sürekli kendilerini geliştirmelerine imkan verilmelidir.
12. Okul yöneticilerine yönelik ihtiyaçlar doğrultusunda hizmet içi kurs ve eğitim faaliyetleri hazırlanmalı, katılımlarının sağlanması için de eğitim öğretimi aksatmayacak zaman dilimleri planlanmalı ve katılım zorunlu hale getirilmelidir.
13. Okul yöneticilerinin tayin ve terfilerinde, katıldığı kurs ve seminerlerin değerlendirmeyi daha fazla etkilemesi sağlanmalıdır.

5.3 TARTIŞMA

1. Araştırmaya katılan okul idarecilerinin, cinsiyet değişkenine göre dağılımında erkek okul idarecileri büyük çoğunluğu (%81,8) oluşturmaktadır. Ortaya çıkan bu sonuca göre okullarda erkek okul yöneticileri daha çok görev yapmaktadır. Bu sonuç okul idareciliğini erkek öğretmenlerin başarabileceğine inanan bir topluma sahip olduğumuz söylenebilir. Ayrıca okul idareciğinin daha fazla zamanının okul işleriyle uğraşmak gerektirdiği için de bayanların tercih etmemesi de söylenebilir.
2. Araştırmaya katılan okul idarecilerinin hizmet yılları dağılım göstermekte iken idari hizmet yılları 0-5 yıl (%46,8) ile 6-10 yıl(24,7) arasında çoğunluk göstermektedir. Ortaya çıkan bu sonuç okul idareciliğinin hizmet yılı fazla olan öğretmenlerin tercih etmesi ve okul idareciliğinden emekli olunması ya da okul idarecilerinin çoğunlukla 10 yıla kadar idarecilik görevini bıraktıkları sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Bunda da okul idareciliğinde idareciler öğrenci, öğretmen, veli, çevre işlerinin hepsiyle uğraşmak fazla yıpratıcı olması sonucu ile açıklanabilir.
3. Araştırmaya katılan okulların, okul türleri değişkenine ilişkin dağılıma bakıldığında ilköğretim okullarının(%72,7) büyük çoğunluğu oluşturduğu görülmektedir. Bu da ilköğretim okullarının zorunlu ve 8 yıl olması, ortaöğretimin ise isteğe bağlı ve 3-4 yıl olmasıyla açıklanabilir.

4. Araştırmaya katılan okulların, internet bağlantı türü, öğrencilerin kullandığı bilgisayarların internet bağlantısı değişkenlerine ait dağılıma bakıldığında; okulların tamamının yüksek hızlı internet bağlantısı varken, okulların çoğunda(%53,2) öğrencilerin kullanabileceği internet bağlantılı bilgisayar bulunmamaktadır. Bu da okulların maddi yetersizlikleri ile açıklanabilir. Okullar çoğunlukla maddi konularda hep merkezi yönetimden beklenti içinde olmakta, çevreyi bu konuda iyi kullanmamaktadır.
5. Araştırmaya katılan okulların, bilgisayar laboratuvarı var mı? Ve bilgisayar öğretmeni değişkenlerine ait dağılıma bakıldığında; okulların %57,1`inde bilgisayar laboratuvarı bulunmakta, %57,1`inde ise bilgisayar öğretmeni bulunmamaktadır. Bu durumda bilgisayar laboratuvarı olan ancak bilgisayar öğretmeni olmayan okulların oranı %27,3`tür. Bu da okulların bilgisayar öğretmeni eksikliği ile açıklanabilir. Bu durumda o bilgisayar laboratuvarlarının atıl durumda kaldığı ya da branşı bilgisayar öğretmeni olmayan öğretmenlerin o dersleri üzerlerine aldıkları söylenebilir.
6. Araştırmaya katılan okulların, web sitesi var mı? değişkenine ait dağılıma bakıldığında; web sitesi olmayan okulların büyük çoğunluğu(%64,9) oluşturduğu görölmektedir. Bu da okulların teknolojiyi etkin kullanmadığını ve günümüzde bilgiye hızlı ulaşmada en etkili yol olan elektronik hizmetleri öncelikli olarak ele almamaları ile açıklanabilir. Bu sebeple okul idarecilerinin bu konuda bilgilendirilmesi ve yönlendirilmesi gerekmektedir.
7. Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin bilgisayarı kullanma sıklığı, hizmet yılı değişkenlerine ait dağılıma bakıldığında; hizmet yılı az olan öğretmenlerin hizmet yılı fazla olan öğretmenlere göre bilgisayarı daha fazla kullandıkları görölmektedir. Buna göre hizmet yılı az olan idarecilerin teknolojiye daha hızlı uyum sağladığı, teknolojiyi takip ettiği ve etkin bir şekilde kullandığı sonucunu ortaya çıkarır. Yöneticinin hizmet yılı arttıkça bilgisayar ve teknoloji kaygısının ortaya çıkması, zaman yetersizliği ve rutinleşen işlerle birlikte yöneticilikte eskimişliğin ortaya çıktığı söylenebilir.
8. Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin interneti kullanma sıklığı, hizmet yılı değişkenlerine ait dağılıma bakıldığında; hizmet yılı az olan öğretmenlerin hizmet yılı fazla olan öğretmenlere göre interneti daha fazla kullandıkları

görülmektedir. Buna göre hizmet yılı az olan idarecilerin teknolojiye daha hızlı uyum sağladığı, teknolojiyi takip ettiği ve etkin bir şekilde kullandığı sonucunu ortaya çıkarır. Yöneticinin interneti az kullanması, hizmet yılı arttıkça teknolojinin hızına yetişememe, zaman yetersizliği gibi sebeplerle açıklanabilir.

EKLER

EK 1 Okul Yöneticilerine Uygulanan Anket Formu

Değerli Yönetici ;

Bu çalışma “Okulun sahip olduğu bilgisayar imkanları ile eğitim yöneticilerinin bilgisayar kullanma düzeyi” konulu araştırmaya veri toplamak amacıyla yapılmaktadır. Sizden istenen açıklamalara uygun olarak (cevabınızı ilgili kutucuğun içine X koyarak seçebilirsiniz) anketi doldurmanızdır. Veriler toplu olarak değerlendirileceğinden isminizi yazmanız istenmemektedir. Araştırmada elde edilecek verilerin güvenilir olması, tüm sorulara vereceğiniz içten cevaplarla bağlıdır. Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Harun YURDUSEV
Yeditepe Üniversitesi
Eğitim Yönetimi ve Denetimi
Yüksek Lisans Öğrencisi

A - Kişisel Bilgiler

1. Göreviniz : Okul Müdürü Müdür Yardımcısı
2. Cinsiyet : Erkek Bayan
3. Meslekteki hizmet yılınız :
2-5 Yıl 6-10 Yıl 11-15 Yıl 16-20 Yıl 21 Yıl ve üstü
4. İdari görevdeki hizmet yılınız
0-5 Yıl 6-10 Yıl 11-15 Yıl 15-19 Yıl 20 Yıl ve üstü
5. Branşınız : .....

B - Okul Bilgileri

1. Okul türünüz : İlköğretim Lise Meslek Lisesi
2. Okulunuzun bilgisayar laboratuvarı var mı? Evet Hayır
3. Okulunuzun çalışan projektörü var mı? Evet Hayır
4. Okulunuzun bilgisayar öğretmeni var mı?
Yok Kadrolu Görevlendirme Ücretli Blg.Formatörü
5. Okulunuzdaki eğitimci sayısı :
10-20 21-40 41-60 61-100 101 ve üstü
6. Okulunuzun öğrenci sayısı :
100-400 401-800 801-1200 1201-2000 2001 ve üstü
7. Okulunuzda idareci ve öğretmenlerin kullandığı bilgisayar sayısı :
1-6 7-14 15-23 24-30 31 ve üstü
8. Okulunuzda öğrencilerin kullandığı bilgisayar sayısı :
Yok 1-15 16-30 31-45 46 ve üstü
9. Okulunuzda çoğunlukla hangi tür bilgisayarlar var?(Biliyorsanız bilgisayar sayılarını da seçeneklerin yanına yazınız)
P4 ... PIII ... PII ... PI ... Daha Eski ...
10. Okulunuzun internet bağlantı türü nedir?
Yok Çevirmeli Bağlantı ADSL Kablo Diğer

11. İnternete öğretmenlere ait bilgisayarlardan da bağlanılabiliyor mu(paylaştırılmış durumda mı)?
Evet Hayır

12. Gerekğinde internete öğrencilere ait bilgisayarlardan da bağlanılabiliyor mu (paylaştırılmış durumda mı)?
Evet Hayır

13. Okulunuza ait elektronik postaların(e-mail) kontrolünü(sorumlusu) kim yapıyor?
Yok Okul Müdürü Md. Yard. Bilg. Öğrt. Diğer . . . . .

14. Okulunuza ait Web sitesinin sorumlusu kim?
Site Yok Okul Müdürü Md. Yard. Bilg. Öğrt. Diğer . . . . .

15. Okulunuzun ihtiyacı olan teknik malzeme çevre tarafından karşılanabiliyor mu?
Hiç Az Bazen Çok Her Zaman

C – Yöneticinin Güncel Teknolojiyi Kullanma Düzeyi

1. Okulunuzda size zimmetli(kullandığımız) bilgisayar var mı? Evet Hayır

2. Sizin kullandığımız bilgisayarın internet bağlantısı var mı? Evet Hayır

3. Evinizde bilgisayar var mı? Evet Hayır

4. Bilgisayarı ne sıklıkla kullanıyorsunuz?
Hiç Çok az Haftada 1-2 saat Günde 1-2 saat Çok fazla

5. Bilgisayarı çoğunlukla hangi amaçla kullanıyorsunuz?
İş Eğit/Araş. İnternet Oyun/Eğlence Diğer . . . . .

6. Bilgisayar konusunda kendinizi yeterli hissediyor musunuz? (Word`de biçimli yazı yazabilir, Excel`de tablo hazırlayıp grafiğini çıkarabilir, powerpointte sunu hazırlayabilir, yazıcıdan çıktısını alabilir, program yükleyip-kaldırabilir)
Yetersizim Zayıfım Orta İyiyim Çok İyiyim

7. İnterneti ne sıklıkla kullanıyorsunuz?
Hiç Çok az Haftada 1-2 saat Günde 1-2 saat Çok fazla

8. İnternete çoğunlukla hangi amaçla bağlanıyorsunuz?
İş Eğit/Araş. Alışveriş Gezinti/Eğlence Diğer . . . . .

9. İnternet konusunda kendinizi yeterli hissediyor musunuz? (İnternete bağlanabilir, istediğim sitelere ve bilgiye ulaşabilir, e-posta alışverişi yapabilir, dosya indirebilir, kişisel web sayfası yönetebilir)
Yetersizim Zayıfım Orta İyiyim Çok İyiyim

10. Bilgisayar ve internet teknolojilerinde daha iyi olabilmenize engel en önemli sorun nedir?

- Zaman yetersizliği
- Bilgisayar programlarının çok hızlı gelişmesi ve takibindeki zorluk.
- Yabancı dil sorunu
- Maddi yetersizlikler
- Diğer . . . . .

EK 2 Anketin Uygulanabilmesi İle İlgili Valilik İzin Belgesi

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

SAYI : B.08.4.MEM.4.34.00.18.580/ 1456
KONU: Anket (Harun YURDUSEV)

21 ..09/2004

VALİLİK MAKAMINA

- İLGİ :a-)Millî Eğitim Bakanlığı Araştırma,Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı'nın 18.08.2003 gün ve B.0.APK.0.03.05.02/2430 sayılı emri.
b-)Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'nün 23.07.2004 tarih ve 540 sayılı yazısı.
c-)İlköğretim Müfettişleri Başkanlığı'nın 15.09.2004 tarih ve 1483 sayılı yazısı.

Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Programı öğrencisi Harun YURDUSEV'in "**Okulun Sahip Olduğu Bilgisayar İmkanları ile Eğitim Yöneticilerinin Bilgisayarı Kullanma Düzeyi**" konulu tez çalışması ile ilgili anket çalışmasını Kağıthane İlçesi Resmî ve Özel okullarındaki okul müdürü ve öğretmenlerine uygulanması ile ilgili İLGİ (b) yazı ve ekleri İlköğretim Müfettişleri Başkanlığınca incelenerek İLGİ (c) yazı ekindeki raporla uygulanmasının uygun olacağı bildirilmektedir.

Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Programı öğrencisi Harun YURDUSEV'in "**Okulun Sahip Olduğu Bilgisayar İmkanları ile Eğitim Yöneticilerinin Bilgisayarı Kullanma Düzeyi**" konulu tez çalışması ile ilgili anket çalışmasını 2004-2005 Eğitim Öğretim yılında, Okul idaresinin denetim,gözetim ve sorumluluğunda, İLGİ(a)Bakanlık emri esasları dahilinde uygulaması Müdürlüğümüzce de uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde Olurlarınıza arz ederim.

Ömer BALİBEY
Millî Eğitim Müdürü

EKLER :
Ek-1. İLGİ (b,c)yazılar ve ekleri

O L N R
20/09/2004

Ali SÖZEN
Vali a.
Vali Yardımcısı

KAYNAKÇA

- Akat, İlker. "Meslekte Eskime Korkusu", **Sanayi Dünyası**. Yıl.3, S.32, 1983.
- Aydın, Mustafa. Işıl Ünal, Yasemin Koçak, Berrin Burgaz. **Eğitim Sosyolojisi**. Ankara: Hatipoğlu Yayınevi, 1991.
- Aydın, Mustafa. **Eğitim Yönetimi**. 4. Baskı. Ankara: Hatipoğlu Yayınevi, 1994.
- Baransel, Atilla. **Çağdaş Yönetim Düşüncesinin Evrimi Klasik ve Neo-Klasik Yönetim ve Örgüt Teorileri**. 3. Baskı. İstanbul: İşletme Fakültesi Yayın No: 257, İşletme İktisadi Enstitüsü Yanı No:150, 1993.
- Başaran, İ. Ethem. **Eğitim Yönetimi**. 3. Baskı. Ankara: Kadioğlu Matbaası, 1993.
- Başaran, İ. Ethem. **Örgütsel Davranışın Yönetimi**. Ankara: Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayını, 1982.
- Başaran, İ. Ethem. **Türkiye Eğitim Sistemi**. 3. Baskı. Ankara: Yargıcı Matbaası, 1996.
- Başaran, İ. Ethem. **Yönetimde İnsan İlişkileri**. Yeniden Yazım. Ankara: Gül Yayınevi, 1998.
- Bilgisayar Eğitim Web Sitesi. Bilgisayar Tarihi. 2005.
<http://www.bilgisayardershanesi.com/bilgisayartarihi.htm> (10 Temmuz 2005).
- Binbaşıoğlu, Cavit. **Eğitim Yöneticiliği**. 3.Baskı. Ankara: 1983.
- Binzet, Turgut. "Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi ve Okul Yönetiminde Toplam Kalite Yönetimi Uygulamasına İlişkin Bir Model Geliştirilmesi", Doktora Tezi. İstanbul Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1998.
- Bozdağ, Osman. **Lise Bilgisayar 1 Ders Kitabı**. İzmir: Zambak Yayınları, 2005.
- Bralove, M. "Computer Anxiety Mits Middle Management", **Wall Street Journal**,

29 Mart 1983.

Bursalıoğlu, Ziya. **Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış**. 6. Baskı, Ankara:

Ankara Üniv. Eğitim Fakültesi Yayınları No:107, 1982.

Buxton, L. **Do you Panic About Math's?: Coping With Mathematics Anxiety**.

London: Heinemann, 1981.

Campbell, Joe. Anthony Harrison. David Mays. Chris Marzullo ve Patricia Ratliff .

"Domain of Study&Computer Anxiety". 1997. <http://vahho.fi.edu/introduction.html> (09.11.1997).

Crossan, Deş. **A Company Employec Communications Strategy**. Effective

Communications, 1987.

Cellek, Tülay. "Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Yönetim". 2002. YTÜ Sanat ve

Tasarım Fakültesi. www.netyorum.com/sayi/115, (16 Ağustos 2002).

Çelik, Vehbi. **Eğitimsel Liderlik** 1. Basım. Ankara: Pegem Yayınları, 1998.

DİE Web Sitesi. Hanehalkı Bilişim Raporu. 2005. <http://www.die.gov.tr/TURKISH/SONIST/HHBilisim/151004/kapak.html> (20 Ocak 2005).

Dulkar, Gülsen.: "Kız Meslek Liseleri Hazır Giyim Atölyelerinde Yönetim Süreçleri

ve Yönetim İşleri Konusunda Yönetici ve Öğretmen Görüşü". Ankara: Gazi Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1990.

Ensari, Hoşcan. **21. Yüzyıl Okulları İçin TKY**. İstanbul: Sistem Yayıncılık, 1999.

Erdoğan, İlhan. **İşletmelerde Davranış**. 4.Baskı. İstanbul: Beta Basım Yayım A.Ş.,

1994.

Erdoğan, İrfan. **Okul Yönetimi Öğretim Liderliği**. 3. Baskı. İstanbul: Sistem

Yayıncılık, 2002.

Eren, Erol. **Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi**, 7. Baskı. İstanbul: Beta

Basım Yayım Dağıtım A.Ş., 2001.

- Fındıkçı, İlhami. **Bilgi Toplumunda Yöneticilerde Kendini Geliştirme**. İstanbul: İstanbul Üniv. Sos. Bil. Enst. İşletme Fakültesi Davranış Bilimleri Ana Bilim Dalı, 1994.
- Fındıkçı, İlhami. "Kendini Geliştirme". **Yaşadıkça Eğitim**. S.39, 1995.
- Fisher, Michael. "Computerphobia in Adult Learners", **Computer Education**, 14-19 June, 1991.
- Genç, Nurullah. **Zirveye Götüren Yol Yönetim**. İstanbul: Timaş Yayınları, 1997.
- Geçtan, Engin. **Psikanaliz ve Sonrası**. 2.Baskı. Ankara: Maya Yayınları, Bilim Dizisi No.2, 1984.
- Grand, C. Philip. **The Dos And Don't For Getting Top Performance**. Management Solutions, 1988.
- Güler, İbrahim. Bilgisayar Tarihi. 2005. http://w3.gazi.edu.tr/~iguler/ebe250/bilg_tarihi.pdf (13 Temmuz 2005).
- Gürkan, Osman. **İnternet Kullanım Kılavuzu ve Chat Rehberi**. Ankara: Yargı Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti., 2001.
- Gürsel, Musa. **Okul Yönetimi Kuramsal ve Uygulamalı**. 3.Baskı. Konya. 1997.
- Harris, Judith ve Neal Grandgenett. "Writing Apprehension, Computer Anxiety and Telecomputing: a pilot study"
- Howard, Geoffiy S. **Computer Anxiety and the Use of Microcomputers in Management**. 1986. Umi Research Pres. Michigan: http://rice.edn.deakin.edu.aU/Archives/JITTE/j_117.htm (28.11.1997).
- İlgar, Lütfü. **Eğitim Yönetimi Okul Yönetimi Sınıf Yönetimi**. İstanbul: Beta Basım Dağıtım, 1996.
- İzgar, Hüseyin. **Okul Yöneticilerinde Tükenmişlik**. 1.Baskı, Ankara: Nobel Yayım Dağıtım, 2001.

Jay, Timothy B. "Computerphobia: What to Do About it?", **Educational Technology**. 21.1, s. 47-48, January, 1981.

Kadhiravan, S., N. Balasubramanian. "Computer Anxiety and Attitude towards Computers in relation to Achievement in Computer Science", 1999. <http://www.india.edu/ignouconf7papers/pad002.html> (13.07.1999).

Karagülle, İhsan. **Bilgisayar 2005**. İstanbul: Türkmen Kitabevi, 2005.

Karahasan, Meray. **İnternet ve Ağ Sistemleri**. İstanbul: Özne Yayıncılık, 2005.

Kaya, Y. Kemal. **Eğitim Yönetimi Kuram ve Türkiye'deki Uygulama**. 4. Baskı. Ankara: Bilim Yayınları, 1991.

Kesen, Yasin. "Sanal Dünya 63 Milyon Adrese Sığıyor", **Aksiyon Dergisi**. S.497, Haziran 2004.

Koçel, Tamer. **İşletme Yöneticiliği**. 6.Basım. İstanbul: Arıkan Basım Yayım Dağıtım, 1998.

Levin, Tamar ve Claire Gordon. "Effect of Gender and Computer Experience on Attitudes Toward Computers", **Journal of Educational Computing Research**, C.5, No.1, 1989.

Loehr, Mercedes M. "Minimize Anxiety Maximize Acceleration into the 21 st Century Classroom". 1998. <http://www.coe.uh.edu/insite/elecpub/htm/1996/17resea.htm>, s. 1-6 (10.10.1998).

MEB Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü. **Eğitim Yönetimi Eğitim-Öğretim ve Yönetim**. C.1. Ankara, 2000.

MEB. **MEB Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği**. Ankara. 2002.

MEB Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü. **Eğitim Teknolojileri Bilgisayar**. 1.Baskı. Ankara. 2003.

MEB Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü. **Bilgisayar El Kitabı**. Ankara. 1999.

- MEB Web Sitesi. İnternet Haftası. 2005. <http://www.meb.gov.tr/inthaftasi.htm> (22 Ağustos 2005).
- MEB Web Sitesi. Okul Yöneticisi. 2004. <http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/> (5 Ağustos 2004).
- Mestçi, Aytaç. "Türkiye İnternet Raporu 2005", **TİMNET İnternet Medya**.
<http://www.timnet.com.tr> (12 Ekim 2005).
- ODTÜ Domain Hizmetleri Web Sitesi. Domain Sayıları. 2006.
https://www.nic.tr/index.php?USRACHTN=STATICHTML&PAGE=about_stats&PHPSESSID=11656662608822572191669156 (7 Kasım 2006).
- Oğuzkan, Ferhan. **Eğitim Terimleri Sözlüğü**. Ankara: Emel Matbaacılık, 1993.
- Özçer, Sema. **Verimliliğe Etkileri Bakımından Sanayi İşletmelerinde Örgüt Yapıları ve Liderlik Biçimleri**, Ankara: MPM Ekonomi Şubesi, 1998.
- Özdemir, Servet. **Eğitimde Örgütsel Yenileşme**. Ankara: Pegem Yayınları, 1997.
- Samur, Ramazan. "Bilgisayar Destekli Eğitim ve Uygulama", Yüksek Lisans Tezi. Ankara, 1989.
- Senge, M. Peter. **Beşinci Disiplin Öğrenen Organizasyonlar Düşünüşü ve Uygulaması**. Ayşegül İldeniz ve Ahmet Doğukan (çev.), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 1996.
- Sharon, Fajou. "Computer Anxiety". 1997. <http://www.edfac.usyd.edu.au/projects/comped/Fajou.html> (09.11.1997).
- Simons, Geoff. **Silicon Shock: The Menace of the Computer Invasion**. Oxford: Basil Blackwell, Ltd., 1985.
- Simonsen, Michel R. Maurer Matthew ve diğ. "Development of Standardized Test of Computer Literacy and a Computer Anxiety Index," **Journal of Educational Computing Research**, C.3, No.2, 1987.

Smith, Myra N. Ve Kotrlık. "Computer Anxiety Among Extension Agents", 1997.
<http://wissago.uwex.edu/test/ioe/1990winter/a4.html> (30.11.1997).

Speier, Cheri, Michael G. Morris ve Cari M. Briggs. "Attitudes Toward Computers: The Impact on Performance". 1997. <http://hsb.baylor.edu/ramsower/acis/papers/speier.htm> (09.11.1997).

Titus, R. O. **Overcoming Computer Phobia**. Interface Age, 1983.

Tortop, Nuri. **Yönetim Bilimi**. Ankara: A.İ.T.İ.A., 1983.

Torun, Osman. "Davranışsal Bir Süreç Olarak Yöneticilerde Kendini Geliştirme Yaklaşımı", Yüksek Lisans Tezi. M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1996.

Türk Telekom Web Sitesi, "2 Milyonuncu ADSL Abonesi", 2006.
http://www.turktelekom.com.tr/webtech/default.asp?sayfa_id=402 (15 Temmuz 2006).

Türk Telekom İnternet Hizmetleri Sitesi, "İnternet Ücretleri". 2006.
<http://www.ttnet.net.tr> (7 Kasım 2006).

Türksat KabloTV Hizmetleri AŞ Web Sitesi, "Kablo İnternet". 2006.
<http://www.turksat.com.tr> (22 Ekim 2006).

Ulucak, M.Emir. **Bilgi ve İletişim Teknolojisi**. İstanbul: Özne Yayıncılık, 2005.

Uluser İnan, Nilgün. "Bilgisayar Destekli Öğretim Yönteminin İngilizce Öğretiminde Etkililiği", Doktora Tezi. M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, 1997.

Ünal, Semra. Sefer Ada, **Sınıf Yönetimi**. İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayınları, 2000.

WebHosting Uluslararası Domain İstatistik Sitesi, "Ülkelerin Domain Sayıları". 2006. <http://www.webhosting.info/domains/> (14 Kasım 2006).

Weil, Michelle M. Rosen Larry D. Sears C Deborah. "The Computerphobia Reduction Program : Year 1. Program Development and Preliminary Results", **Behavior Research Methods, Instruments & Computers**. S.19. s.180-184. 1987.

Weinberg, S. B., J.T. **English, Correlates of Cyberfobia**. New York: Mc Graw-Hill, 1983.

Williams, Michael. "Management Self-Development", **The Gower Handbook of Management**, 2nd ed., by. Dermis Lick and Nigel Farrow, Aldershot: Gower Publishing Company, 1989.

ÖZGEÇMİŞ

Harun YURDUSEV

Kişisel Bilgiler:

Doğum Tarihi : 10 / 11 / 1975

Doğum Yeri : Merkez / ELAZIĞ

Medeni Durumu : Evli

Eğitim :

İlkokul : 1981-1986 Sümer İlkokulu – BURSA

Ortaokul : 1986-1989 Malcılar İlköğretim Okulu - BURSA

Lise : 1989-1993 Demirtaşpaşa Teknik Lisesi - BURSA

Lisans : 1993-1997 Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi
Bilgisayar Sistemleri Öğretmenliği Bölümü –
ANKARA

Yüksek Lisans : 2003 D.E. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler
Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı

Çalıştığı Kurumlar:

1997 – 2005 : Kağıthane Profilo Anadolu Teknik Lisesi / İSTANBUL

2005 – 2006 D.E. : Kartal İMKB Meslek Lisesi / İSTANBUL